

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kommunstyrelsen

Plats Gustaf Adolfsalen

Tid Onsdagen den 16 augusti 2023 kl. 09.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare	2023/4	
2	Godkännande av föredragningslista	2023/4	
3	Exploateringsprojekt Ransta Bältarhagen <i>Föredragning av planchef Victor Zakrisson kl. 09.00 – 09.30</i>	2023/148	2 - 8
4	Månadsuppföljning - maj 2023 <i>Controller Anna Cedervång deltar vid ärendets beredning</i>	2023/318	9 - 25
5	Utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7-9	2023/379	26 - 57
6	Val av strategisk inriktning för Bergslagsgården	2023/526	58 - 63
7	Taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion	2023/230	64 - 73
8	Sala kommuns yttrande över promemorian En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	2023/331	74 - 217
9	Ansökan från Brottsofferjouren Västmanland om verksamhetsstöd för 2024	2023/449	218 - 256
10	Svar på nämndinitiativ från Tomas Bergling (M) - Minskat stök och oväsen på Salas parkeringar nattetid Handlingar skickas ut senare	2023/597	257 - 261
11	Ansökan om bidrag till genomförande av Händels fyrverkerimusik i Sala 2 september 2023	2023/460	262 - 263
12	Övriga frågor	2023/4	

KSLU § 88 Exploateringsprojekt Ransta Bältarhagen

INLEDNING

Ransta är utpekad som en av de serviceorterna i det förslag till översiktsplan som Sala kommun nu arbetar fram.

I samband med kommunstyrelsens ledningsutskott i februari 2023 fattades beslut om att starta exploateringsprojekt Ransta Bältarhagen som är en följd av den befintliga detaljplan som fastslogs 29 november 2021.

Detaljplanen består av 27 småhustomter och en större tomt för ett flerfamiljshus om 6–10 lägenheter.

Under våren 2023 har exploaterings- och investeringskalkyler uppdaterats, en preliminär tidplan arbetats fram, samt en översiktlig intern resursanalys har genomförts.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2347, missiv samhällsbyggnadskontoret

Bilaga KS 2023.2348, ekonomisk sammanställning för projektering och byggnation av VA-ledningar, gata och park inom Detaljplan Bältarhagen

Ärendet föredras av planchef Victor Zakrisson och samhällsteknisk chef Helene Johansson.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar
att ledningsutskottet beslutar
att hänskjuta ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras kl. 10.25 – 10.45

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet beslutar
att hänskjuta ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Samhällsbyggnadskontoret Plan- och utvecklingsenheten
Victor Zakrisson
Plan- och exploateringschef

MISSIV

Missiv Exploateringsprojekt Bältarhagen

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Ransta är utpekad som en av de serviceorterna i det förslag till översiktsplan som Sala kommun nu arbetar fram.

I samband med kommunstyrelsens ledningsutskott i februari 2023 fattades beslut om att starta exploateringsprojekt Ransta Bältarhagen som är en följd av den befintliga detaljplan som fastslogs 29 november 2021.

Detaljplanen består av 27 småhustomter och en större tomt för ett flerfamiljshus om 6-10 lägenheter.

Under våren 2023 har exploaterings- och investeringskalkyler uppdaterats, en preliminär tidplan arbetats fram, samt en översiktlig intern resursanalys gjorts.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att fortsätta och genomföra exploateringsprojektet Ransta Bältarhagen utifrån uppdaterat underlag.

DNR.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ
- Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ

Om **NEJ** – varför inte?

Bedöms inte som relevant i detta ärende.

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

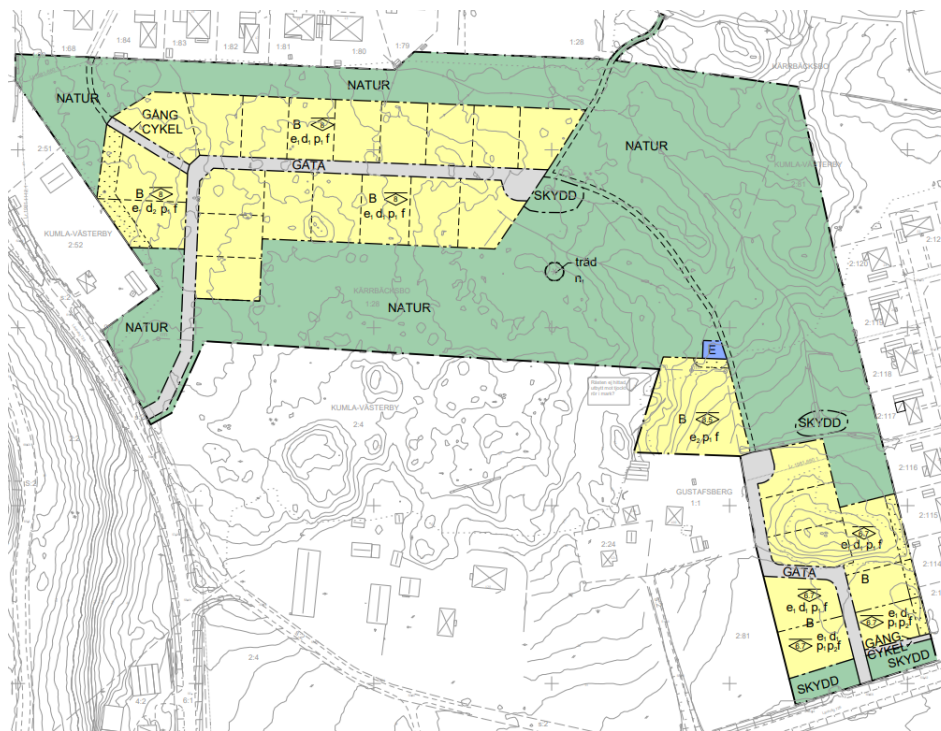
Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

INFORMATION

Ekonomisk sammanställning för projektering och byggnation av VA-ledningar, Gata och Park inom DP Bältarhagen

Förutsättningar

Beräknade kostnader för att projektera och bygga erforderliga Va-ledningar, park och allmänna gator i det nya området Bältarhagen. Osäkerheten i kalkylen bedöms till ca $\pm 25\%$, främsta osäkerheterna är mängden berg, ev föroreningar, masshantering, tidigt skede innan projektering, omvärldsfaktorer. Räntekostnader är beräknade till 3%, driftkostnader enligt schablon, avskrivningar fördelat enligt komponentindelning.

Beräknade VA-intäkter grundar sig på att 27 småhustomter och en större tomt för ett flerfamiljshus om 10 lägenheter säljs och bebyggs.

Ej med i denna kalkyl

- Kostnader/Intäkter avverkning
- Nödvändiga markarbeten utanför DP (enskilda vägar)
- Kostnader/intäkter markfrågor ex. inlösen, förrättning, försäljning mm.
- Kostnader utbyggnad elnät, fiber (Vattenfall, Telia, mm)
- Övriga byggherre Kostnader (Projektstyrning mm)

Kommunstyrelsens förvaltning

EkonomiVA

Intäkt från anslutningsavgifter uppgår till ca 3 000 000:- med 2020 års gällande taxa.

Kostnad för byggnation av VA beräknas uppgå till totalt 7 400 000:-

	2024	2025	2026
<u>Utgifter</u>			
Projektering	400		
Byggnation		7000	
<u>Intäkter</u>			
Ansl.avgifter			-3000

Total ökad driftskostnad om 330 000:- per år. ¹

Gata

Kostnad för byggnation av gator beräknas uppgå till totalt 7 500 000:-

	2024	2025	2026	2027
<u>Utgifter</u>				
Projektering	400			
Byggnation		4000	600	2500

Total ökad driftskostnad för Gata om 660 000:- per år. ²

Park

Kostnad för byggnation av park beräknas uppgå till totalt 300 000:-

	2027
<u>Utgifter</u>	
Byggnation och planering	300

Tomtförsäljning

Intäkter sker löpande i samband med tomtförsäljningar, beräknas uppgå till totalt 12 200 000:-. Utgifter kopplade till lantmäteriförrättning bedöms uppgå till ca 200.000 :-.

	2025-
<u>Intäkter</u>	
Tomtförsäljning å 413 kr/kvm.	12200

¹ VA-projektet medför årliga räntekostnader 222 000:-, avskrivningar 105 000:-, drift och underhållskostnader inkluderas i brukningsavgiften.

² Gatu-projektet medför årliga räntekostnader 225 000:-, avskrivningar 223 000:-, drift och underhållskostnader 140 000:- samt kostnader till SHE för gatubelysning 72 000:-.

Kommunstyrelsens förvaltning

Tidplan/resurs

1 Projekt: Bältarhagen	År: 2023												År: 2024												År: 2025												År: 2026												År: 2027											
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Decem
2 Händelser																																																												
4 Plan- och utveckling (Projektledare/delprojektledare)																																																												
6 LM-förfrättning																																																												
7 Markförhandling																																																												
8 Tomtförskaffning																																																												
9 Markanvisningsavtal?																																																												
10 Iordningsställande av tomt?																																																												
12 Samhällstekniska (delprojektledare)																																																												
13 Projektering VA/Gata																																																												
14 Projektering park?																																																												
15 Bygga VA																																																												
16 Bygga Gata/GC																																																												
17 Bygga park																																																												
19 Externa aktörer (projektledare)																																																												
20 Fiber																																																												
21 Efficförjning																																																												
22 Fjärrvärme (SHE)																																																												
23 Bostadsbyggande																																																												
25 Beslutspunkter	x		x		x							x		x																																														

KSLU § 96 Månadsuppföljning - maj 2023

INLEDNING

Månadsuppföljningen per maj 2023

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2443, månadsuppföljning, maj 2023

Ärendet föredras av controller Anna Cedervång och ekonomichef Inger Lindström.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och
inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet, finansiering
och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen, samt
att godkänna redovisningen och lägga informationen till handlingarna.

Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och
inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och
finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen, samt
att godkänna redovisningen och lägga informationen till handlingarna.

Moderaterna och Sverigedemokraterna återkommer till kommunstyrelsen med
förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Månadsuppföljning maj 2023

KOMMUNSTYRELSEN

Ledningsutskottet

2023-06-21

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	5
Resultaträkning	5
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	6
<i>Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning</i>	7
<i>Finansnetto</i>	7
FINANSFÖRVALTNING	8
NÄMNDERNA	9
Driftredovisning.....	9
<i>Kommunstyrelse</i>	9
<i>Kultur- och fritidsnämnd</i>	10
<i>Skolnämnd</i>	10
<i>Äldre – och omsorgsnämnd</i>	10
<i>Social- och arbetsmarknadsnämnd</i>	11
Investeringsredovisning.....	11
<i>Kommunstyrelse</i>	12
<i>Finansförvaltning</i>	12
ÖVRIGT	13
<i>Kommunstyrelsens förfogande</i>	13
<i>Likviditet</i>	13
<i>Resultatutjämningsreserv</i>	13
UTVALDA NYCKELTAL	14
<i>Sjukfrånvaro per månad, %</i>	14
<i>Personalstatistik 2021–2023, jämförelsemånad maj</i>	14
<i>Preliminär befolkningsutveckling 2023 med prognos</i>	15
<i>Finansförvaltningen – finansiella mål</i>	15
<i>Nämnderna</i>	15

SAMMANFATTNING

Resultaträkning

Mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall maj 2023	Prognos 2023	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	365,7	348,7	¹ 346,3	400,6	51,9
Verksamhetens kostnader	-1 870,6	-1 851,8	¹ -919,8	-1 922,1	-70,3
Jämförelsestörande kostnader	-18,9				
Avskrivningar	-77,4	-80,5	-33,1	-82,0	-1,5
Verksamhetens nettokostnader	-1 601,1	-1 583,7	-606,8	-1 603,5	-19,8
Skatteintäkter	1 137,3	1 150,5	480,9	1 158,4	7,9
Generella statsbidrag och utjämning	460,7	468,7	199,4	482,5	13,7
Verksamhetens resultat	-3,1	35,6	73,6	37,4	1,8
Finansiella intäkter	7,3	7,2	7,0	12,2	5,0
Finansiella kostnader	-6,4	-16,8	-3,9	-18,4	-1,5
Resultat efter finansiella poster	-2,2	25,9	76,7	31,3	5,4
Extraordinära poster					
Årets resultat	-2,2	25,9	76,7	31,3	5,4
Reavinster	-2,5		-24,1	-40,3	-40,3
Årets justerade balanskravsresultat	-4,7	25,9	52,6	-9,0	-34,9
Medel från resultatutjämningsreserv (RUR)				9,0	
Årets balanskravsresultat	-4,7	25,9	52,6	0,0	-25,9

Resultatet per 31 maj uppgår till 76,7 mnkr. Det är 25,4 mnkr bättre än samma period förra året, vilket kan hänföras till bokförda reavinster.

Årsprognosen för 2023 har i denna prognos försämrats med 7,1 mnkr jämfört med föregående prognos. Förändringen kopplas till stor del till ökade kostnader för placeringar, försörjningsstöd, hyror och interkommunala kostnader.

I prognosen har inget bidrag för återsökt elstöd räknats in. En genomgång av kommunens elavtal för den aktuella perioden pågår för att avgöra i vilken omfattning ett återsök är möjligt.

Det justerade balanskravsresultatet, där reavinster avräknats, är prognosticerat till -9 mnkr vilket ger en budgetavvikelse på -34,9 mnkr. SKR:s prognos i cirkulär 23:20 över skatteunderlagets utveckling medger att medel från resultatutjämningsreserven kan balansera upp det justerade balanskravsresultatet.

¹ Inkl interna poster

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Helårsprognosen för nettokostnaderna uppgår till -1 603,5 mnkr vilket motsvarar en avvikelse på -19,8 mnkr från budget.

Verksamhetens intäkter

Prognosen för intäkterna är beräknad till 400,6 mnkr, vilket är 51,9 mnkr bättre än budget.

De stora prognosticerade positiva posterna är för reavinster (+40,3 mnkr), försäljningsintäkter tillsammans med taxor och avgifter (+13,3 mnkr), försäljning av exploateringsmark (+7,1 mnkr) och EU-bidrag (+4,8 mnkr). De poster som avviker negativt från budget är riktade statsbidrag och kostnadsersättningar (-11,2 mnkr), till stor del kopplat till ett lägre antal anställningar med anställningsstöd än budgeterat, men också till andra projekt som inte beräknas bli lika dyra som budgeterat.

Sammantaget är prognosen 2 mnkr bättre än föregående månad. Sedan föregående prognos har reavinsten för Svepnäs kommit till +0,9 mnkr. Intäkterna inom ÄON:s verksamhetsområde beräknas öka ytterligare för såväl försäljning som EU- och statsbidrag.

Verksamhetens kostnader och avskrivningar

Den sammanräknade helårsprognosen för rubricerade poster visar på en negativ avvikelse från budget med -71,7 mnkr, fördelat enligt nedan.

Köp av huvudverksamhet, bidrag

Totalprognosen har försämrats med -5,4 mnkr och pekar nu på ett underskott på -17,7 mnkr. Placeringskostnader och försörjningsstöd ökar med 2,3 mnkr beräknas nu avvika med -13 mnkr. De interkommunala kostnaderna beräknas öka med 2 mnkr och avviker nu med -4,5 mnkr från budget.

Personalkostnader

Budgetavvikelsen beräknas nu bli -3,4 mnkr, en förbättring med 2,8 mnkr jämfört föregående prognos. Negativa avvikelser för SKN -5,8 mnkr (-9,1 mnkr föregående prognos) och ÄON -12,8 mnkr (-10,8). Positiva avvikelser för KS-kontoren +5,1 mnkr (+4,1) och SAN +12,6 mnkr (+12,3) där vakanser och färre antal med anställningsstöd är orsakerna.

De personalrelaterade kostnader som återfinns inom Finansförvaltningen beräknas ge ett underskott -2,5 mnkr (-2,8) då pensionskostnaderna beräknas bli högre än budgeterat men möts till viss del av uttag ur överskottsfond som redovisas som finansiell intäkt.

Övriga kostnader/interna kostnader/avskrivningar

Prognosen för rubricerade poster visar ett underskott på -50,6 mnkr (-42,9). Kommunstyrelsens verksamheter -30,8 mnkr (-29,8), där de stora posterna är rivningskostnader -8,4 mnkr, ökade elkostnader -7,5 mnkr, ökade kostnader för leasing och drivmedel -4,5 mnkr, samhällsfinansierade transporter -2,5 mnkr och ökade internhyror. SKN -7,9 mnkr (-1,8), där kostnader för hyra och städ står för största delen, -6,6 mnkr. ÄON -3,3 mnkr (-3,7). Hyreskostnader -1,5 mnkr och inhyrd personal -4,7 mnkr är främsta orsakerna till avvikelsen. Lägre kostnader för måltider och livsmedel väger upp delar av underskottet.

SAN -4,9 mnkr (-4,4). Inhyrd personal -4,0 mnkr, konsulttjänster -0,3 mnkr, hyra -0,4 mnkr. Finansförvaltningen -3,7 mnkr (-3,2). Intern reglering av riktade generella statsbidrag till nämnd med verksamhetsansvar. Övergång till att redovisa externa hyreskontrakt som finansiell leasing -0,5 mnkr.

Avskrivningskostnaderna beräknas bli 1,5 mnkr högre än budgeterat.

SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING

I senaste skatteprognosen (SKR:s cirkulär 23:20) beräknas skatteintäkterna bli 7,9 mnkr bättre än budgeterat, vilket är en förbättring med 5,2 mnkr jämfört föregående prognos.

Prognosen för de generella statsbidragen i samma cirkulär är +11,6 mnkr jämfört med budget. Till det kommer generella statsbidrag som är att betrakta som riktade för utökad sjuksköterskebemannning +1,6 mnkr och kommunstöd kopplat till kriget i Ukraina +0,5 mnkr. Sammantaget är avvikelseprognosen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning +21,6 mnkr.

FINANSNETTO

Finansnettot beräknas bli 6,3 mnkr vilket är 3,3 mnkr bättre än budgeterat.

De finansiella kostnaderna beräknas bli 1,5 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen beror på att räntan för omtecknade lån är ca 1,3 mnkr högre än vad som antogs vid budgetberäkningen. Låneräntorna fördelas mellan kommunen och VA-verksamheten och Finansförvaltningen debiterar VA-verksamheten dess andel av kommunens låneränta (2,1 mnkr) löpande under året.

De finansiella intäkterna beräknas bli 4,8 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen beror till största del på att ett uttag har gjorts från överskottsfonden hos KPA för att möta kostnaden för värdesäkringspremien (pensioner).

FINANSFÖRVALTNING

Mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall maj 2023	Prognos 2023	Avvikelse
Pensionskostnader	-103,5	-145,0	-21,3	-149,4	-4,4
Reavinst, markförsäljning	2,2	0,0	24,0	40,3	40,3
Övrigt finans	71,3	114,8	51,7	113,2	-1,6
Skatteintäkter	1 137,3	1 150,5	480,9	1 158,4	7,9
Generella statsbidrag/utjämning	460,7	468,8	199,4	482,5	13,7
Finansnetto	1,6	-9,7	3,8	4,2	5,4
Summa finansförvaltningen	1 569,7	1 579,5	738,6	1 640,7	61,2

Finansförvaltningens avvikelseprognos är +61,2 mnkr jämfört med budget, en förbättring med +0,5 mnkr. Kommunen övergår till att redovisa inhyrda lokaler som finansiell leasing i enlighet med rekommendation från RKR (Rådet för Kommunal Redovisning) vilket beräknas påverka resultatet med -0,5 mnkr. Försäljningen av Svepnäs 1:59 genererar en reavinst på +0,9 mnkr.

Inom finansförvaltningen redovisas kostnader för arbetsmarknadsförsäkringar, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader, hanteringen av påminnelser och krav. Intäkter i form av internränta och po-pålägg kommer från verksamheterna. Intäkten för po-pålägget ska möta vissa pensionskostnader och särskild löneskatt kopplad till dessa, arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar.

Prognosen för såväl kostnaderna för arbetsgivaravgiften som intäkterna för po-pålägget överstiger budget och nettoavvikelsen beräknas till +2,0 mnkr. Pensionskostnaderna beräknas överstiga budget med -4,4 mnkr och möts av en ökad finansiell intäkt, se kommentar sid 6. Intäkten för internräntan beräknas avvika med -0,7 mnkr. Realisationsvinster för såld mark redovisas inom finansförvaltningen och prognosen uppgår nu till 40,3 mnkr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansnetto, se sid 6.

NÄMNDERNA

Driftredovisning

Mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall maj 2023	Prognos 2023	Avvikelse
Kommunstyrelse	267,6	239,5	112,0	254,9	-15,4
- varav Kommundirektör	61,7	68,0	31,4	67,8	0,2
- varav Personalkontor	9,0	12,2	5,3	12,2	0,0
- varav Ekonomikontor	15,4	12,5	4,7	12,0	0,5
- varav Tekniskt kontor	134,9	95,6	56,2	119,6	-24,0
- varav Räddningstjänst	24,4	27,2	10,4	27,3	-0,1
- varav Samhällsbyggnadskontor	22,2	23,9	3,9	15,9	8,0
Revision	0,9	1,0	0,2	1,0	0,0
Överförmyndare	2,7	3,3	0,6	3,3	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	60,0	62,1	24,5	62,1	0,0
Skolnämnd	618,6	613,8	253,6	638,2	-24,5
Äldre- och omsorgsnämnd	622,1	488,2	198,9	489,6	-1,5
Social- och arbetsmarknadsnämnd		149,6	72,1	164,3	-14,6
Summa nämnder	1 571,8	1 557,4	661,9	1 613,3	-55,9

Nämnderna prognosticerar sammantaget med en avvikelse på -55,9 mnkr, vilket är en försämring med 7,6 mnkr, jämfört föregående månad.

Nedan kommenteras nämnder/kontors eventuella avvikelser:

KOMMUNSTYRELSE**Kommundirektör**

Prognosticerar +0,2 mnkr på helheten. IT-enheten och Kanslienheten räknar med underskott med -0,3 mnkr vardera. Kommunikationsenheten och Näringslivsenheten beräknas få överskott på 0,5 mnkr resp 0,3 mnkr. Även projektet Sala 400 år räknar med ett överskott på 150 tkr, en summa som istället kommer förbrukas centralt hos kommunchefen. Risken finns att centrala kostnader kan inkomma samt att IT-enheten får ytterligare underskott till följd av licenskostnader.

Ekonomikontor

Personalkostnader beräknas ge ett överskott på 0,9 mnkr beroende på en vakant tjänst samt föräldraledigheter. Övriga kostnader prognostiseras till ett underskott på -0,4 mnkr, det består främst av ökade kostnader för administration, externa avgifter och konsultkostnader kopplade till ekonomisystemet.

Tekniskt kontor

Samhällsfinansierade resor -2,5 mnkr. Ökade drivmedelskostnader och resande på samma nivå som före pandemin.

Gata/Park totalt -0,7 mnkr. Skogsdriften +2,5 mnkr, ökad försäljning av skog. Ökad kostnad för lokalhyra andra halvåret förutsatt att alla lokaler är klara i juni, -1,7 mnkr. Enskilda vägar, bidragen ökar -0,5 mnkr. Park dyrare anläggningsentreprenader -0,2 mnkr. Maskiner gata/park ökade reparationskostnader och ökade drivmedelskostnader -0,8 mnkr.

Fastighetsenheten -15,3 mnkr. Nytt elavtal -7,5 mnkr. Rivning av Åkraskolan -8,4 mnkr. Vakanta tjänster utan att ta in vikarier +0,6 mnkr.

Kart/mät +0,5 mnkr. Vakanta tjänster under året.

Teknisk service -4 mnkr. Ökade leasingkostnader och ökade drivmedelskostnader och ett ökat behov i kommunens verksamheter att hyra fordon.

Måltidenheten -1,8 mnkr. Ökade livsmedelskostnader.

Samhällstekniska enheten -0,1 mnkr. Ökade kapitalkostnader.

Räddningstjänst

Ett mindre underskott beräknas för personalkostnader.

Samhällsbyggnadskontoret

Helårsresultatet bedöms bli positivt +8,0 mnkr. Av överskottet knyts 6,7 mnkr till försäljning av exploateringsmark och resterande del, 1,3 mnkr, till kontorets övriga verksamheter.

Inom kontoret handläggs för närvarande flera stora ärenden gällande bostadsanpassning där kostnaderna i nuläget är svårbedömda, men de kan uppgå till 1,5 mnkr som ett övre mått. Dessa ärenden finns inte upptagna i prognosen för maj vilken därmed kan försämrats med 1,5 mnkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

Håller en stabil ekonomi för 2023 utan några större risker för oväntade kostnader.

SKOLNÄMND

Central förvaltning: Räknar med ett smärre underskott då nämndens kostnader är något högre än budget.

Förskolan: Det interkommunala kostnaderna för förskolan är högre än budgeterat, då kostnaderna drivs upp av att det är flera förskolor inom kommunen som har tomma platser. Framför allt på landsbygden.

Många enheter har haft svårt att anpassa verksamheten till de ökade kostnaderna till följd av inflationen. Detta kommer att leda till underskott om inga åtgärder vidtas.

Gymnasiesärskolan: Har ett visst överskott som kan användas för att mildra effekterna av grundsärskolans ökande elevantal.

Grundsärskola: Räknar fortfarande med ett underskott som i jämförelse med föregående månad dock har minskat. Underskottet beror i huvudsak på ökade personalkostnader.

Grundskola: Räknar med ett underskott både på grund av obudgeterad hyra för moduler samt för höga personalkostnader. Detta förklaras delvis av okompenserade kostnadsökningar för personalomkostnader.

Vuxenutbildning och svenska för invandrare (SFI): Räknar med ett smärre underskott vid årets slut om inga åtgärder vidtas.

ÄLDRE – OCH OMSORGSNÄMND

Prognosen per maj visar på ett underskott på -1,4 mnkr jmf med -1,2 mnkr i april prognosen.

Den förändrade prognosen beror i sin helt på inhyrda sjuksköterskor under perioden juni till september.

I övrigt är det oförändrat jmf med april prognosen och lämnas därför utan kommentar.

Prognososäkerheten bedöms fortsatt vara hög och sätts därför till som tidigare +/- 6,5 mnkr.

Osäkerheten beror i huvudsak på svårigheten att rekrytera sjuksköterskor och rehab personal inom hemsjukvården, vilket kan leda till ett ökat behov av inhyrd personal. Rekrytering pågår men det är svårt att finna personal. Det pågår också en diskussion mellan fastighetsenheten och fastighetsägaren gällande

hyreskostnaden för ett äldreboende vilket kan generera en kostnadsminskning för nämnden under en period, vilket också ryms i prognososäkerheten.

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMND

Helårsprognosen pekar på ett underskott på -14,6 mnr för SAN. Merparten av prognosticerade underskottet (10,3 mnr) knyts till placeringskostnader och försörjningsstöd (1,8 mnr).

Prognosen har försämrats med 3,2 mnr jmf föregående prognos och då beroende på ytterligare placeringar för såväl barn och unga som för vuxna, samt att även kostnaderna för försörjningsstöd ökar. Antalet anställda med anställningsstöd är färre än vad som antogs i budget vilket ger lägre intäkter men också lägre kostnader.

Prognososäkerheten är hög och beräknas till +/- 5 mnr. Osäkerheten beror bl a på om utvecklingen av behoven av försörjningsstöd följer den trend som nu ses och om pågående placeringar kan avslutas enligt plan och inga nya tillkommer. Det råder också en osäkerhet kring huruvida ett statsbidrag för avhoppbarverksamhet är möjligt att söka och även på storleken bidraget.

Investeringsredovisning

Mnr	Budget 2023	Ack utfall maj 2023	Prognos 2023	Avvikelse
Kommunstyrelse	282,6	-5,4	185,1	97,5
- varav <i>Kommundirektör</i>	2,5	0,3	2,5	0,0
- varav <i>Tekniskt kontor</i>	290,3	25,2	228,4	61,9
- därav <i>Gata/park</i>	46,3	4,2	21,7	24,6
- därav <i>VA-kollektiv</i>	24,7	2,8	10,2	14,5
- därav <i>Fastighet</i>	210,9	18,1	188,4	22,6
- därav <i>Samhällstekniska</i>	8,3	0,3	8,3	0,0
- varav <i>Räddningstjänst</i>	1,5	0,0	1,5	0,0
- varav <i>Samhällsbyggnadskontor</i>	-11,7	-31,0	-47,3	-35,6
Skolnämnd	7,2	0,1	7,2	0,0
Äldre- och omsorgsnämnd	9,7	1,6	9,7	0,0
Finansförvaltning	0,0	0,0	2,8	-2,8
Summa	299,6	-3,7	204,8	94,8

Årets investeringsbudget uppgår till 259,8 mnr, till det läggs 39,8 mnr i tilläggsanslag från 2022.

Därefter uppgår investeringsbudgeten till totalt 299,6 mnr.

Per sista maj har netto -3,7 mnr upparbetats.

Årsprognosen för nämnderna tillsammans uppgår till 204,8 mnr netto och därmed beräknas 94,8 mnr återlämnas. Under första kvartalet har försäljning av skog och fastighet genererat investeringsinkomster på motsvarande 35,7 mnr. Av dessa avser 28 mnr del av skogsförsäljningen som är budgeterad till nästa år.

Nedan kommenteras nämnder/kontors eventuella avvikelser:

KOMMUNSTYRELSE

Tekniskt kontor

Gatuprogram: Prognosen bygger på att asfaltsavtalet blir klart i närtid. Osäkert om exploateringsprojekten Salaborg och Boklok kommer igång under året.

VA-program: Utbyggnaden av Bronäs kommer troligen inte bli gjord i år och kapacitetshöjning av ARV är inte aktuell i nuläget. För TS-ledning Sala-Broddbo är projekteringen försenad.

Lokalprogram: Under våren har programhandlingar för skolprojekten i Möklinta och på Åkraområdet färdigställt och projektering och kalkylering pågår. Bygglov för Möklinta skola/förskola och Åkraskolan och förskola har lämnats in och FAS2-kontrakt har tecknats. Tidplanen för båda skolorna gäller med inflytt ht 2024 för Möklinta skola och förskola och inflytt ht 2025 för Åkraskolan och Åkra förskola. Stor osäkerhet kan konstateras vad gäller slutkostnaden för marksanering av Åkraskolans tomt. Årligen återkommande projekt såsom gårdar, PLU, säkerhetsåtgärder samt lås och larm löper enligt plan och prognosen är enligt budget. Ekonomisk slutreglering återstår för etableringen av nya moduler på Gärdesta.

Renoveringen av trappen i Vallaskolan Hus-A är färdigställd och ekonomisk slutreglering sker i maj.

Renoveringen av Elevhem C vid Ösby naturbruksgymnasium löper enligt tidplan och beräknas vara klara under juni. Ekonomisk slutreglering sker efterföljande månad.

Totala prognosen för lokalprogrammet är ett överskott på 22,6 mnkr mot budget. De båda skolprojekten löper vidare 2024 och framåt, vilket innebär att 21,5 mnkr av återstående medel kommer begäras som överförda i bokslutet.

Samhällsbyggnadskontor

Under markinköp är det enbart Evelund som är genomfört och inget mer är planerat.

Som försäljningsinkomster redovisas första delen av försäljningen av skog till Ramnäs skog.

Sörskogen/Lantmannagatan samt Svepnäs 1:59. I prognosen är inkomsten för Ekeby mosse inräknad.

För exploateringar är Salaborg och Boklok pausat.

FINANSFÖRVALTNING

Enligt KF § 90 2020 ökar kommunen kapitalinsatsen i Kommuninvest med 2,8 mnkr 2023.

ÖVRIGT

KOMMUNSTYRELSENS FÖRFOGANDE

12 598 tkr har avsatts i budget 2023 till Kommunstyrelsen att förfoga över. Per sista maj har 3 902 tkr delats ut. Prognosen är att hela förfogandet delas ut under året. Om så inte sker kommer återstoden att höja resultatet.

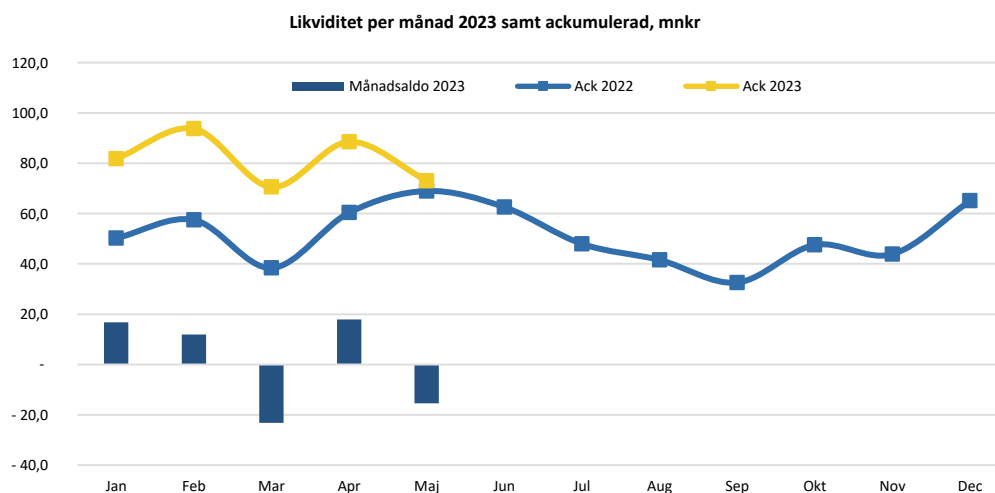
KS förfogande 2023 (belopp i tkr)	12 598		Beslutsdatum
Bris	-47	KS § 163	2022-10-19
Arkiv Västmanland	-68	KS § 181	2022-11-16
Rivningskostnader Möklinta skola/förskola	-2 824	KS § 69	2023-05-10
Sala hembygds- och fornminnesförening	-963	KS § 72	2023-05-10
Återstår av Kommunstyrelsens förfogande	8 696		

LIKVIDITET

Sammantaget så har inbetalningarna varit större än utbetalningarna t o m maj och de likvida medlen har ökat med ca 8 mnkr sedan årsskiftet. Större utbetalningar kopplade till investeringar och det nya pensionsavtalet kommer ske under andra halvåret.

I den antagna budgeten för 2023 finns ett beslut om att låna upp 190 mnkr för att täcka årets budgeterade investeringsutgifter för nya Åkraskolan och Möklinta skola.

Kommunen har också en checkräkningskredit på 60 mnkr som ökar förmågan att göra de löpande utbetalningarna.

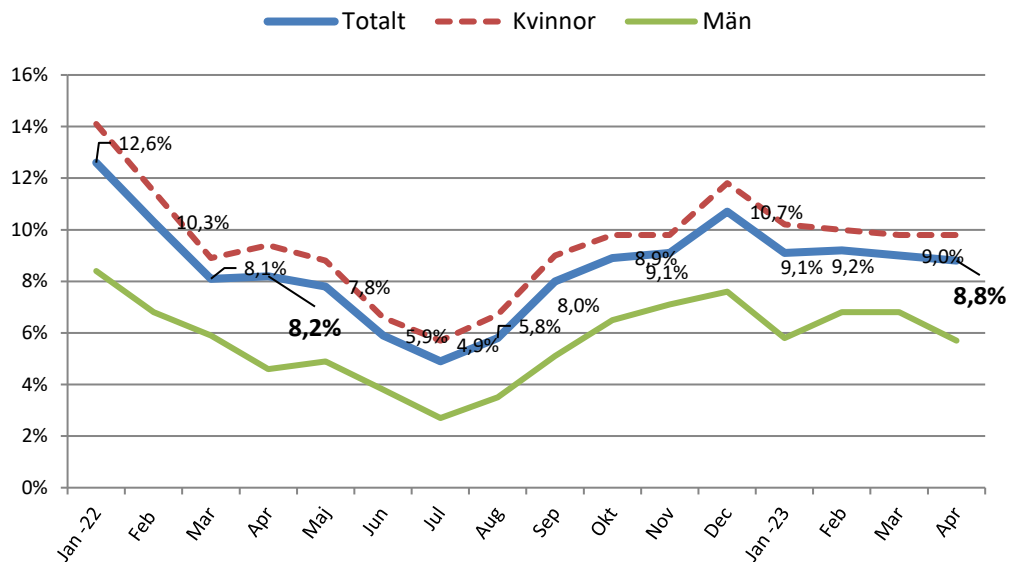
RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

Sala kommun har 15,1 mnkr avsatt i resultatutjämningsreserv (RUR).

Enl SKR:s prognos (cirkulär 23:20) över utvecklingen av skatteunderlaget är det möjligt att nyttja RUR under 2023 för att täcka ett negativt balanskravsresultat.

UTVALDA NYCKELTAL

SJUKFRÅNVARO PER MÅNAD, %

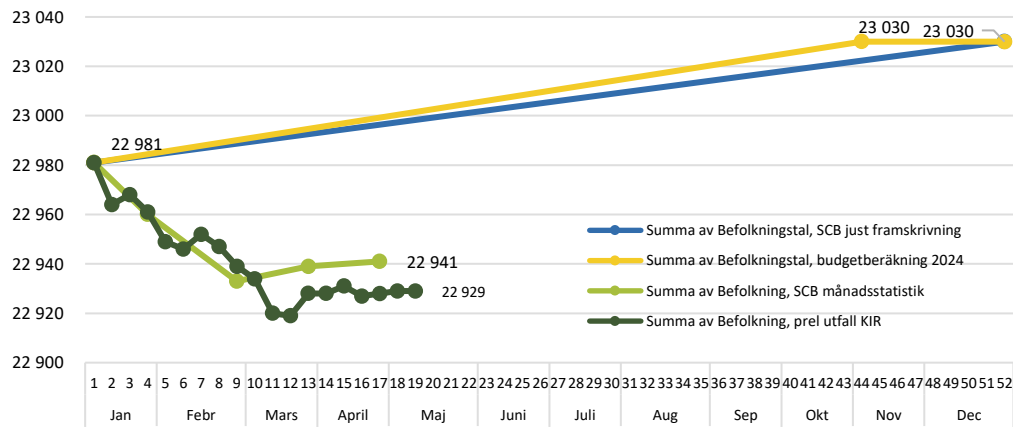

PERSONALSTATISTIK 2021–2023, JÄMFÖRELSEMÅNAD MAJ

	Maj 2021	Maj 2022	Maj 2023
Antal anställda personer ²	2 012	2 067	2 110
Anställda årsarbetare (ej timavlönade) ²	2 162	2 060	2 092
Visstidsanställda årsarbetare ²	263	233	225
Andel heltidsanställda av tv-anställda	95,19 %	97,80 %	98,13 %

² Urval: AVA, Vikariat och Tillsvärdareanställda

PRELIMINÄR BEFOLKNINGSUTVECKLING 2023 MED PROGNOIS

FINANSFÖRVALTNINGEN – FINANSIELLA MÅL

	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Årets resultat, mnkr	-2,2	25,9	31,3
Årets resultat, %	-0,1	1,6	1,9
Årets balanskravsresultat, mnkr	-4,7	-	-9,0
Årets nettokostnader, mnkr	1 601,1	1 583,7	1 603,5
Förändring, %	7,0	4,2	0,1
Årets skatter o generella bidrag	1 598,0	1 619,2	1 640,9
Förändring, %	4,7	4,6	2,7
Nettokostnadsandel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	100,1	97,8	97,7
Nämndernas avvikelse, mnkr	-60,5	-	-55,9

NÄMNDERNA

Nämnd	Nyckeltal	Mar	Apr	Maj	Aug	Sep	Okt
SAN	Antal hushåll med försörjningsstöd	147	180				
SAN	Antal placeringsdygn barn och unga	1 292	1 210				
ÄON	Under månaden verkställda LSS-beslut	289	285				
ÄON	Beläggningsgrad särskilt boende, %	100	100				
ÄON	Beslutade insatstimmar hemtjänsten	16 176	21 437				
ÄON	Antal korttidsdygn, SoL						

Månadsuppföljning
Kommunstyrelsen

Ledningsutskottet

ANTAGEN § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx | REVIDERAD § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

KSLU § 91 Utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7–9

INLEDNING

Dåvarande Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 8 februari 2022 att ge kontoret för Utbildning och Arbetsmarknad i uppdrag att i dialog med fastighetsenheten genomföra en förstudie av långsiktigt lokalbehov för grundskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet. Förstudien presenterades för nämnden i april 2022 och föreslog fyra alternativa förslag.

I april 2023 beslutade skolnämnden att hemställa kommunstyrelsen att initiera nödvändiga lokalförändringar och upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och gymnasieskolans lokalisering i enlighet med utredningens alternativ tre.

Skolnämndens beslut från april 2023 föranleder att fastighetsenheten utreder nämndens förslag. Fastighetsenheten avser att utreda samt återkomma i ärendet till kommunstyrelsen i september 2023.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2439, missiv fastighetsenheten

Bilaga KS 2023.1753, utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7-9

Ärendet föredras av lokalstrateg Åsa Agemalm, biträdande skolchef Henric Sjöblom och kanslichef Daniel Ahlin.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar att uppdra till fastighetsenheten att utreda de lokalförändringar som föranleds av skolnämndens beslut och möjligheter till att tillhandahålla lokaler i egen regi alternativt upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och nuvarande Kungsängsgymnasiets lokalisering, att uppdra till fastighetsenheten att kvartalsvis rapportera utredningen till kommunstyrelsen med början i september 2023.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att uppdra till fastighetsenheten att utreda de lokalförändringar som föranleds av skolnämndens beslut och möjligheter till att tillhandahålla lokaler i egen regi alternativt upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och nuvarande Kungsängsgymnasiets lokalisering, att uppdra till fastighetsenheten att kvartalsvis rapportera utredningen till kommunstyrelsen med början i september 2023.

Skickas till – Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Tekniska kontoret, Fastighetsenheten
Hans Andersson
Fastighetschef

MISSIV

Utredning om lokalväxling för Kungsängsgymnasiet och årskurs 7-9

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 8 februari 2022 att ge kontoret för Utbildning och Arbetsmarknad i uppdrag att i dialog med Fastighetsenheten genomföra en förstudie av långsiktigt lokalbehov för grundskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet. Förstudien presenterades för nämnden i april 2022 och föreslog fyra alternativa förslag. I april 2023 beslutade skolnämnden (tidigare utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden) att hemställa kommunstyrelsen att initiera nödvändiga lokalförändringar och upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och gymnasieskolans lokalisering i enlighet med utredningens alternativ tre.

Kommunstyrelsen, genom fastighetsenheten, i samverkan med lokalstrateg, ansvarar för lokalförsörjning inklusive lokalstrategier med ansvar för att följa verksamhetsnämndernas lokalbehov och initiera, samordna och effektivisera lokalanvändningen i kommunen samt verkställa inhyrning av lokaler till kommunens verksamheter.

Skolnämndens beslut från april 2023 föranleder att fastighetsenheten utreder nämndens förslag. Fastighetsenheten avser att utreda samt återkomma i ärendet till kommunstyrelsen i september 2023. Under utredningen, och som del av underlag till fastighetsenhetens utredning, kommer berörd/-a nämnd/-er att få tillfälle att lämna remissvar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att hemställa kommunstyrelsen att ge fastighetsenheten i uppdrag att utreda de lokalförändringar som föranleds av skolnämndens beslut och möjligheter till att tillhandahålla lokaler i egen regi alternativt upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och nuvarande Kungsängsgymnasiets lokalisering.

DNR.

att uppdra till fastighetsenheten att kvartalsvis rapportera utredningen till kommunstyrelsen med början i september 2023.

Bilagor:

- 1
- 2
- 3

DNR.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ
- Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ
- Om **NEJ** – varför inte?

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

SKN § 50 Utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7-9

INLEDNING

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 8 februari 2022 att ge kontoret för Utbildning och Arbetsmarknad i uppdrag att i dialog med Fastighetsenheten genomföra en förstudie av långsiktigt lokalbehov för grundskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet.

Förstudien presenteras för nämnden i april 2022.

Då beslutades

”att med bakgrund av den genomförda förstudien fortsätta med en utredning av möjliga lösningar för det långsiktiga lokalbehovet för högstadium och gymnasium i Sala kommun,

att utredningen ska presentera ett antal olika möjliga lösningar med utfallsalternativ som inkluderar

1. Ett högstadium
2. Två jämnstora högstudier
3. Två högstudier i olika storlek
4. Andra alternativa lösningar

Utredningen beskriver förutsättningarna för de olika alternativen, och överlämnar frågan om inriktning på det fortsatta arbetet för politisk bedömning.

Det finns ett stort behov av att ta ett långsiktigt grepp om högstadieskolorna i Sala kommun, för att upprätthålla en utbildning av hög kvalitet och uppfylla skollagens krav på huvudmannen avseende bland annat det kompensatoriska uppdraget. En lyckad skolgång är också den enskilt viktigaste faktorn för en god hälsa genom hela livet.

De kommande åren förväntas elevkullarna i våra högstadieskolor öka markant. Kulmen verkar inträffa 2025-2026, för att sedan långsamt avta. De två högstadieskolor vi har idag, Ekebyskolan och Vallaskolan, har med nuvarande utformning inte kapacitet att hantera den volym som förväntas, utan det behövs åtgärder som exempelvis renovering av Vallaskolans B-hus.

Även med de åtgärder som är rimliga att vidta räcker kapaciteten inte riktigt till. För att undvika tillfälliga lösningar behövs därför ett långsiktigt grepp.

Då elevkullarna i skolor 7-9 ökar de närmaste åren är det dessutom av särskild vikt att säkerställa tillräcklig kapacitet för att kunna bedriva utbildning av hög kvalitet under de år elevantalet är stort, samtidigt som det är önskvärt att ha flexibla lokaler som kan anpassas efter minskad efterfrågan när kullarna blir mindre. Elevantalet kommer nämligen alltid att variera mellan åren.

Samtidigt är det lika viktigt att särskild hänsyn tas till gymnasieskolans förutsättningar. Sala kommun har valt att bedriva gymnasieutbildning i egen regi, i motsats till många andra kommuner i länet. Gymnasieskolans funktion är naturligtvis primärt att ge ungdomarna i kommunen en god utbildning av hög kvalitet, och därmed rusta dem för ett i många fall långt arbetsliv. För en kommun

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SKN § 50 forts.

som Sala är gymnasieskolan dessutom viktig ur för den lokala kompetensförsörjningen, såväl för kommunala verksamheter som för näringslivet.

Att ge gymnasieskolans teoretiska program nya lokaler kan bidra till att göra Salas gymnasieskolor än mer attraktiva. Stor omsorg behöver därför läggas på utformningen av dessa, så att de är ändamålsenliga, ljusa och ger utrymme för en inspirerande miljö som kan locka inte bara ungdomar från Sala kommun att välja skolan, utan även attrahera fler elever från våra grannkommuner. Ett pendlingsnära läge är därför också viktigt.

De praktiska program som idag inryms i Kungsängsgymnasiet behöver också tas hänsyn till, så att de kan utvecklas och fortsätta vara attraktiva.

Sammantaget leder behoven för högstadieskolorna och gymnasieskolan till ett behov av att se till helheten, där Sala kommun både kan leverera en grundskoleutbildning med hög kvalité och erbjuda en attraktiv gymnasieskola.

I utredningen presenteras som tidigare nämnts fyra alternativ. Av dessa bedömer Samverkan för Sala att alternativ tre är mest lämpligt med hänsyn till den helhetssyn som beskrivs ovan. Att bedriva högstadieutbildning i det som idag är Kungsängsgymnasiets lokaler möjliggör både att klara av de stora elevkullar som väntas de kommande åren och att ha en flexibilitet i lokalerna som innebär att de kan anpassas till eventuellt minskade behov i framtiden. Samtidigt bedömer vi i Samverkan för Sala att det är viktigt att ha två högstadieskolor i kommunen, varför alternativ tre är mer attraktivt än alternativ ett.

Kungsängsgymnasiets lokaler är i gott skick, och kan med endast mindre anpassningar utgöra en mycket bra miljö för det som blir en relativt stor högstadieskola. Lokalernas utformning gör det också möjligt att skapa miljöer med stort fokus på lugn och trygghet, och utrymmen för alla de grupprum och övriga utrymmen som en modern pedagogik behöver.

Alternativ tre innebär att två högstadieskolor av olika storlek skapas. Vår bedömning från Samverkan för Sala är att det dock inte får vara för stor storleksskillnad mellan de två skolorna, då detta riskerar att påverka likvärdigheten. Det är därför eftersträvänsvärt med en bättre storleksbalans, till exempel möjlighet till fyra eller fem paralleller på Vallaskolans högstadium.

I alternativ fyra beskrivs en högstadieskola i någon av kommunens mindre orter, exempelvis Västerfärnebo. Det är en viktig hänsyn att ta när Sala kommun planlägger nästa steg i en förväntad tillväxt att se över om en tredje högstadieskola, när behovet av en sådan uppstår, ska placeras i exempelvis Västerfärnebo eller Ransta. Detta behöver därför utredas vidare.

Beslutsunderlag

Missiv: utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7-9 – SKN 2023.510.

Utredning om lokalväxling för gymnasieskolan och årskurs 7-9 – SKN 2023.310.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SKN § 50 forts.

Yrkanden

Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar att

Skolnämnden beslutar

att hos kommunstyrelsen hemställa om att initiera nödvändiga lokalförändringar och upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och gymnasieskolans lokalisering i enlighet med utredningens alternativ tre,

att uppdra till skolchefen att parallellt med dessa lokalförändringar planera för ovanstående förändringar i verksamheten, med målet att den nya organisationen ska träda i kraft senast vid starten av höstterminen 2026,

att en minskad storleksskillnad mellan de två högstadieskolorna jämfört med vad som presenteras i utredningen ska eftersträvas,

att arbetet med att genomföra lokalförändringen inklusive att ta fram nya lokaler för Kungsängsgymnasiets verksamhet inleds omgående, samt

att återrapport av statusen i arbetet sker till nämnden kvartalsvis med början i september 2023.

Andre vice ordförande Tryggve Lindman (SD) yrkar bifall till att-satserna nummer ett, två och fyra.

Andre vice ordförande Tryggve Lindman (SD) yrkar att den tredje att-satsen i ordförandes förslag ändras till

att likvärdighet ska eftersträvas vid dimensionering och struktur på respektive högstadieskola.

Andre vice ordförande Tryggve Lindman (SD) yrkar att den femte att-satsen i ordförandes förslag ändras till

att återrapport av statusen i arbetet, inklusive kvalitetspåverkan och ekonomiska konsekvenser, sker till nämnden kvartalsvis med början i september 2023.

Beslutsgång

Ordförande ställer att-satserna ett, två och fyra i sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

Ordförande ställer att-satserna tre och fem i sitt eget yrkande mot Tryggve Lindmans (SD) yrkanden och finner Tryggve Lindmans (SD) yrkanden bifallna.

BESLUT

Skolnämnden beslutar,

att hos kommunstyrelsen hemställa om att initiera nödvändiga lokalförändringar och upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och gymnasieskolans lokalisering i enlighet med utredningens alternativ tre,

att uppdra till skolchefen att parallellt med dessa lokalförändringar planera för ovanstående förändringar i verksamheten, med målet att den nya organisationen ska träda i kraft senast vid starten av höstterminen 2026,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

SKN § 50 forts.

att likvärdighet ska eftersträvas vid dimensionering och struktur på respektive högstadieskola

att arbetet med att genomföra lokalförändringen inklusive att ta fram nya lokaler för Kungsängsgymnasiets verksamhet inleds omgående, samt

att återrapport av statusen i arbetet, inklusive kvalitetspåverkan och ekonomiska konsekvenser, sker till nämnden kvartalsvis med början i september 2023.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Anders Wigelsbo
Ordförande

MISSIV

Utredning om lokaler för gymnasieskolan och årskurs 7-9

Bakgrund

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 8 februari 2022 att ge kontoret för Utbildning och Arbetsmarknad i uppdrag att i dialog med Fastighetsenheten genomföra en förstudie av långsiktigt lokalbehov för grundskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet. Förstudien presenteras för nämnden i april 2022.

Då beslutades

”att med bakgrund av den genomförda förstudien fortsätta med en utredning av möjliga lösningar för det långsiktiga lokalbehovet för högstadium och gymnasium i Sala kommun, att utredningen ska presentera ett antal olika möjliga lösningar med utfallsalternativ som inkluderar

1. Ett högstadium
2. Två jämnstora högstudier
3. Två högstudier i olika storlek
4. Andra alternativa lösningar

Utredningen beskriver förutsättningarna för de olika alternativen, och överlämnar frågan om inriktning på det fortsatta arbetet för politisk bedömning.

Det finns ett stort behov av att ta ett långsiktigt grepp om högstadieskolorna i Sala kommun, för att upprätthålla en utbildning av hög kvalitet och uppfylla skollagens krav på huvudmannen avseende bland annat det kompensatoriska uppdraget. En lyckad skolgång är också den enskilt viktigaste faktorn för en god hälsa genom hela livet.

De kommande åren förväntas elevkullarna i våra högstadieskolor öka markant. Kulmen verkar inträffa 2025-2026, för att sedan långsamt avta. De två högstadieskolor vi har idag, Ekebyskolan och Vallaskolan, har med nuvarande utformning inte kapacitet att hantera den volym som förväntas, utan det behövs åtgärder som exempelvis renovering av Vallaskolans B-hus.

Även med de åtgärder som är rimliga att vidta räcker kapaciteten inte riktigt till. För att undvika tillfälliga lösningar behövs därför ett långsiktigt grepp.

Då elevkullarna i skolår 7-9 ökar de närmaste åren är det dessutom av särskild vikt att säkerställa tillräcklig kapacitet för att kunna bedriva utbildning av hög kvalitet under de år relevanta är stort, samtidigt som det är önskvärt att ha flexibla lokaler som kan anpassas efter minskad efterfrågan när kullarna blir mindre. Relevanta kommer nämligen alltid att variera mellan åren.

Samtidigt är det lika viktigt att särskild hänsyn tas till gymnasieskolans förutsättningar. Sala kommun har valt att bedriva gymnasieutbildning i egen regi, i motsats till många andra kommuner i länet. Gymnasieskolans funktion är naturligtvis primärt att ge ungdomarna i kommunen en god utbildning av hög kvalitet, och därmed rusta dem för ett i många fall långt arbetsliv. För en kommun som Sala är gymnasieskolan dessutom viktig ur för den lokala kompetensförsörjningen, såväl för kommunala verksamheter som för näringslivet.

Att ge gymnasieskolans teoretiska program nya lokaler kan bidra till att göra Salas gymnasieskolor än mer attraktiva. Stor omsorg behöver därför läggas på utformningen av dessa, så att de är ändamålsenliga, ljusa och ger utrymme för en inspirerande miljö som kan locka inte bara ungdomar från Sala kommun att välja skolan, utan även attrahera fler elever från våra grannkommuner. Ett pendlingsnära läge är därför också viktigt.

De praktiska program som idag inryms i Kungsängsgymnasiet behöver också tas hänsyn till, så att de kan utvecklas och fortsätta vara attraktiva.

Sammantaget leder behoven för högstadieskolorna och gymnasieskolan till ett behov av att se till helheten, där Sala kommun både kan leverera en grundskoleutbildning med hög kvalitet och erbjuda en attraktiv gymnasieskola.

I utredningen presenteras som tidigare nämnts fyra alternativ. Av dessa bedömer Samverkan för Sala att alternativ tre är mest lämpligt med hänsyn till den helhetssyn som beskrivs ovan. Att bedriva högstadieutbildning i det som idag är Kungsängsgymnasiets lokaler möjliggör både att klara av de stora elevkullar som väntas de kommande åren och att ha en flexibilitet i lokalerna som innebär att de kan anpassas till eventuellt minskade behov i framtiden. Samtidigt bedömer vi i Samverkan för Sala att det är viktigt att ha två högstadieskolor i kommunen, varför alternativ tre är mer attraktivt än alternativ ett.

Kungsängsgymnasiets lokaler är i gott skick, och kan med endast mindre anpassningar utgöra en mycket bra miljö för det som blir en relativt stor högstadieskola. Lokalernas utformning gör det också möjligt att skapa miljöer med stort fokus på lugn och trygghet, och utrymmen för alla de grupprum och övriga utrymmen som en modern pedagogik behöver.

Alternativ tre innebär att två högstadieskolor av olika storlek skapas. Vår bedömning från Samverkan för Sala är att det dock inte får vara för stor storleksskillnad mellan de två skolorna, då detta riskerar att påverka likvärdigheten. Det är därför eftersträvarsvärt med en bättre storleksbalans, till exempel möjlighet till fyra eller fem paralleller på Vallaskolans högstadium.

I alternativ fyra beskrivs en högstadieskola i någon av kommunens mindre orter, exempelvis Västerfärnebo. Det är en viktig hänsyn att ta när Sala kommun

planlägger nästa steg i en förväntad tillväxt att se över om en tredje högstadieskola, när behovet av en sådan uppstår, ska placeras i exempelvis Västerfärnebo eller Ransta. Detta behöver därför utredas vidare.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag följande:

FÖRSLAG TILL BESLUT

Skolnämnden föreslås besluta

att hos kommunstyrelsen hemställa om att initiera nödvändiga lokalförändringar och upphandling av externa lokaler för att genomföra förändringar av högstadieorganisationen och gymnasieskolans lokalisering i enlighet med utredningens alternativ tre,
att uppdra till skolchefen att parallellt med dessa lokalförändringar planera för ovanstående förändringar i verksamheten, med målet att den nya organisationen ska träda i kraft senast vid starten av höstterminen 2026,
att en minskad storleksskillnad mellan de två högstadieskolorna jämfört med vad som presenteras i utredningen ska eftersträvas,
att arbetet med att genomföra lokalförändringen inklusive att ta fram nya lokaler för Kungsängsgymnasiets verksamhet inleds omgående, samt
att återrapport av statusen i arbetet sker till nämnden kvartalsvis med början i september 2023.

SKOLKONTORET KANSLIET
Benny Wetterberg
Utvecklingschef

Skolnämnden
Sala kommun

UTREDNING

Utredning om lokaler för gymnasieskolan och årskurs 7-9

BAKGRUND

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 8 februari 2022 att ge kontoret för Utbildning och Arbetsmarknad i uppdrag att i dialog med Fastighetsenheten genomföra en förstudie av långsiktigt lokalbehov för grundskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet. Förstudien bör ha ett tioårs-perspektiv och väga in möjliga omvärldsförändringars påverkan på elevantalet på Kungsängsgymnasiet.

Bakgrunden till nämndens uppdrag formulerades i beslutet:

"... de skollokaler som idag hyser Salas högstadium, årskurs 7-9, är omkring hundra år och uppvisar stora behov av underhåll och renovering. Det pedagogiska uppdraget har förändrats mycket sedan byggnaderna uppfördes och de kan därför delvis bedömas mindre ändamålsenliga för verksamheten. Byggnadstekniska skador kan också upptäckas i allt högre grad.

Gymnasieskolornas byggnader har också fyllt sin funktion i mer än 50 år.

Gymnasieskolan har också varit föremål för stora förändringar under denna period.

Samverkansavtal med grannkommuner och skolvälsreformer har tillsammans med förändrad programstruktur påverkat behoven av skollokaler. Båda gymnasie-skolorna byggdes under en period när pedagogiken hade en instrumentell inriktning och lokalerna utformades för detta. I dag är grupperna i många fall mindre och undervisningen utgår från elevens behov. Även gymnasieskolorna uppvisar allt större behov av underhåll och renovering."

Fastighetsenheten har tagit fram en reinvesteringsplan. Av den framgår kortfattat att underhållsbehovet åren 2023-2032.

UTREDNINGENS DIREKTIV

Förstudien presenteras för nämnden i april 2022.

Då beslutades

att med bakgrund av den genomförda förstudien fortsätta med en utredning av möjliga lösningar för det långsiktiga lokalbehovet för högstadium och gymnasium i Sala kommun,

att utredningen ska presentera ett antal olika möjliga lösningar med utfallsalternativ som inkluderar

1. Ett högstadium
2. Två jämnstora högstudier
3. Två högstudier i olika storlek
4. Andra alternativa lösningar

SKOLKONTORET , KANSLIET

att de långsiktiga lokalbehoven för gymnasiet innehåller beskrivning av vilka program som kan bedrivas inom ramen för de alternativa lokalerna samt att utredningen ska innehålla lösningar för de olika behoven av lektionssalar och andra utrymmen som behövs för att genomföra en ändamålsenlig undervisning av god kvalitet och med god arbetsmiljö”.

Ytterligare utredningsdirektiv har inte angetts, men underhandskontakter har hållits med främst tidigare utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ordförande samt den nya skolnämndens ordförande, som tillträdde 1 januari 2023. Ordförande för respektive nämnd har i praktiken fungerat som styrgrupp.

Utredningens resurser har i stort sett begränsas till det som personal- och kompetensmässigt finns tillgängligt inom skolkontoret och i samverkan med andra kontor inom kommunen. Dessutom har tidsramen varit begränsad. Ambitionsnivån och detaljredovisningen har behövt anpassas till dessa förutsättningar. Skolkontoret har gjort liknande och till ämnet närliggande utredningar och rapporter tidigare, vilket också underlättat arbetet.

MEDVERKANDE

Utredningen bygger i stor utsträckning på den i april presenterade förstudien som leddes av utvecklingschef Benny Wetterberg.

I det arbetet ingick även den tidigare lokalstrategen Åsa Eriksson, samt administrativ samordnare på Kungsängsgymnasiet Patrik Malmström, lärare/schemaläggare högstadiet Madelene Henningsson och Ann-Sofie Lindbäck, rektor Komvux Ulrika Karlsson, rektor Kungsängsgymnasiet Dag Ingvar Nilsson, huvudskyddsombud för Lärarförbundet Marita Karlström och Lärarnas Riksförbund Åsa Haga-Eriksson, tidigare tf rektor högstadiet Kerstin Ekenberg och Vallaskolans tidigare biträdande rektor Katarina Kym.

För faktaunderlag i denna utredning har även följande personer deltagit: sarskolerektor Anna Johansson, samhällsbyggnadschef Lars Wedlin, rektor för Vallaskolan 7-9 Daniel Groth, rektor för Ekebyskolan Vlora Sudjada, kostchef Susanne Pettersson, skoljuridiska handläggaren Jakob Fjellander.

REINVESTERINGSBEHOV

En specificerad redovisning av reinvesteringsbehov, kostnader och tidsaspekter finns i den rapport som presenterades för Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i april 2022. Nedan finns en sammanfattning av detta. Uppgifterna är några år gamla vilket gör att osäkerheten om de egentliga kostnaderna ökat.

- Vallaskolan 75 mkr
- Ekebyskolan 45 mkr
- Kungsängsgymnasiet, exklusive C-huset 90, 6 mkr

Totalsumma 210, 6 mkr

Hyreskonsekvens: 10,1 mkr

Evakueringskostnader ingår ej.

För mer detaljerad information hänvisas i första hand till rapporten (förstudien) som behandlades av nämnden i april 2022.

HISTORIK

En detaljerad redovisning av nämndens beslut sedan 2015 som specifikt berör högstadie- och gymnasielokaler finns i den rapport som presenterades för Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i april 2022.

Nedan följer en sammanfattning av detta.

Skolnämndens beslut 2015-2016 angående lokalväxling

16 september 2015

- uppdrag att presentera en detaljerad plan över hur en lokalväxling mellan grundskolorna och Kungsängsgymnasiet och Vuxenutbildningen kan genomföras
- utredning om att flytta fordons- och transportprogrammet, el- och energiprogrammet och industriprogrammet till Ösby naturbruksgymnasium.

11 november 2015

- Nämnden beslutade att tacka för utredning om lokalväxlingen och tillsvidare lägga den handlingarna.

12 december 2015

- att uppdra till skolchefen att inleda diskussioner med lokalförvaltarna om att flytta elprogrammet inför hösten 2016, fordonsprogrammet inför hösten 2017.

23 mars 2016

- att uppdra till skolchefen att i samarbete med berörda parter i kommunen genomföra en utredning långsiktig lokalstrategi.

19 oktober 2016

- att godkänna utredningen och därmed förklara den avslutad.
- att uppdra till skolchefen att närmare beskriva de lokalmässiga åtgärder som krävs för att kunna organisera verksamheten så att den ryms i befintliga och planerade lokaler, samt hemställa att kommunstyrelsen i planerarbetet behandlar ärendet om lämplig lokalisering av eventuellt kommande behov av ytterligare skollokaler med möjlig etablering från och med höstterminen 2021.

Vallaskolan 7-9 och Ekebyskolan idag, januari 2023

Högstadiet i Sala har för närvarande (jan -23) totalt 785 elever fördelat på 33 klasser, varav 17 klasser på Vallaskolan 7-9 och 16 på Ekebyskolan. Där finns också fyra särskilda undervisningsgrupper, eleverna där går i varierande utsträckning i de klasser de tillhör.

Vallaskolan 7-9 och Ekebyskolan år 2025

Högstadiet i Sala kommer år 2025 att ha drygt 900 elever. Vallaskolan har ytmässigt något större kapacitet än Ekebyskolan, med reservation för den begränsade ventilationen, som i de flesta fall är anpassad till klasstorlekar mellan 20 och 25 elever, vilket var det normala i början av 2000-talet då Vallaskolan senast renoverades.

De båda skolorna bedöms ha stora svårigheter att rymma så många elever, av utrymmesskäl i allmänhet och, med tanke på den begränsade ventilationen, i synnerhet. Många av lokalerna är i dåligt skick även i övrigt. Tillfälliga lokallösningar av något slag kommer sannolikt behövas, exempelvis moduler eller nyttjande av

SKOLKONTORET , KANSLIET

externa lokaler i skolornas direkta närhet. Den senare lösningen torde inkräkta på samordningsmöjligheter, schemaläggning, med mera och torde i så fall ses som en tillfällig nödlösning. Elevantalet på högstadiet väntas successivt sjunka igen, efter år 2025.

SAMHÄLLSFÖRUTSÄTTNINGAR

Inom Sala tätort finns i huvudsak fyra eller fem områden med omfattande bostadsexploatering. Att planer finns, betyder inte att allt kommer att förverkligas, men påvisar ändå var Sala med tiden kommer att växa.

Södra Ängshagen

Cirka 500 bostäder. Området kommer enligt planerna att byggas ut etappvis under 8-10 år, med tidigaste inflyttning 2027.

"Östra kvarteren"

Silvervallen: Cirka 100 bostäder - oklart när det kommer att komma igång. tidigaste inflyttning andra halvåret 2025.

Kvarteret Hopparen: Cirka 90 bostäder. Där pågår framtagande av detaljplan. Det är privat mark, därför är tidpunkt för byggstart oklar, men tidigaste inflyttning skulle kunna bli våren 2025.

Lasarettet

Cirka 50-65 bostäder. Byggnad och närmaste område ägs av ProNordic. Framtagande av detaljplan pågår.

Eftersom det är privat mark är tidpunkt för byggstart oklar, men tidigaste inflyttning enligt samhällsbyggnadschef Lars Wedlin är andra halvåret 2025.

Norrmalm

Cirka 1000 bostäder. Kommunen inleder nu ett övergripande planeringsarbete kring Norrmalm som tillsammans med Södra Ängshagen kommer att vara de volymdrivande områdena under perioden till 2040.

Uppskattningsvis blir det alltså totalt cirka 1000 bostäder på Norrmalm och dess närmaste omgivning, inklusive Boklök på Norrängen med cirka 130 av dessa, med tidigaste inflyttning våren 2024. Resten av området bebyggs etappvis med inflyttning under perioden 2028-2040.

Ransta

Andra betydande exploateringar för bostäder planeras, bland annat i Bältarhagen i Ransta med cirka 35 bostäder med tidigaste inflyttning årsskiftet 2024/2025.

SKOLKONTORET , KANSLIET

Alternativ 1: Ett högstadium

Fram till höstterminen 2022 var Vallaskolan och Ekebyskolan organiserad som en enhet, vilket nämnden beslutade att ändra på, med anledning av återkommande lednings- och styrproblem. Att utreda en återgång till den organisationsmodellen bedöms därmed inte ha varit nämndens avsikt med alternativ 1.

Istället bedöms avsikten ha varit att utredningen ska ge en beskrivning av att samla all högstadieverksamhet till Kungsängsgymnasiets nuvarande lokaler.

Om allt skulle samlas på ett ställe behövs då en 12-parallellig skola med 25-27 elever per klass:

- 36 vanliga klassrum inklusive 4-6 laborationssalar *.
- 12 grupprum
- 4 idrottssalar
- 6 slöjdsalar, varav 3 trä- och metall och 3 textil.
- 3 hemkunskapssalar
- 2 bildsalar
- Musiksal
- Bibliotek
- Personalutrymmen
- Lärarkonferens
- Aula **
- Speciallärare
- Kurator
- Skolsköterska
- Rektorsexpedition
- Administratör
- Vaktmästeri
- Elevernas uppehållsrum kapprum, skåp, etc.
- Särskilda grupper (för närvarande 4) ***

	Behov 12 paralleller	Tillgång A, B, D	C-huset
Lektionssalar	36	52	12
Grupprum	12	12	?
Idrott	4	1	-
Slöjd	6	0	-
Hk	3	0	1-2
Bild o musik	3	0	2
Bibliotek	1	1	
Personalrum	1	1	1
Lärarkonf	1	1	1
Arbetsrum	1	1	1
Aula	1	1	
Elevhälsa	1	1	
Rektor	1	1	1
Adm	1	1	

* Behovet av NO-salar varierar något beroende på hur undervisningen organiseras. Om det skall vara särskilda salar för respektive NO-ämne behövs fler salar.

** Nuvarande aula på Kungsängsgymnasiet räcker för en årskurs åt gången vid 700 elever, dock inte om det blir 900 elever.

*** Organisationen av särskilda undervisningsgrupper behöver utredas. Efterfrågan av platser i särskilda grupper både i f-6 och högstadiet överstiger vida tillgången. Två av lärarna i de särskilda grupperna påtalar med anledning av rapporten som behandlades i april -22: "Skolverket trycker på rätten till inkludering för elever i så stor utsträckning som möjligt, vi ser en farhåga med att sätta elever i intilliggande byggnader då inkluderingstanken kan äventyras."

SLUTSATS

Ovanstående sammanställning visar att det finns goda möjligheter att, med nedan angivna reservationer, rymma hela högstadiets organisation i Kungsängsgymnasiet, även exklusive C-huset.

Särskolans högstadium behöver cirka 3 klassrum samt något eller några grupprum vilket också torde rymmas inom lokalerna. Utöver det behövs utrymme för fritidsklubb. Om den ska ligga i direkt anslutning till undervisningslokalerna är något som behöver tas fram i samverkan.

Dock behövs **slöjdlokaler**, vilka skulle kunna rymmas efter interiör ombyggnad i B-husets nuvarande verkstadslokaler.

Lokalbehovet för **idrott och hälsa** behöver också lösas. Det finns bara en idrottslokal, som kan delas till två grupper. Utrymme finns även i Idrottshallen intill Vallaskolan, men den ligger geografiskt några kilometer bort och kräver schema som ger tidsutrymme till egen förflyttning eller transport. I Kungsängsgymnasiets närhet finns även enskilda privatägda anläggningar som eventuellt kan samnyttjas.

Det kan också finnas skäl att se över tillämpningen av idrottsämnet och tolkningen av läroplanen. Frågan är exempelvis om all undervisning i ämnet hälsa och idrott kräver idrottslokal.

Hemkunskapsalar behöver tillskapas. Omfattningen är beroende av i vilken mån nuvarande lokaler i C-husets övervåning kan tas i anspråk.

Kungsängsgymnasiets aula rymmer cirka 250 elever, vilket i detta alternativ inte är tillräckligt för att samla en hel årskurs i taget.

Kommentar

Tidigare ansvariga skolpolitiker har tidigare låtit utreda och planera för en samlad högstadieskola vid Kungsängsgymnasiet. Meningen då var att gymnasiets teoretiska program skulle inrymmas i Ekebyskolan. Efter politiska avvägningar valde dock nämnden att avbryta planeringen, med den huvudsakliga motiveringen att högstadieskolan skulle bli för stor.

Under några år organiserades därefter Vallaskolan 7-9 och Ekebyskolan som en gemensam skola. Det blev alltså ändå en stor skola, men fördelad på två skolområden. Den organisationen fick efter betydande lednings- och styrproblem överges. Den utvärdering av organisationen som gjordes av en utomstående konsult, tog inte ställning till om skolorganisationen var för stor eller inte. Däremot fanns påtagliga kulturskillnader och kvalitetsbrister. Det senare har även

SKOLKONTORET , KANSLIET

Skolinspektionen uppmärksammat, vilket lett till omfattande insatser för att förbättra kvalitetsuppföljning, insatser för elever i behov av särskilt stöd, likvärdig resursfördelning, med mera. Skolinspektionen har inte bedömt undervisningens organisation eller lokaler.

Inte heller denna utredning tar ställning till organisationsfrågan, det vill säga lämpligheten med en stor högstadieskola med 900 elever i en kommun med Salas struktur. Men erfarenheterna av ovanstående bör förstås beaktas och förebyggande åtgärder vidtas, vid en eventuell planering enligt alternativ 1.

SKOLKONTORET , KANSLIET

Alternativ 2: Två jämnstora högstadieskolor, med plats för 450-500 elever vardera

Utifrån de förutsättningar som är kända, kan varken nuvarande lokaler på Vallaskolan eller på Ekebyskolan rymma så många elever för en långsiktigt väl fungerande verksamhet. Alternativet förutsätter därför en permanent utbyggnad. Utredningen behöver i så fall någon form av politisk viljeinriktning som underlag, eftersom alternativen är många.

Ska Vallaskolan och Ekebyskolan i så fall vara kvar?

I så fall behövs utbyggnad av båda skolorna om de ska vara jämnstora. I synnerhet gäller det Ekebyskolan. Vallaskolan har något större kapacitet än Ekebyskolan, men Vallaskolan har samtidigt ett mycket omfattande renoveringsbehov och behov av stora investeringar inte minst i form av utökad ventilationskapacitet.

Ska någon av skolorna flyttas till Kungsängsgymnasiets nuvarande lokaler? I så fall vilken av skolenheterna? Eller ska en helt ny högstadieskola byggas eller etableras? Vilket användningsområde gäller för de skolbyggnader som då överges?

Svaren på dessa frågor har avgörande betydelse för hur den kvarvarande skolans lokalanvändning i övrigt ser ut, exempelvis gällande den delvis nybyggda matsalen, men även andra gemensamma lokaler och andra resurser.

Alternativ 3: Vallaskolan blir kvar med tre paralleller och övriga högstadieelever samlas i nuvarande Kungsängsgymnasiets lokaler.

Utredningens direktiv ger utrymme även för andra tolkningar, men utifrån den vägledning ordförande givit, torde avsikten med beslutet i april 2022 varit enligt ovanstående rubrik.

Det innebär cirka 225-250 elever på Vallaskolan och 600-700 elever i Kungsängsgymnasiet.

NIO PARALLELLER PÅ KUNGSÄNGEN

Detta förutsätter för Kungsängsgymnasiets del:

- 27 vanliga klassrum varav 6-8 laborationssalar *.
- 9 grupprum
- 3 idrottssalar
- 4 slöjdsalar, varav 2 trä- och metall och 2 textil.
- 2 hemkunskapssalar
- 1 bildsal
- Musiksal
- Bibliotek
- Personalutrymmen
- Lärarkonferens
- Aula **
- Speciallärare
- Kurator
- Skolsköterska
- Rektorsexpedition
- Administratör
- Vaktmästeri
- Elevernas uppehållsrum kapprum, skåp, etc.
- Särskolans högstadium, 3 klassrum + grupprum
- Särskolans fritidsklubb
- Särskilda grupper (för närvarande 4) ***

	Behov 9 paralleller	Tillgång A, B, D	C-huset
Lektionssalar	27	52	12
Grupprum	9	12	?
Idrott	3	1	-
Slöjd	4	0	-
Hk	2	0	1-2
Bild o musik	2	0	2
Bibliotek	1	1	
Personalrum	1	1	1
Lärarkonf	1	1	1
Arbetsrum	1	1	1

SKOLKONTORET , KANSLIET

	Behov 9 paralleller	Tillgång A, B, D	C-huset
Aula	1	1	
Elevhälsa	1	1	
Rektor	1	1	1
Adm	1	1	

* Behovet av NO-salar varierar något beroende på hur undervisningen organiseras. Om det skall vara särskilda salar för respektive NO-ämne behövs fler salar.

** Nuvarande aula på Kungsängsgymnasiet räcker för en årskurs åt gången vid 700 elever.

*** Organisationen av särskilda grupper behöver utredas. Efterfrågan av platser i särskilda grupper både i f-6 och högstadiet överstiger vida tillgången. Två av lärarna i de särskilda grupperna påtalar med anledning av denna rapport: "Skolverket trycker på rätten till inkludering för elever i så stor utsträckning som möjligt, vi ser en farhåga med att sätta elever i intilliggande byggnader då inkluderingstanken kan äventyras."

TRE PARALLELLER PÅ VALLASKOLAN

De förutsättningar som angivits är:

Tre högstadieparalleller (cirka 225-270 elever, 25-30 i varje klass).

Gamla A-husets våningsplan ovanför hemkunskapssalarna används för andra ändamål.

B-huset (nuvarande evakueringslokaler) rustas och används.

Särskolans 7-9 kan rymmas, men skolan vid Kungsängen kan vara ett bättre alternativ. Väljs ändå Valla så ryms särskolan på bottenvåningen eller våningsplan 2 på B-huset. Schemaläggarna på Vallaskolan bedömer att detta är möjligt, men med vissa reservationer.

Reservationerna är:

Oklart är om även särskolans fritidsklubb ryms på Valla.

Aula behövs, matsalen är svår att nyttja eftersom den används för matservering under en stor del av dagen.

Utökade personalutrymmen behövs.

Särskilda undervisningsgrupper förutsätter att hela A-husets bottenvåning kan tas i anspråk för grundskolan, inte bara hemkunskapssalarna.

Slutsats

Detta alternativ ger mycket goda förutsättningar att rymma verksamheten på Vallaskolan och med överkapacitet på nuvarande "Kungsängsskolan".

Tillgång (exklusive C-huset) av "vanliga" teorisar är 52 och ett behov av 27, ger utrymme för särskola 7-9 och ytterligare cirka 18 klassrum.

Det öppnar möjligheter för att växa eller flytta även annan verksamhet till Kungsängen. Om ytterligare en verksamhetsform ska rymmas i lokalerna, behövs dock en fördjupad utredning och beskrivning om disposition, samnyttjande, med mera. I synnerhet behöver behov av detta finnas, vilket i nuläget skulle innebära

SKOLKONTORET , KANSLIET

omorganisationer eller strukturförändringar av och inom andra enheter. Det ingår inte i denna utrednings uppdrag att klargöra.

De tillgängliga lokalerna ger även möjligheter att rymma fler högstadieelever om Salas tillväxt ökar. Det är en senare fråga hur en sådan reservkapacitet i så fall ska finansieras.

Matsal alternativ 1-3 högstadiet

Kungsängen

Matsalen på Kungsängsgymnasiet har cirka 210 platser. Vid tre så kallade "sittningar" per dag, så rymms alltså drygt 600 elever. Det går att ha fler sittningar, om tidsspannet mellan där lunchen serveras utvidgas. Kvalitetsaspekterna på en sådan utvidgning kan diskuteras. Strax intill nuvarande matsal finns D-husets ljusgård som troligen kan användas om nuvarande lokaler inte räcker till.

För närvarande finns även 50 platser för grundsärskolans behov.

Valla

Nuvarande matsal vid Vallaskolan har plats för 270 högstadieelever. Totalt är matsal och kök dimensionerat för upp till de 1500 elever som finns inom skolområdet Valla-Ekeby. Om 700 eller 900 högstadieelever flyttas till annan plats, kommer denna matsal att ha en betydande överkapacitet. Det öppnar möjlighet för annan användning av dessa lokaler.

Tillagningskök alternativ 1-3

Kungsängen

Kapaciteten i tillagningsköket på Kungsängsgymnasiet är 900 portioner. Måltidschef Susanne Pettersson bedömer att det finns behov av upprustning av lokaler och utbyte av maskinell utrustning.

Kungsängsgymnasiets tillagningskök levererar till Kungsängsgymnasiets cirka 450 elever, samt till grundsärskolan, cirka 50 elever och Lärkbacksskolans mottagningskök, cirka 175 elever. Särskolan åk 1-6 och Lärkbacksskolan är från och med hösten 2025 en del av Åkraskolan.

Valla

Vallaskolans tillagningskök har för närvarande en kapacitet upp till 1500 måltider. Vid en flytt av högstadieelever kommer det alltså finnas vill överkapacitet i köket, som kan användas för leveranser till olika mottagningskök.

Alternativ 4 "Andra alternativa lösningar"

Det finns ett stort spektra av andra alternativ, med närmast oöverblickbara konsekvenser utan en omfattande utredning för varje enskild lösning.

- Nyetablering av ytterligare en högstadieskola, exempelvis i Västerfärnebo.
- Omorganisation så att årskurs 6 förs till högstadiets organisation.
- Omorganisation så att vissa skolor organiseras som f-3-skolor och andra som 4-9-skolor, dvs lågstadieskolor och mellan- och högstadieskolor.

SKOLKONTORET , KANSLIET

- Långsiktig planering för en nyuppförd f-9-skola i Sala tätort.
- En etablering av en enskild högstadiesverksamhet skulle få stor påverkan på kommunens högstadieorganisation.

Alla dessa alternativ tar tid att utreda och det finns skäl att efterfråga relativt tydliga politiska ambitioner för att kunna påbörja utredningar. Dels finns akuta lokalproblem, i denna fråga främst högstadiets, som behöver lösas så snart som möjligt. Dels skapar utredningar i sig behov av stora administrativa resurser. Osäkerhet kring de organisatoriska frågorna skapar också oro i personalgrupper och bland vårdnadshavare, vilket kan få negativa konsekvenser.

Fackliga synpunkter

Från fackligt håll (LR) betonades i samband med rapporten från april 2022 att lokalerna behöver tillgänglighetsanpassas, teknikal behövs, att elevgrupper behöver kunna delas i NO, hem- och konsumentkunskap, slöjd samt musik. Separat lokal behövs för nuvarande Passagen, som vänder sig till elever som av olika skäl inte kommer till skolan – ”hemmasittare”. Det behövs också materialrum för olika ämnen och fler grupprum än de som ovan räknats upp. En stor utmaning är undervisningen i idrott. Det bedöms vara ytterst svårt att på ett tryggt och lämpligt sätt anordna förflyttning av elever för idrottsundervisning till Idrottshallen vid Vallaskolan, under skoldagen.

Rektorerna på högstadiet, synpunkter

Rektor Daniel Groth på Vallaskolan 7-9 och Vlora Sudjada på Ekebyskolan bedömer att den geografiska närheten mellan de båda högstadieskolorna inte bara ger samordningsfördelar.

Det finns ganska väl rotade kulturskillnader mellan enheterna. Det gäller inte bara arbetssätt och personal, utan avspeglas också i elevernas inställning. Konkurrens kan innebära fördelar, men kan också avspeglas i konflikter och ibland respektlöshet. Elever har matsal, idrottshall gemensamt samt en del lektioner. Det förekommer mycket skadegörelse men också bråk mellan elever. Personal på respektive enhet kan exempelvis ha svårt att identifiera vilka enskilda elever om är inblandade och det kan också innebära svårigheter att ingripa i direkta händelser där relationerna mellan lärare och elev inte är upparbetade.

Det finns även ekonomiska perspektiv på detta. Respektive enhet kan i stort sett upprätthålla personalstater med rätt ämneskompetenser utan samverkan. Enskilda undantag finns, exempelvis undervisning i vissa moderna språk.

Men skolorna behöver också använda betydande resurser för vuxennärvaro för att förebygga och i vissa fall kunna ingripa vid konfliktsituationer. Rektorernas gemensamma bedömning är att det kan finnas goda möjligheter att med en annan geografisk placering av enheterna omfördela medel för sådana insatser för att istället förstärka undervisningens kvalitet.

SKOLKONTORET , KANSLIET

LOKALER VID KUNGSÄNGSGYMNASIET**A, B och D-huset**

I **A-huset** finns totalt 35 lektionssalar, varav 3 NO-salar och dessutom 4 lektionssalar, mm, i en paviljongbyggnad. I A-huset finns även administrationsutrymmen, aula, kapprum, uppehållsrum, grupprum, materielrum, konferensrum, lunchrum, arbetsrum för lärare, mm.

I **D-huset** finns 5 lektionssalar ett stort bibliotek och ljusgård med café ett stort skolbibliotek, arbetsrum, grupprum, materielrum, mm.

I **B-huset** finns 12 lektionssalar, inkl specialsalar för el- och teknikprogrammen, 3 praktiska lektionssalar (verkstadslokaler), arbetsrum, grupprum, matsal, tillagningskök, matrum, idrottshall, gym, cyklotek, omklädningsrum, vaktmästarrum. På övervåningen finns även flera arbetsrum, en ljudisolerad studio, matrum, mm. Lokalerna användes under några år som kulturskola.

Totalt finns alltså 35 möjliga lektionssalar i A-huset, 5 i D-huset och 12 i B-huset, plus andra utrymmen. Totalt 52, plus övriga utrymmen.

C-huset

Därutöver finns C-huset med 12 lektionssalar. Där finns redan en bildsal med grupprum och en musikal med grupprum. Idag används C-huset som särskola, från årskurs 1-9. Särskolans årskurs 1-6 planeras ingå i nya Åkraskolan.

Det finns också ett kök tidigare använt för restaurangprogrammet och senare som skolkök.

Vuxnas lärande

Nedan en tabell med antalet personal och beräknat antal inskrivna kursdeltagare i januari.

Vissa elever läser fler kurser så det är inte individer, men eftersom det är kursdeltagare som kräver klassrum så är det den siffran som är relevant i det här fallet.

	Lärare	Adm	SYV	Rektor	Totalt personal	Elever (v22)
Grund	3	4	2	1		83
Gy						50
Sfi	7					165
Vård	4					100
Lärvux	2					16
Totalt	16	4	2	1	23	414

Sammanfattningsvis behövs minst 12 klassrum (40-60 m²), ett metodrum 60 m² Lokalerna måste vara handikappanpassade.

VUXENUTBILDNINGENS FRAMTIDA PLACERING

Verksamheten kan enligt en grov uppskattning rymmas i Vallaskolans A-hus (den äldre byggnaden) våning 2, 3 och 4. Vux ryms även i Kungsängsgymnasiets C-hus

SKOLKONTORET , KANSLIET

eller kan inkluderas i en ny gymnasieskola. Om hela högstadiet flyttas till Kungsängsgymnasiets nuvarande lokaler öppnas möjligheter att även rymma annan verksamhet, exempelvis arbetsmarknadsenheten i de tömda skollokalerna. Förutsättningarna kräver ytterligare utredning.

Gymnasieskolan

KUNGSÄNGSGYMNASIET

Kungsängsgymnasiet har idag 423 elever enligt nedanstående tabell. "Typ" innebär att programmet är högskoleförberedande program (H) eller Yrkesprogram (Y)

NATIONELLA PROGRAM	TYP	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3	TOTALT	OPTIMAL*	MAXIMAL**
BARN- OCH FRITIDS	Y	8	19	8	35	36	60
EL- OCH ENERGI	Y	17	12	9	38	40	40
EKONOMI	H	29	20	30	79	84	84x2
FORDONS	Y	16	11	8	35	40	40
NATUR	H	12	16	11	39	42	84
SAMHÄLLS	H	18	28	24	70	84	84x2
TEKNIK	H	16	6	6	28	42	48
VÅRD- OCH OMSORGS	Y	9			9	24	48
TOTALT		125	112	96	333	392	572
INTRODUKTIONS		Årskurslöst					
INDIVIDUELLT					60	58	58
SPRÅK-INTRODUKTION					27		
TOTALT ALLA					420	450	630

* Optimal är en ungefärlig uppskattning av rektor, vid nuvarande organisation och samverkan (ex. gemensam undervisning) mellan olika program.

** Maximal betyder fulla klasser, en parallell, det vill säga en klass i varje årskurs. För närvarande är söktrycket på ekonomiprogrammet starkast, men sett till vad Sala-elever som finns hos annan huvudman valt, finns den största tillväxtpotentialen lokalt inom samhällsvetenskapsprogrammet. Beredskap för två paralleller kan därför behövas på dessa båda program – åtminstone ett av dem.

Bland de elever som redovisats under yrkesprogram finns 13 elever som saknar behörighet till det nationella programmet och därför är inskrivna på introduktionsprogram, men som följer med klassen i de flesta eller alla ämnen. Dessutom finns tre elever som går ett fjärde år och kompletterar vissa rester.

Kommentar

Elevtalen per program och årskurs indikerar att det med enstaka undantag finns mycket goda förutsättningar att ta emot fler elever, utan att antalet klasser behöver utökas. Det låga elevantalet kompenseras genom samläsning mellan program, men jämfört med gymnasieskolor som har möjlighet att fylla klasserna och dessutom

med betygsnivåer som urvalskriterium, så är förutsättningarna för den kommunala gymnasieskolan inte alltid likvärdig.

Andelen elever på individuella alternativ har också successivt ökat. Det är oftast elever i behov av särskilt stöd, och därmed har stora behov av extra resurser.

På sikt kan gymnasieskolan i Sala därför behöva arbeta med att förstärka sitt renommé, som en skola för alla. Ökad attraktionskraft och därmed fler elever, förstärker verksamhetens kvalitet, minskar kostnaderna och skapar förutsättningar för en process med positiv utveckling där framgång föder nya framgångar.

VÄSTMANLANDS NATURBRUKSGYMNASIUM (ÖSBY)

Några ord om namnfrågan: Västmanlands naturbruksgymnasium kallas omväxlande för Ösby naturbruksgymnasium, Ösby Västmanlands naturbruksgymnasium, Ösby-gymnasiet, etc. Vi kallar skolan i denna utredning kort och gott för Ösby-gymnasiet. Skolan vänder sig i sin marknadsföring till elever i hela länet, men även utanför länsgränsen. De flesta elever kommer från andra kommuner, som genom interkommunala ersättningar finansierar verksamheten. För närvarande pågår en utredning om Ösby-gymnasiets organisationsmodell, på kommunstyrelsens initiativ.

Ösbygymnasiet har 239 elever:

Nationella program	Typ	Åk 1	Åk 2	Åk 3
Byggprogrammet	Y	26	22	21
Naturbruksprogrammet med fyra inriktningar				
Djur	Y	24	18	17
Häst	Y	7	6	11
Lantbruk	Y	14	15	13
Skog	Y	14	16	11
TOTALT		85	77	73
		ALLA		235

Bland dessa elever finns 17 elever som saknar behörighet till det nationella programmet och därför är inskrivna på introduktionsprogram, men som följer med klassen i de flesta eller alla ämnen.

NYA VILLKOR OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Nya villkor för enskilda gymnasieskolor, kan leda till att utbudet minskar och efterfrågan på kommunal gymnasieutbildning ökar.

En satsning på nya lokaler vid Salas resecentrum skapar också goda förutsättningar för att fler Sala-elever väljer att gå i gymnasieskolan på hemmaplan. Det kan även öka attraktiviteten för Salas gymnasieskola för elever från närliggande kommuner, i första hand Heby. Med profilering kan även elever från andra närliggande kommuner lockas, främst från Västerås, dit de allmänna kommunikationerna är mycket goda.

Det är mycket svårbedömt, men Kungsängsgymnasiets rektor Dag Ingvar Nilsson bedömer att en ny skola bör "ta höjd" för ett elevtal upp till 600.

De program som troligen skulle växa mest är ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet.

En del av det utökade elevantalet kan rymmas inom nuvarande organisation. Det är idag inte fullt kapacitetsutnyttjande i alla klasser. Det finns möjlighet att ta emot ytterligare enstaka elever utan att det tillskapas fler lokaler och nya klasser behöver bildas.

Men en utökning med 150-200 elever ger också vissa tröskeleffekter. Nuvarande lokaler i Kungsängsgymnasiet har i princip kapacitet för detta, men det kräver investeringar. Exempelvis finns en våning på B-huset som nyttjas i låg grad, främst av skälet att de inte är tillgänglighetsanpassade. Kulturskolan använde lokalerna under en tid, men behövde, av främst tillgänglighetsskäl, flyttas.

Lokalerna består också av en rad mindre kontorsrum och även om hiss installeras behöver åtgärder vidtas för att bereda väg i korridorerna för rullstol.

Vid en eventuell flytt av gymnasieskolan till andra lokaler, bedömer skolledningen att det är mycket viktigt att lokalbytet banar väg för ökad attraktivitet. Försämrade förutsättningar kan få stora negativa konsekvenser för gymnasieskolan i Sala. Det finns en stark konkurrens om elever. Andelen Sala-elever som valde annan

SKOLKONTORET , KANSLIET

huvudman än den egna kommunen för sin gymnasieutbildning har minskat successivt under stora delar av 2000-talet, men genom ett intensivt arbete med marknadsföring och stärkt kvalitet kunde trenden vändas. Under senare år har dock tillströmningen av Sala-elever i de egna gymnasieskolorna åter försvagats. Andelen elever folkbokförda i Sala som i grundskolan blivit behöriga att söka nationella gymnasieprogram har förändrats enligt tabellen:

Nyintagna höstterminen	Andel behöriga elever folkbokförda i Sala, som valt Salas gy-skolor
2019	59,4
2020	57,7
2021	54,9
2022	53,4

Skolan har gott rykte. Det finns goda möjligheter att ta ytterligare marknadsandelar. Den ekonomiska modellen med elevpeng gör visserligen de ekonomiska incitamenten för en sådan utveckling svår att tydligt identifiera och redovisa. Välfyllda klasser är betydelsefullt ekonomiskt, men det finns även tröskeeffekter som innebär att skolan tillslut exempelvis måste bygga ut och då ökar kostnaderna. Kvalitetsmässigt har dock gott kapacitetsnyttjande och en verksamhetsvolym som i övrigt kan erbjuda underlag till ett brett programutbud och god tillgång till andra resurser, stor betydelse. Det i sin tur leder till gott renommé såväl vid rekrytering av elever som av personal med rätt kompetens, exempelvis behöriga lärare. En ökning med 50 procent av antalet elever genererar ett ökat behov av lokaler, men inte i direkt proportion till denna ökning. Det finns ledig kapacitet i nuvarande klassrum.

Behovet behöver definieras i nära samverkan med skolledningen. Det kan finnas möjlighet att både öka kapacitet och kvalitet genom ett mer flexibelt lokalnyttjande. Den värdering skolledningen vill framhålla är: Disposition och planering måste med tanke på ovanstående ske med en stark ambition att skapa attraktiva studiemiljöer, pedagogiskt anpassade, exempelvis med sammanhållna programmiljöer.

EL OCH FORDON

I planeringen förutsätts att fordonsprogrammet och elprogrammet ryms i "Nya Ekeby Gymnasium", och inte flyttas till Ösby. Det finns för närvarande inga avsatta investeringsmedel för en sådan flytt till Ösby.

I vilken mån en sådan flytt skulle påverka attraktionskraften för dessa program är osäkert. När byggprogrammet flyttades till Ösby fanns i personalgruppen stora farhågor om att eleverna skulle bli färre, farhågor som inte infriades. Söktrycket är fortsatt starkt.

SAMVERKAN ÖSBY – OCH NÄRHETEN TILL STATIONSOMRÅDET

Om gymnasieskolan flyttas till området kring Sala resecentrum, underlättas samverkan med Ösbygymnasiet. I vilken mån kortare geografiskt avstånd får någon betydelse är svårt att med nuvarande underlag dra några slutsatser av. Den centrala placeringen med nära till tåg- och bussförbindelser underlättar för de flesta elever i

SKOLKONTORET , KANSLIET

Sala, men även för elever från andra kommuner. Dessa förutsättningar bör även kunna tillvaratas som en samordningsfördel mellan de båda gymnasieskolorna. Fördjupad samordning förväntas ge såväl kvalitetsmässiga som ekonomiska fördelar, men förutsättningarna för detta påverkas i stor grad även av andra faktorer än kortare avstånd.

Det är därför lämpligt att Ösbygymnasiet är en aktiv deltagande part i projekteringen av en ny gymnasieskola i Sala. En strävan bör givetvis vara att samordningen och dess fördelar blir ömsesidig.

Nämnden har tillskrivit Kommunstyrelsen för att kunna starta en inriktning inom naturbruksgymnasiet för naturturism.

Inom Kungsängsgymnasiet bedömer man att det kan finnas vissa förutsättningar att starta restaurang och livsmedelsprogram (RL). Tidigare fanns ett restaurangprogram, men elevantalet blev med tiden för litet. Intresset varierar dock mellan åren. Det finns en ökande efterfrågan av arbetskraft inom området, så inom branschen skulle en sådan utbildning välkomnas, vilket bekräftas av bland annat Sala kommuns egen måltidschef Susanne Pettersson.

Ösbygymnasiet har också i samverkan med Kungsängsgymnasiet prövat inriktningar inom naturvetenskapsprogrammet, för elever vars ambition är att bli veterinärer eller liknande. Det fanns dock vissa schematekniska svårigheter med detta, exempelvis att praktikperioder för de olika utbildningarna ser så olika ut. Men enligt Ösbygymnasiets rektor torde dessa hinder inte vara oöverstigligena.

Samtidigt betonar rektorerna vikten av att vara väl förberedda med hållbara attraktiva koncept, för att kunna marknadsföra och intressera ungdomarna för sådan utbildning och också kunna garantera dem en hög kvalitet.

I utvecklandet av gymnasieskolorna i Sala och deras inbördes samverkan, behöver också hänsyn tas till organisationens påverkan på likvärdighet, integration och mångfald.

Ösbys kapacitet

Såväl Ösbys ledning som fastighetsenheten signalerar kapacitetsbrist på skolan. Det saknas idag undervisningsrum. En ny gymnasiesärskola planeras att byggas, elevantalet växer, tillagningsköket är på gränsen till vad som räcker till. Det kan även finnas begränsningar när det gäller värme, el-kapacitet, med mera. Förutsättningarna för en utökning av Ösbys verksamhet behöver därför noggrant utredas. Kostnaderna kan komma att vida överstiga det som kan knytas till eventuella fastighetsinvesteringar.

IDROTT

Viss idrottsundervisning kan sannolikt bedrivas inom tidigare lasaretsbyggnaden.

Lokaler för övrig idrottsundervisning finns vid Lärkan och Idrottshallen. Eventuellt kan också nya idrottslokaler att uppföras för Åkraskolans behov. Möjligheten till samnyttjande kan behöva utredas.

Tillgång till idrottshall i gamla lasaretsbyggnaden eller dess närhet kan också behöva finnas med i dialogen med byggentreprenören/hyresvärden.

SKOLKONTORET , KANSLIET

Ny gymnasieskola i närheten av resecentrum

En av flera möjliga leverantörer av lokaler är företaget ProNordic som förvärvat de tidigare lasarets-lokalerna vid Ekeby dammar har anmält intresse av att tillhandahålla lokaler för en ny gymnasieskola i Sala.

Tillsammans med arkitektföretaget White, har översiktliga skisser tagits fram. Arkitekten Mats Johansson gör gällande att det finns en stark ambition att så väl exteriört som interiört signalera att det i så fall är en ny modern attraktiv gymnasieskola, under det preliminära arbetsnamnet Nya Ekeby Gymnasium. Det kopplar samman traditionen från andra sidan dammen med det tidigare läroverket där Ekebyskolan idag inryms.

Totalt är den planerade ytan cirka 9000 m², vilket med ett elevunderlag på 600 skulle innebära 15m² per elev. Inom skolan finns då även en stor aula som eventuellt skulle kunna vara tillgänglig även för andra, för större möten, kulturevenemang och liknande.

I detta skede i planeringen är angivna ytor mycket preliminära och bygger på en grov uppskattning. Efter samverkan mellan fastighetsägare, arkitekt, verksamhet och de rådande tekniska förutsättningarna, kommer ytorna att ändras, både beträffande den interna dispositionen och den totala ytan".

Enligt arkitekten är det möjligt att en ny gymnasieskola kan stå klar 2026.

ProNordic är inte den enda fastighetsägaren som signalerat intresse av att tillhandahålla lokaler för gymnasieskolan i området runt Salas resecentrum. Det ligger utanför Skolkontorets kompetens-och ansvarsområde att upphandla lokaler. Det behöver i så fall ske under sakkunnig ledning och i enlighet med bland annat lagen om offentlig upphandling LOU.

SAMMANFATTNING

Utredningen har översiktligt inventerat och bedömt behovet av lokalerna för Vallaskolans högstadium och Kungsängsgymnasiet.

Den belyser fyra olika alternativ, varav det fjärde är så ospecifikt att det inte gått att beskriva förutsättningar och konsekvenser.

Sala kommun kommer att ha betydande kostnadsökningar för skollokaler för högstadiet och gymnasiet, oavsett vilken lösning som väljs – och även om valet är att inte göra några förändringar alls. Renoveringsbehoven är omfattande. Under alla omständigheter behöver kommunen i närtid välja fortsatt väg för lokalfrågorna för högstadiet och gymnasieskolan. Reinvesteringsbehoven börjar bli akuta.

Åtminstone två av alternativen beskriver en lösning där hela eller delar av nuvarande högstadieskolor flyttas till Kungsängsgymnasiets nuvarande lokaler, och att gymnasiet i sin tur flyttar till mer centralt belägna lokaler i närheten av resecentrum.

För vissa delar av Sala tätort kan det finnas skäl med en placering av högstadium i de centrala eller norra delarna, för att minska transportsträckorna. Nuvarande högstadieskolor vid Valla och/eller Ekeby skulle därmed fortsatt kunna fylla en viktig funktion.

I takt med att även de norra delarna av Sala tätort växer, kan också finnas skäl att planera för ytterligare etablering av en skola som inkluderar högstadieskolor. Behovet av en sådan bedöms dock i dagsläget ligga utanför den tidsperiod av 10 år som denna utredning har som perspektiv.

Beredskap behöver samtidigt finnas för fortsatt befolkningstillväxt. Det finns i på Kungsängsgymnasiet. Överkapacitet av lokaler för reservation vid eventuellt kommande behov i framtiden, leder till betydande merkostnader. Oavsett om det finansieras inom skolans budgetram eller av något annat kontor, så får det betydelse för kommunens ekonomi i sin helhet. Därför bör alla lösningar eftersträva en effektiv lokalanvändning. Onödiga kostnader innebär ett läckage av möjligheter att upprätthålla eller förstärka verksamhetens kvalitet.

För gymnasieskolans del finns en rad argument för förnyelse. En mer central placering, exempelvis i nära anslutning till Salas resecentrum och med en stark ambition att skapa attraktiva studiemiljöer, pedagogiskt anpassade, exempelvis med sammanhållna programmiljöer, kan bidra till detta. Även närmare samverkan med den andra kommunala gymnasieskolan kan vara en positiv faktor. Ökad attraktionskraft ger förutsättningar för fler elever, bättre ekonomisk hushållning, större variation av utbildningsprogram och stärkt kvalitet. Det ger också förutsättningar att förstärka bilden av gymnasieskolan i Sala som en skola för alla. I bästa fall kan det bryta nuvarande pendlingsmönster där en stor andel av Salas gymnasieelever idag väljer utbildning i främst Västerås. Istället kan inpendlingen av elever till Sala förstärkas.

KSLU § 92 Val av strategisk inriktning för Bergslagsgården

INLEDNING

På ledningsutskottet den 25 maj 2022, § 100, beslutades att uppdra till Tekniska kontorets lokalstrateg att i samråd med stadsträdgårdsmästare och kommunjurist utreda möjligheten att försälja Bergslagsgården.

Utifrån detta beslut tillsattes en projektgrupp där utredningen har fördjupats inom försäljningsuppdraget men, utifrån omständigheter, även resulterat i andra alternativ.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2450, missiv lokalstrateg

Ärendet föredras av lokalstrateg Åsa Agemalm.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att det strategiska alternativet "Kulturskatten" väljs, för vidare utredning, samt

att resultat av utredningen presenteras på ledningsutskottets sammanträde i januari 2024.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att det strategiska alternativet "Kulturskatten" väljs, för vidare utredning, samt

att resultat av utredningen presenteras på ledningsutskottets sammanträde i januari 2024.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KONTOR, ENHET
Åsa Agemalm
Lokalstrateg

MISSIV

Strategisk inriktning för Bergslagsgården; ett av Salas äldsta hus!

INLEDNING

Utifrån sammanträdesprotokoll Ledningsutskottet Dnr 2022/496 daterat 2022-05-25 togs följande beslut:

att uppdra till Tekniska kontorets lokalstrateg att i samråd med stadsträdgårdsmästare och kommunjurist utreda möjligheten att försälja Bergslagsgården.

Utifrån detta beslut tillsattes en projektgrupp där utredningen har fördjupats inom försäljningsuppdraget men, utifrån omständigheter, även resulterat i andra alternativ.

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Bergslagsgården, belägen i Brunnsparken, troligen byggd år 1737, ropades in av staden på auktion år 1889. Villkoret för köp var att byggnad skulle rivras för att ge plats åt gator och parker på platsen.

Genom åren har byggnaden verkat som sjukstuga samt hyrts ut som vandrarhem, expedition, kontor och senast privatbostad. Sedan år 2019 står byggnaden tomställd.

Byggnaden har ingen lagstiftad kulturmärkning men innehar högsta klassning (blå) i kulturhistorisk byggnadsinventering, senast utförd år 2010 – 2011.

I detaljplan är byggnaden registrerad som "bostadsändamål" placerad på kvartersmark. En utbyggnad bestående av farstu och balkong ligger placerad på allmän platsmark/parkmark. Till byggnaden tillhör således ingen traditionell tomt.

Huset är byggt i två våningar, i suterräng, med tillhörande källare. Dusch och toalett (renoverad år 2010) placerad på bottenvåning, kök (ej komplett eller fungerande) på övervåning. Uppvärmning sker via direktverkande el. Byggnad är ej tillgänglighetsanpassad och uppfyller inte heller någon av kommunens verksamheter behov.

Ingen underhållsbudget är tilldelad byggnaden, i dagsläget. Underhåll kommande 10 år summeras till: 798 000 kronor. (kök och förändrad uppvärmning ej inräknat)

DNR.

SLUTSATS

Utifrån faktorer som byggnadens placering, ändamål i detaljplan samt kulturhistoriskt värde så är det inte en självklarhet att byggnaden är lämplig att sälja eller går att sälja. Det är högst osannolikt att tillstånd ges för flytt av byggnad, eller att byggnad rent byggnadstekniskt kan flyttas.

Vidare prövning genom ändring av detaljplan samt lantmäteriförrättning behöver i så fall ske. Utifrån läge nära damm kan strandskydd påverka utfall. Del av Brunnsparken är märkt med fornminnesmark vilket även kan bidra till oklar utgång för önskade ändringar. Byggnaden kan även beläggas med lagstiftad kulturklassning, vilket vi inte kan råda över. Tillhörande mark kan skapas med arrende men ska huset fungera som bostad behöver antingen väg tillskapas alt. servitut att framföra bil på grusgång i park.

Utredningen presenterar tre strategiska inriktningar där beslut behöver tas för hur vidare utredning ska fortlöpa, med tanke på nuvarande kända förutsättningar. Det finns komplikationer, kostnader och konsekvenser inom samtliga tre alternativ:

- **Privatbostaden** (sälj eller hyr ut) Förutsätter: Ändring i detaljplan, mark tillskapas via lantmäteriförrättning alt. servitut. Väg tillskapas alt. servitut för nyttjande av grusgång i park. Investering enligt underhållsplan samt investering i kök och utredning för alternativ uppvärmning.
- **Affärsvillan** (sälj eller hyr ut) Förutsätter: Ändring i detaljplan samt ändring till "centrumändamål", mark tillskapas via lantmäteriförrättning alt. servitut. Väg tillskapas alt. servitut för nyttjande av grusgång i park. Investering enligt underhållsplan samt investering i kök och utredning för alternativ uppvärmning. Utred om tillgänglighetsanpassning av byggnad är möjligt samt nyttjandeavtal för del av park.
- **Kulturskatten** (fortsatt ägande eller hyr ut) Förutsätter: Investeringar utifrån underhållsplan. Vidare utredning om ändring i detaljplan behövs. Utred om tillgänglighetsanpassning av byggnad är möjlig.

REKOMMENDATION

Genom valet "**Kulturskatten**" och med ledord för kulturhistoriska byggnader "bevara, använda och utveckla" är projektgruppens rekommendation att ägande och ansvar för byggnad behålls inom kommunen.

Detta kräver investering i byggnad samt tydlig inriktning och långsiktig plan.

En vision kan vara att utveckla parkområdet till en mer välbesökt mötesplats. Vidare utredningar får visa innebörden om brunns drickande tradition kan återskapas, förslagsvis i koppling till Sala kommuns ställningstagande till "Kranmärkt vatten". Utredning behöver ske för att visa om det är möjligt för, extern aktör, att ex. driva sommarcafé i byggnad och i park. Andra alternativ för möjligt nyttjande av byggnad och område behöver identifieras och utredas vidare. Här kan finnas en koppling både till byggnadsvård samt till Sala Silvergruva.

DNR.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att det strategiska alternativet "Kulturskatten" väljs, för vidare utredning
att resultat av utredningen presenteras på ledningsutskottets sammanträde i januari
2024

Bilagor:

- 1
- 2
- 3

DNR.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ
- Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ
- Om **NEJ** – varför inte?

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

KSLU § 93 Taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion

INLEDNING

Från och med den 1 januari 2024 tillträder det nya regler i Livsmedelslagen (2006:804). De nya reglerna i lagstiftningen avser kommuners livsmedelskontroll och kommer innebära att kommunen behöver tillämpa ett nytt sätt att ta ut avgifter för kontroll av livsmedelsverksamheter.

Enligt den nuvarande taxan betalar livsmedelsverksamheterna en fast årlig avgift till kommunen. Utifrån den lagändring som föreslås behöver kommunen tillämpa en ny riskklassningsmodell. Den innebär att avgiften kommer att tas ut i efterhand och utifrån den kontrolltid som verksamheten har erhållit från kommunen.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2442, missiv

Bilaga KS 2023.2441, Taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion

Protokollsutdrag BMN § 24, 2023-03-20

Ärendet föredras av kommunjurist Josefin Gardeblad.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att anta revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen och lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion, samt

att taxan ska börja gälla från och med 2023-09-01.

Erik Hamrin (M) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att anta revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen och lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion, samt

att taxan ska börja gälla från och med 2023-09-01.

Skickas till - kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

STABEN FÖR UTVECKLING OCH FÖRVALTNING
Josefin Gardeblad
Kommunjurist

MISSIV

Revidering av Taxa för kontroll enligt livsmedelslagen och lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Från och med den 1 januari 2024 tillträder det nya regler i Livsmedelslagen (2006:804). De nya reglerna i lagstiftningen avser kommuners livsmedelskontroll och kommer innebära att kommunen behöver tillämpa ett nytt sätt att ta ut avgifter för kontroll av livsmedelsverksamheter.

Enligt den nuvarande taxan betalar livsmedelsverksamheterna en fast årlig avgift till kommunen. Utifrån den lagändring som kommer att ske behöver kommunen tillämpa en ny riskklassningsmodell. Detta innebär att avgiften kommer att tas ut i efterhand och utifrån den kontrolltid som verksamheten har erhållit från kommunen. Den reviderade taxan grundar sig på Sveriges kommuner och regioner (SKR) rekommendationer och mall som är förenliga med de nya reglerna. Tillämpningen utav den nya riskklassningsmodellen ökar rättssäkerheten för företagare då de betalar en avgift för en tjänst som de faktiskt har mottagit. Avgiften betalas i efterhand.

Taxan föreslås att börja gälla från och med 1 september 2023. Den reviderade taxan tar med enlighet utav SKR:s rekommendationer höjd för övergångsbestämmelser enligt 7-7b §§ i taxan.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar att anta revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen och lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion att taxan ska börja gälla från och med 2023-09-01

Bilagor:

- 1 Revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen och lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion.
2. Bygg- och miljönämndens beslut 24§ från

KONTOR, STABEN FÖR UTVECKLING OCH FÖRVALTNING

sammanträdesdatum 2023-03-14

Sala kommun

Kommunal författningssamling

Taxa för kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804), Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel (2009:1424) och lagen om kontroll av ekologisk produktion (2013:363).

KFS xxx revision xx

TAXA

ANTAGEN: XXXX-XX-XX

Gäller från och med: 2023-09-01

Ersätter KFS 60 revision 07

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Sala kommuns kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lagstiftning, inklusive förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, och de EU-bestämmelser som lagstiftningen kompletterar.

Med livsmedel i denna taxa avses även det som enligt 3 § 2 stycket, livsmedelslagen jämställs med livsmedel.

Allmänna bestämmelser om avgift

2 § Avgift enligt denna taxa betalas av den aktör vars verksamhet är föremål för nämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen enligt 1 §, om inte annat följer av denna taxa. Med

aktör avses varje livsmedelsföretagare, annan verksamhetsutövare och aktör inom ekologisk produktion som åläggs ansvar och skyldigheter enligt regleringen i 1 §.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning som föranleds av att beslut enligt livsmedelslagstiftningen eller enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion överklagas.

4 § Beslut om avgift eller nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av bygg- och miljönämnden efter handläggning.

Särskilda bestämmelser om avgifter

5 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs enligt de bestämmelser som avses i 1 § ska en avgift betalas för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §.

I 9–16 §§ finns särskilda bestämmelser om avgift för

1. registrering av anläggningar och verksamheter (9 §)
2. uppföljande kontroll (10 §)
3. utredning av klagomål (11-12 §§)
4. kostnader för korrigerande åtgärder (13 §)
5. exportkontroll och utfärdande av exportintyg (14 §)
6. importkontroll (15 §) samt
7. avgift för inköp under dold identitet (16 §)

Timavgift

6 § Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften 1210 kr per timme kontrolltid.

Med kontrolltid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen så som inläsning av ärendet, handläggning och beslut, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt.

7 § Nämnden får besluta att ta ut avgifter för planerad kontroll enligt bestämmelserna i 7 a § om årlig avgift eller 7 b § om faktisk kontrolltid.

Nämnden ska fatta beslut om verksamhetens riskklass som ska ligga till grund för årlig avgift (7 a §) eller kontrollintervall för verksamheten (7 b §).

7 a § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden (timmar) som framgår av det riskklassningsbeslut som beslutats av bygg- och miljönämnden multipliceras med timavgiften.

Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott.

Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje helt kalenderår.

Om en tillämpning av första stycket skulle medföra att kontrolltiden för en anläggning blir uppenbart oriktig i förhållande till det faktiska kontrollbehovet enligt nämndens riskbedömning, ska anläggningen i stället tilldelas kontrolltid på grundval av nämndens bedömning av anläggningens kontrollbehov.

Den årliga kontrollavgiften ska betalas av den som äger eller innehar livsmedelsanläggningen vid kalenderårets början.

7 b § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

Avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen ska debiteras efter det att kontrollen har utförts, om inte annat följer av denna taxa.

Kontrollen utförs med det kontrollintervall som föranleds av anläggningens riskklassningsbeslut som fastställs av bygg- och miljönämnden.

Indexuppräknig

8 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter

9 § Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för en (1) timmes kontrolltid enligt 6 §. Detsamma gäller för den som anmäler en anläggning eller verksamhet som ska registreras enligt regelverket för material i kontakt med livsmedel. Av 1 § 2 st. i taxan framgår att anläggningar för det som enligt livsmedelslagen definieras som livsmedel omfattas av taxan. Avgiftsskyldigheten gäller även den som anmäler registrering av en anläggning med anledning av att den övergått till en ny aktör.

Avgift för uppföljande kontroll

10 § För offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Avgift för utredning av klagomål

11 § För utredning av klagomål ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen i de fall där bristande efterlevnad hos aktören kan bekräftas.

12 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen som utförs efter ett meddelande inom systemet för snabb varning (RASSF) enligt artikel 50 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §, om det efter det att aktören erhöll meddelandet blivit nödvändigt för nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar eller har importerat, producerat, bearbetat, framställt eller distribuerat de varor som omfattas av meddelandet.

Avgift för korrigerande åtgärder

13 § För korrigerande åtgärder som blivit nödvändiga efter att bristande efterlevnad har konstaterats i syfte att åtgärda eller förebygga upprepning av den bristande efterlevnaden ska en avgift betalas motsvarande nämndens faktiska utgifter som hänger samman med åtgärden.

Avgift exportkontroll

14 § För exportkontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen samt för utfärdande av exportintyg och andra intyg.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar den exportkontrollerade anläggningen.

Avgift importkontroll

15 § För kontroll av varor som importeras från ett tredjeland ska en avgift enligt 6 § betalas av den aktör som ansvarar för sändningen, med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen.

För uppföljning av prover som har lett till anmärkning ska en avgift enligt 6 § betalas med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid samt nämndens övriga faktiska utgifter. Avgiften ska betalas av importören, dennes ombud eller den som annars ansvarar för livsmedlen.

Avgift för inköp under dold identitet

16 § För inköp under dold identitet som är nödvändiga för att kontrollera att ett livsmedel uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen ska en avgift motsvarande nämndens faktiska utgifter för köpet betalas.

Om ett inköp under dold identitet utförs som ett led i en klagomålskontroll enligt 11–12 §§ tas avgift enligt första stycket ut endast om bristande efterlevnad kan bekräftas.

Justering av avgift i enskilt fall

17 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får bygg- och miljönämnden i ett enskilt ärende besluta att sänka en avgift enligt denna taxa.

Första stycket gäller dock inte en avgift enligt 10 §. En sådan avgift får endast ändras enligt de förutsättningar som anges i artikel 79.3 förordning (EU) 2017/625.

18 § Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme under ett och samma kalenderår får nämnden besluta att ingen timavgift ska tas ut av aktören under det kalenderåret.

Detsamma gäller andra avgifter enligt denna taxa än timavgift om beloppet i det enskilda fallet är så lågt att det inte är ekonomiskt motiverat att ta ut avgiften.

Avgiftens erläggande

19 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Sala kommun genom dess bygg- och miljönämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

§ 20 Nämndens beslut om avgift överklagas till länsstyrelsen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

§ 21 Denna taxa träder i kraft den **2023-09-01** och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

För verksamheter som nyregistrerats efter 1 januari 2023 tillämpas 7 b § oavsett riskklass.

Bestämmelserna i 7 § första stycket och 7 a § upphör att gälla den 1 januari 2024.

Sammanträdesdatum
2023-03-14

Dnr 2023-551/Adm

§ 24

Revidering av Taxa för enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion

Beredning

Bilaga BMN 2023/24/1, missiv, 2023-02-28.

Bilaga BMN 2023/24/2, taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Verksamhetsutvecklare Magnus Gunnarsson föredrar ärendet.

Yrkande

Ordförande Viktor Kärvinge (S) yrkar att bygg- och miljönämnden beslutar att anta förslag till revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion, samt att föreslå kommunfullmäktige att besluta om taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion

BESLUT

Bygg- och miljönämnden beslutar,

att anta förslag till revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion, samt

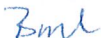
att föreslå kommunfullmäktige att besluta om revidering av taxa för kontroll enligt livsmedelslagen, lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Bakgrund

Förändringar i lagstiftningen inom livsmedelskontrollen medför att kommunen från den 1 januari 2024 ska tillämpa ett nytt sätt att ta ut avgifter för kommunens kontroll av livsmedelsverksamheter.

Avgiften kommer att tas ut i efterhand med kostnaden för den kontrolltid som verksamheten har erhållit från kommunen. Benämningen för förfarandet kallas "efterhandsdebitering".

Tidigare har livsmedelsverksamheterna betalat en fast årlig avgift till kommunen. Avgiftens storlek har bestämts genom ett klassningsbeslut av myndigheten. Denna modell kommer nu att ersättas.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	---

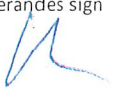

Sammanträdesdatum
2023-03-14

§ 24

Syftet med förändringarna är att få en tydligare koppling mellan den kontroll som utförs och den avgift som livsmedelsverksamheterna betalar.

Utdrag
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
			

KSLU § 94 Sala kommuns yttrande över promemorian En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

INLEDNING

Under våren inkom en remiss från Socialdepartementet. Den avser synpunkter inför ett lagförslag om en ny registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Syftet med lagförslaget är att kunna göra det möjligt för myndigheten att samla in och behandla de uppgifter som är nödvändiga för att kunna utföra sitt uppdrag. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har som uppdrag att analysera och följa upp hälso- och sjukvården. Detta sker genom att myndigheten upprättar olika projekt eller rapporter för att analysera verksamheter och förhållanden inom sektorn för hälso- och sjukvård. Enligt det nya lagförslaget ska huvudregeln vara att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys endast får behandla personuppgifter i det projekt som uppgifterna har samlats in för. Utöver detta föreskrivs det i lagförslaget om begränsningar och skyddsåtgärder för att värna om den personliga integriteten. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2408, missiv kommunjurist

Bilaga KS 2023.1553, missiv – Socialdepartementet

Bilaga KS 2023.1554, remiss - En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Ärendet föredras av kommunjurist Josefin Gardeblad.

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att till Socialdepartementet avge yttrande över promemorian *En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys*, i enlighet med Bilaga KS 2023.2408.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att till Socialdepartementet avge yttrande över promemorian *En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys*, i enlighet med Bilaga KS 2023.2408

Moderaterna återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

STABEN FÖR UTVECKLING OCH FÖRVALTNING

Josefin Gardeblad

Kommunjurist

Sala kommuns yttrande över promemorian En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

BAKGRUND

Under våren inkom en remiss från Socialdepartementet. Remissen avser synpunkter inför ett lagförslag om en ny registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Syftet med lagförslaget är att kunna göra det möjligt för myndigheten att samla in och behandla de uppgifter som är nödvändiga för att kunna utföra sitt uppdrag. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har som uppdrag att analysera och följa upp hälso- och sjukvården. Detta sker genom att myndigheten upprättar olika projekt eller rapporter för att analysera verksamheter och förhållanden inom sektorn för hälso- och sjukvård. Enligt det nya lagförslaget ska huvudregeln vara att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys endast får behandla personuppgifter i det projekt som uppgifterna har samlats in för. Utöver detta föreskrivs det i lagförslaget om begränsningar och skyddsåtgärder för att värna om den personliga integriteten. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Enligt promemorian till lagförslaget föreskrivs det att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan behöva samla in personuppgifter från andra aktörer. Det kan exempelvis handla om uppgifter som samlats in från andra statliga myndigheter eller kommuner och regioner. Det uttrycks att det finns behov för myndigheten att kunna ta del av sådana uppgifter. Enligt promemorian är bedömningen att lagförslaget inte kommer att ge några ekonomiska konsekvenser för kommuner eller regioner. Vidare framhålls det att lagförslaget inte heller skulle ha någon påverkan på det kommunala självstyret.

KANSLIENHETEN, STABEN FÖR UTVECKLING OCH FÖRVALTNING

SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET OM EN REGISTERLAG FÖR MYNDIGHETEN FÖR VÅRD- OCH OMSORGSANALYS

I promemorian till lagförslaget har behovet för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att behandla personuppgifter redogjorts. Det nya lagförslaget skulle göra det möjligt för myndigheten enligt promemorian att fullgöra sitt uppdrag som är att följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Utifrån detta är synpunkten att lagförslaget i sin helhet är positiv. Lagförslaget skulle innebära som tidigare nämnts utökade möjligheter för myndigheten och fördjupad kunskap inom de olika verksamhetsområdena.

Utifrån den promemorian som tagits del av framgår det att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska med hjälp av det nya lagförslaget kunna ta del av uppgifter. Det kan exempelvis handla om uppgifter som patientregistret och registret över insatser i kommunal hälso- och sjukvård. Vidare framgår det i promemorian att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan i vissa fall ha behov av att samla in personuppgifter som finns i patientjournaler eller personakter hos kommuner eller regioner för att göra journal- och aktstudier. Enligt 7§ i lagförslaget anges det att personuppgifter som behandlas enligt 6 § får även behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Det föreskrivs i 8§ 1 st. Förvaltningslagen (2017:900) om myndigheters skyldighet att på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över. Undantag för detta är om uppgiften är sekretessbelagd enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Utifrån detta vill kommunen framföra sin synpunkt i vikten av att beakta och utreda hur ett sådant inhämtande kan påverka kommunernas vård- och omsorgsförvaltningar gentemot gällande rätt. Det är viktigt att sådan beaktning görs både utifrån behandlingen och utlämnande av personuppgifterna samt se till behovet av stöd och rådgivning för att undvika överskottsinformation för att upprätthålla principen om uppgiftsminimering enligt EU:s dataskyddsförordning. En annan viktig synpunkt och som också bör tas in i beaktning är kommunernas ansvar för personuppgifter i samband med sådant inhämtande av myndigheten.

Socialdepartementet

En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Remissinstanser

1. Akademikerförbundet SSR
2. Arjeplogs kommun
3. Arvidsjaurs kommun
4. Barnombudsmannen
5. Brottsförebyggande rådet
6. Cancerfonden
7. Demensförbundet
8. Diskrimineringsombudsmannen
9. Dorotea kommun
10. E-hälsomyndigheten
11. Etikprövningsmyndigheten
12. Falu kommun
13. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
14. Fryshuset
15. Funktionsrätt Sverige
16. Föreningen Sveriges socialchefer
17. Försäkringskassan
18. Förvaltningsrätten i Stockholm
19. Grums kommun
20. Göteborgs kommun

21. Hofors kommun
22. Håbo kommun
23. Inspektionen för socialförsäkringen
24. Inspektionen för vård och omsorg
25. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
26. Integritetsskyddsmyndigheten
27. Justitiekanslern
28. Jämställdhetsmyndigheten
29. Jönköpings kommun
30. Kammarrätten i Stockholm
31. Karolinska institutet
32. Kiruna kommun
33. Kommunal
34. Kungälv kommun
35. Laxå kommun
36. Ljusnarsbergs kommun
37. Ljusdals kommun
38. Luleå kommun
39. Lunds universitet
40. Malmö kommun
41. Mjölby kommun
42. Mora kommun
43. Munkedals kommun
44. Myndigheten för delaktighet
45. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
46. Nationell Samverkan för psykisk hälsa
47. Norrköpings kommun
48. Oskarshamns kommun
49. Pensionärernas riksorganisation
50. Piteå kommun

51. Region Kalmar län
52. Region Skåne
53. Region Stockholm
54. Region Värmland
55. Region Västerbotten
56. Riksarkivet
57. Riksdagens ombudsmän
58. Riksrevisionen
59. Rädda Barnen
60. SKPF Pensionärerna
61. Sala kommun
62. Socialstyrelsen
63. SPF Seniorerna
64. Stadsmissionen
65. Staffanstorps kommun
66. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
67. Statens institutionsstyrelse
68. Statens medicinsk-etiska råd
69. Statistiska centralbyrån
70. Statskontoret
71. Stenungssunds kommun
72. Stockholms kommun
73. Svensk Sjuksköterskeförening
74. Svenska Läkaresällskapet
75. Sveriges advokatsamfund
76. Sveriges Kommuner och regioner
77. Sveriges Läkarförbund
78. Sveriges Psykologförbund
79. Sveriges Tandläkarförbund
80. Verdandi

81. Vetenskapsrådet
82. Vindelns kommun
83. Vårdförbundet
84. Vårdföretagarna
85. Västra Götalandsregionen
86. Älvdalens kommun
87. Östersunds kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet **senast den 17 augusti 2023**. Svaren bör lämnas per e-post till s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sl@regeringskansliet.se. Ange diarienummer **S2023/01369** och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av promemorian via ett [beställningsformulär hos Elanders Sverige AB](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Cecilia Halle
Tf. enhetschef

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Författningsförslag.....	7
3	Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	13
3.1	Myndighetens uppdrag	13
3.2	Myndighetens arbetsätt.....	14
3.3	Myndighetens nuvarande behandling av personuppgifter.....	15
4	Reglering till skydd för den personliga integriteten.....	17
4.1	Allmänt om reglering till skydd för den personliga integriteten	17
4.2	Europakonventionen	17
4.3	EU:s dataskyddsförordning	18
4.4	Regeringsformen.....	22
4.5	Dataskyddslagen	22
5	Behovet av en särskild reglering	25
5.1	Det finns behov av en särskild registerlag	25
6	En lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	37
6.1	Lagens tillämpningsområde.....	37

6.2	Förhållandet till annan dataskyddsglering	39
6.3	Uppgifter om avlidna personer.....	40
6.4	Begränsning av rätten att göra invändningar	42
6.5	Personuppgiftsansvar	47
6.6	Ändamål för behandling av personuppgifter	48
6.6.1	Rättslig grund för behandling av personuppgifter	48
6.6.2	Primära ändamål.....	51
6.6.3	Sekundära ändamål.....	57
6.6.4	Finalitetsprincipen	58
6.7	Känsliga personuppgifter	59
6.8	Behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelse	71
6.9	Sökbegränsningar	74
6.10	Behandling av personuppgifter i projekt.....	77
6.11	Fastställande av ramarna för projektet.....	83
6.12	Medgivande till behandling av personuppgifter	85
6.13	Begränsning av möjligheterna att identifiera den registrerade.....	89
6.14	Tillgång till personuppgifter	94
6.15	Längsta tid som personuppgifter får behandlas.....	98
7	Samlad integritets- och proportionalitetsanalys	101
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	117
9	Konsekvenser	119
9.1	Ekonomiska konsekvenser.....	119
9.2	Konsekvenser för den personliga integriteten.....	120
9.3	Övriga konsekvenser.....	121

Ds

10 Författningskommentar 123

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås en lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som ska komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning. Förslaget syftar till att ge myndigheten möjlighet att behandla de personuppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt samtidigt som enskildas personliga integritet värnas.

Lagen föreslås omfatta behandling av personuppgifter i den del av myndighetens verksamhet som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv.

Den föreslagna lagen innehåller olika begränsningar och skyddsåtgärder som syftar till att värna enskildas personliga integritet. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys föreslås som huvudregel endast få behandla personuppgifter i det projekt som uppgifterna har samlats in för. Det föreslås vidare att personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade som huvudregel ska förvaras separat från övriga personuppgifter. Dessutom lämnas förslag till bestämmelser om bl.a. personuppgiftsansvar, sökbegränsningar, den enskildes medgivande till viss behandling och tillgången till personuppgifter.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

2 Författningsförslag

Förslag till lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i verksamhet vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Förhållandet till annan dataskyddsreglering

2 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Uppgifter om avlidna personer

3 § Vid behandling av uppgifter om avlidna personer ska följande reglering gälla i tillämpliga delar:

1. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,
2. EU:s dataskyddsförordning, och
3. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Begränsning av rätten att göra invändningar

4 § Artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning om rätten att göra invändningar gäller inte vid sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Rätten att göra invändningar gäller dock när personuppgifterna samlas in direkt från den enskilde.

Personuppgiftsansvar

5 § Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag.

Ändamål för behandling av personuppgifter

6 § Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för

1. undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt,
2. undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg,
3. utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda, eller
4. utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg.

Inom ramen för sådana undersökningar och utvärderingar får personuppgifter behandlas för att framställa statistik.

7 § Personuppgifter som behandlas enligt 6 § får även behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Känsliga personuppgifter

8 § Personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter) får behandlas med stöd av artikel 9.2 g i förordningen om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Sökbegränsningar

9 § Sökningar får inte utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Sökningar får dock utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på personuppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa eller en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning, om sökningen sker för något av ändamålen i 6 §.

Behandling av personuppgifter i projekt

10 § Med projekt avses i denna lag en planerad arbetsinsats som genomförs inom bestämda ramar.

11 § Behandling av personuppgifter enligt 6 § ska ske i projekt. Personuppgifter som samlas in för att behandlas i ett projekt får inte behandlas i ett annat projekt.

Personuppgifter får dock behandlas i ett annat projekt än det som uppgifterna samlats in i, om behandlingen är nödvändig för att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys helt eller delvis ska kunna upprepa eller följa upp det tidigare projektet.

Behandling av personuppgifter som utförs för omvärldsbevakning eller planering av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys verksamhet behöver inte ske i projekt.

12 § Innan personuppgifter behandlas i ett projekt ska Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fastställa

1. syftet med projektet,

2. vilka kategorier av känsliga personuppgifter och personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden (uppgifter om lagöverträdelse) som ska analyseras inom ramen för projektet, och

3. när projektet senast ska vara avslutat.

Det fastställda syftet får inte ändras.

Information om vad som har fastställts ska hållas tillgänglig på Myndigheten för vård- och omsorgsanalys webbplats.

Medgivande till behandling av personuppgifter

13 § Om personuppgifter samlas in direkt från den enskilde, får de behandlas endast om den enskilde har lämnat sitt uttryckliga medgivande till behandlingen.

Den registrerade har rätt att när som helst återkalla ett lämnat medgivande. Om ett medgivande återkallas, ska den behandling av personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet upphöra. Behandlingen får dock fortsätta om Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte kan hänföra uppgifterna till den registrerade utan att bevara, förvärva eller behandla ytterligare personuppgifter.

Begränsning av möjligheterna att identifiera den registrerade

14 § Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska förvaras separat från övriga personuppgifter. Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade får dock behandlas tillsammans med övriga personuppgifter om en separering skulle medföra en oproportionerlig ansträngning eller motverka syftet med behandlingen.

Personuppgifter som inte direkt kan hänföras till den registrerade får vara försedda med en beteckning som kan hänföras till ett personnummer eller motsvarande identitetsbeteckning.

Tillgång till personuppgifter

15 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Åtkomsten till personuppgifter ska kontrolleras och följas upp regelbundet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
  2. Bestämmelserna i 11–13 §§ ska inte tillämpas på projekt som har inletts före ikraftträdandet.

3 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

3.1 Myndighetens uppdrag

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bildades den 1 januari 2011, då under namnet Myndigheten för vårdanalys. År 2015 utvidgades myndighetens uppdrag till att även omfatta omsorgen. I samband med att uppdraget utvidgades fick myndigheten sitt nuvarande namn.

Enligt 1 § förordningen (2010:1385) med instruktion för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, här benämnd instruktionen, har myndigheten till uppgift att ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Av 2 § instruktionen framgår att myndigheten ska

- följa upp och analysera vårdens och omsorgens funktionssätt,
- effektivitetsgranska statliga åtaganden och verksamheter, samt
- inom sitt verksamhetsområde bistå regeringen med underlag och rekommendationer för effektivisering av statlig verksamhet och styrning.

Av 3 § instruktionen följer att myndigheten även har till uppgift att

- kontinuerligt utvärdera sådan information om vården och omsorgen som lämnas till den enskilde, i fråga om informationens innehåll, kvalitet, ändamålsenlighet och tillgänglighet,

- på regeringens uppdrag bistå med utvärderingar och uppföljningar av beslutade eller genomförda statliga reformer och andra statliga initiativ, samt
- inom sitt verksamhetsområde bedriva omvärldsbevakning och genomföra internationella jämförelser.

Resultatet av sådana analyser, granskningar, uppföljningar och utvärderingar som avses i 1–3 §§ instruktionen ska löpande redovisas till regeringen (12 § instruktionen). Myndigheten ska inkludera ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete där det är möjligt (3 a § instruktionen). Myndigheten ska vidare senast den 1 februari varje år i en särskild analys- och granskningsplan ange vilken huvudsaklig inriktning verksamheten ska ha under året (4 § instruktionen).

Myndigheten leds av en styrelse (5 § instruktionen). Vid myndigheten ska det enligt instruktionen också finnas ett patient- och brukarråd. Rådet ska särskilt identifiera och lämna förslag på lämpliga områden för analys och granskning samt bistå myndigheten i arbetet med att identifiera patienters, brukares och medborgares behov av information. Styrelsen beslutar om övriga uppgifter för rådet (8 § instruktionen).

3.2 Myndighetens arbetssätt

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bedriver huvudsakligen sitt arbete med undersökningar och utvärderingar i projektform. Myndigheten bedriver både egeninitierade projekt och projekt på uppdrag av regeringen. Dessa uppdrag lämnas vanligen i myndighetens regleringsbrev eller i särskilda regeringsbeslut.

Projektens omfattning och längd varierar. I många projekt besvaras vissa specifika frågor vid ett tillfälle, men myndigheten gör också vissa återkommande undersökningar.

Arbetet i projekten bedrivs enligt myndighetens projektstyrningsmodell och inleds med att det tas fram ett projektdirektiv, som beskriver bakgrunden till att en analys bör genomföras, syfte och frågor som ska besvaras. Därefter tas en mer detaljerad projektplan fram, innan arbetet med datainsamling, analys m.m. påbörjas. Projektplanen beskriver bl.a. syfte, mål, frågeställningar,

omfattning, avgränsningar, bakgrund, intressenter, samverkan och beroenden i förhållande till andra projekt, metod, datainsamling, aktivitets- och tidsplan, juridiska och etiska aspekter att beakta samt en riskanalys.

För att besvara frågeställningarna i projekten använder myndigheten olika metoder, såväl kvalitativa som kvantitativa. I dag genomförs myndighetens informationsinsamling bl.a. genom dokumentstudier, litteraturstudier, intervjustudier och enkätstudier. Myndigheten använder sig ofta av statistiska metoder för insamling, bearbetning, redovisning och analys.

Myndigheten publicerar sina resultat i rapporter och promemorior. Myndighetens rapporter innehåller slutsatser av det genomförda analysarbetet och vissa övergripande rekommendationer till regeringen, statliga myndigheter, regioner och kommuner.

3.3 Myndighetens nuvarande behandling av personuppgifter

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlar ofta personuppgifter i sina projekt. Det är många gånger nödvändigt för att kunna besvara projektets frågeställningar. I ett projekt kan en eller flera behandlingar av personuppgifter utföras, som behandlingar av personuppgifter inom ramen för olika intervju- eller enkätundersökningar. Exempel på kategorier av personuppgifter som behandlas i myndighetens projekt är uppgifter om ålder, kön, bostad, utbildning, ekonomi, vård- och omsorgsinsatser och patienters och brukares upplevelser av vården och omsorgen. Myndigheten behandlar känsliga personuppgifter när den bedömer att det är nödvändigt och möjligt utifrån gällande dataskyddsreglering. Känsliga personuppgifter behandlas efter inhämtande av ett uttryckligt samtycke från den registrerade i enlighet med artikel 9.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

När personuppgifterna har samlats in ersätts eventuella personnummer eller andra personuppgifter som direkt kan hänföras till registrerade med löpnummer med hjälp av en kodnyckel. Det förekommer inte personnummer eller andra personuppgifter som direkt kan hänföras till registrerade i de datafiler som används inom ett projekt. Endast ett fåtal personer har tillgång till kodnyckeln, som är krypterad och förvaras inlåst. Uppgifterna samlas oftast in av en extern leverantör och kodnyckeln lagras då normalt hos leverantören och lämnas inte över till myndigheten. Särskilda s.k. personuppgiftsbiträdesavtal enligt artikel 28 i EU:s dataskyddsförordning reglerar bl.a. hur länge nycklarna får lagras hos leverantören. De datafiler som myndigheten tar emot och använder i projekten innehåller däremot ofta uppgifter som indirekt kan hänföras till den registrerade, dvs. uppgifter som i kombination med varandra kan användas för att identifiera en person. Personuppgifterna används för bearbetning, analys och kvalitets-säkring, och arkiveras senast när projektet avslutas. Om det skulle visa sig att personuppgifterna är nödvändiga att behandla i ett annat projekt, görs en bedömning av om den nya behandlingen av personuppgifterna är tillåten och förenlig med finalitetsprincipen enligt EU:s dataskyddsförordning och om uppgifterna kan lämnas ut till det andra projektet.

Eftersom det inte finns någon särskild reglering om behandling av personuppgifter vid myndigheten tillämpar myndigheten enbart den allmänna dataskyddsregleringen vid behandling av personuppgifter. Som ett sätt att lösa sina uppgifter när den allmänna dataskyddsregleringen inte tillåter viss behandling av personuppgifter vid myndigheten har det förekommit att myndigheten tagit hjälp av externa forskare vid universitet och högskolor som utför forskning inom de aktuella områdena och dessa har utfört studier åt myndigheten. Forskningen etikprövas då i enlighet med lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Det förekommer också att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys begär ut avidentifierade uppgifter från exempelvis Socialstyrelsen eller Statistiska centralbyrån som då avidentifierar personuppgifter och sammanställer dessa till statistik, innan de lämnas ut till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

4 Reglering till skydd för den personliga integriteten

4.1 Allmänt om reglering till skydd för den personliga integriteten

Vid behandling av personuppgifter måste Myndigheten för vård- och omsorgsanalys följa flera regelverk. Dessa regelverk behöver också beaktas vid framtagandet av en lag som reglerar behandling av personuppgifter vid myndigheten. Nedan beskrivs, på ett övergripande sätt, de mest centrala bestämmelserna av relevans för myndighetens verksamhet och förslagen i denna promemoria.

4.2 Europakonventionen

Enligt artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, här benämnd Europakonventionen, har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. En offentlig myndighet får inte inskränka denna rättighet annat än med stöd av lag och under förutsättning att det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.

När det gäller kravet på reglering i lag krävs bl.a. att den nationella författningen uppfyller vissa minimikrav i fråga om kvalitet och tydlighet. Reglerna ska vara tillräckligt tydliga för att tillämpningen ska vara förutsebar och de ska vara allmänt tillgängliga. Kravet att ett ingripande ska vara nödvändigt i ett demokratiskt samhälle innebär att det ska finnas ett angeläget samhällligt behov av åtgärden i fråga.

I det ligger bl.a. en begränsning som innebär att åtgärden inte får gå längre än vad som är nödvändigt med beaktande av proportionalitetsprincipen, dvs. den ska stå i rimlig relation till det intresse som åtgärden är avsedd att tillgodose. Vid denna avvägning har staterna ett visst handlingsutrymme att inom rimliga gränser avgöra vilka åtgärder som kan anses nödvändiga för att tillgodose det eftersträvade ändamålet.

Europakonventionen gäller som lag i Sverige. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen, förkortad RF, får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av konventionen.

Även i artikel 17 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter regleras skydd mot godtyckligt eller olagligt ingripande i någons privat- och familjeliv.

4.3 EU:s dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, är direkt tillämplig i alla medlemsstater. Syftet med förordningen är att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd för personuppgifter, och att främja det fria flödet av personuppgifter inom unionen.

Det materiella tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning omfattar sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt annan behandling av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2.1). Vissa undantag från tillämpningsområdet görs dock. Exempelvis ska behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten inte omfattas av förordningens bestämmelser (artikel 2.2 a). För sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa

straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (dataskyddsdirektivet) gäller exempelvis inte heller EU:s dataskyddsförordning (artikel 2.2 d).

För att en behandling av personuppgifter ska vara tillåten, krävs att någon av de rättsliga grunder som anges i artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning är tillämplig. Av särskilt intresse för myndigheters verksamhet är artikel 6.1 c som gäller när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige och artikel 6.1 e som gäller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Av artikel 5 framgår ett antal grundläggande principer som gäller för all behandling av personuppgifter. Personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt och de ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Personuppgifterna ska vara korrekta – alla rimliga åtgärder ska vidtas för att felaktiga uppgifter rättas eller raderas – och dessutom adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till ändamålet. Behandlingen ska ske på ett säkert sätt och inte pågå under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt förordningen genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter, kan dock personuppgifter lagras under längre perioder i den mån som uppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål.

Personuppgifter som samlats in för ett visst ändamål får som huvudregel inte behandlas för något annat ändamål som är oförenligt med det ursprungliga ändamålet, den s.k. finalitetsprincipen. Undantag gäller om den registrerade har samtyckt till behandling för det nya ändamålet eller om behandlingen grundar sig på rättslig reglering (artiklarna 5.1 b och 6.4).

Artiklarna 5 och 6 är grundläggande och kumulativa. Det innebär att någon av de rättsliga grunderna i artikel 6 måste vara tillämplig, samtidigt som samtliga principer i artikel 5 ska följas.

EU:s dataskyddsförordning både förutsätter och medger nationella bestämmelser som kompletterar delar av förordningen genom specificeringar eller undantag. Detta gäller särskilt sådan behandling som sker inom den offentliga sektorn. Av artikel 6.2 framgår att medlemsstaterna får behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen när det gäller behandling som sker enligt artikel 6.1 c (rättslig förpliktelse) och 6.1 e (uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning). Bestämmelserna får innehålla specifika krav för behandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling.

Av artikel 6.3 framgår att den rättsliga grunden, vid behandling enligt artikel 6.1 c och e, ska fastställas i unionsrätten eller i nationell rätt. Syftet med behandlingen ska i sin tur fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt artikel 6.1 e, vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning, bl.a. de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling.

Behandling av vissa särskilda kategorier av personuppgifter är som huvudregel förbjuden. Det rör sig om uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning (artikel 9.1). Från huvudregeln att dessa särskilda kategorier av personuppgifter inte får behandlas finns flera undantag angivna (artikel 9.2). Sådan behandling är bl.a. tillåten om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla

bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder måste ske under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs (artikel 10).

EU:s dataskyddsförordning föreskriver ett antal rättigheter för den registrerade och för den personuppgiftsansvarige motsvarande skyldigheter. Den registrerade har t.ex. rätt att få omfattande information från den personuppgiftsansvarige (artiklarna 12–14). Den registrerade kan också begära registerutdrag med information om bl.a. vilka uppgifter som behandlas om honom eller henne (artikel 15). Vidare finns möjlighet för den registrerade att få felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne rättade och att under vissa förutsättningar få uppgifterna raderade eller åtminstone få behandlingen begränsad (artiklarna 16–18). Rätten till radering gäller dock inte för behandling som sker med stöd av grunderna i artikel 6.1 c och e (rättslig förpliktelse och arbetsuppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning). Den registrerade har rätt att när som helst göra invändningar mot behandling av personuppgifter som sker på den grunden att behandlingen bedömts nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som led i myndighetsutövning alternativt med stöd av en intresseavvägning (artikel 21). En ytterligare rättighet för den registrerade är att slippa bli föremål för ett beslut som grundas enbart på automatiserad behandling, inbegripet profilering (artikel 22).

Vissa av de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i EU:s dataskyddsförordning får begränsas i nationell rätt. Detta förutsätter att begränsningarna sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle. Det förutsätter också att begränsningen sker i syfte att säkerställa något av de ändamål som anges i artikel 23.1, t.ex. en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse.

Om EU:s dataskyddsförordning föreskriver att förtydliganden eller begränsningar av dess bestämmelser kan göras i

medlemsstaternas nationella rätt kan medlemsstaterna, i den utsträckning det är nödvändigt för samstämmigheten och för att göra de nationella bestämmelserna begripliga för de personer som de tillämpas på, införliva delar av förordningen i nationell rätt (skäl 8). Regeringen har gjort bedömningen att detta innebär att förordningen ger medlemsstaterna möjlighet att i lagar på nationell nivå föreskriva vissa anpassade bestämmelser (prop. 2017/18:105 s. 21–23). Principen om unionsrättens företräde innebär dock att bestämmelser i sådana författningar måste vara förenliga med EU:s dataskyddsförordning.

4.4 Regeringsformen

I regeringsformens målsättningsstadgande i 1 kap. 2 § första stycket slås det fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för bl.a. den enskilda människans frihet och värdighet. Vidare anges i paragrafens fjärde stycke att det allmänna bl.a. ska värna den enskildes privatliv och familjeliv. Grundläggande bestämmelser till skydd för den personliga integriteten som gäller i förhållandet mellan enskilda och staten finns i 2 kap. RF. Av 2 kap. 6 § andra stycket RF följer att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Skyddet får enligt 2 kap. 20 och 21 §§ RF begränsas genom lag, men endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

4.5 Dataskyddslagen

Lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här benämnd dataskyddslagen, innehåller bestämmelser som kompletterar EU:s dataskyddsförordning på ett generellt plan i svensk rätt. Inom ramen för det utrymme som EU:s

dataskyddsförordning ger reglerar lagen bl.a. frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, särskilda kategorier av personuppgifter (som i nationell lagstiftning benämns känsliga personuppgifter), tillsynsmyndighetens handläggning och beslut samt skadestånd och överklagande. Dataskyddslagen är, på samma sätt som den tidigare personuppgiftslagen var, subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning. Det gör det möjligt att även fortsättningsvis ha från dataskyddslagen avvikande bestämmelser i sektorsspecifika registerförfattningar.

5 Behovet av en särskild reglering

5.1 Det finns behov av en särskild registerlag

Förslag: Det ska införas en lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Skälen för förslaget

Behovet av en särskild reglering har framhållits tidigare

I samband med att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bildades uttalade Organisationskommittén för inrättande av Myndigheten för vårdanalys (S 2010:05) att frågan om myndighetens behov av att behandla personuppgifter krävde författningsändringar som borde utredas särskilt. Kommittén konstaterade i sin promemoria Om personuppgiftsbehandling på Myndigheten för vårdanalys (S2010/05864) att myndigheten i viss utsträckning skulle kunna utföra behandling av känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter om hälsa, med stöd av samtycke eller för statistikändamål. Någon mer omfattande behandling av känsliga personuppgifter kunde enligt kommittén dock inte grundas på de undantag från förbudet att behandla känsliga personuppgifter som fanns i den då gällande dataskyddsregleringen. Organisationskommittén ansåg att myndigheten borde ges utökade möjligheter att behandla personuppgifter för att kunna genomföra fler typer av analyser och därmed få fram ytterligare resultat. Det bedömdes finnas ett behov av en särskild författningsreglering om myndigheten skulle tillåtas behandla känsliga personuppgifter, eftersom man antog att myndigheten skulle behöva behandla

integritetskänsliga personuppgifter om många personer utan deras samtycke.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har därefter vid flera tillfällen, bl.a. i ett antal remissvar, framhållit behovet av författningsstöd som möjliggör sådan behandling av personuppgifter som behövs i dess kärnverksamhet.

År 2017 fick Socialdataskyddsutredningen i uppdrag att se över frågan om särskild författning med bestämmelser om personuppgiftsbehandling för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (dir. 2017:67). Socialdataskyddsutredningen bedömde att det behövdes en särskild reglering och föreslog en ny lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (SOU 2018:52). Enligt utredningen har myndigheten i en del fall behov av att behandla personuppgifter på så sätt att behandlingen innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, förkortad RF. För sådan behandling krävs det lagstöd enligt 2 kap. 20 § RF. Utredningen bedömde dessutom att behandling av personuppgifter vid myndighetens analysverksamhet faller under den överenskommelse som finns mellan riksdag och regering om att myndighetsregister med ett stort antal registrerade och ett särskilt känsligt innehåll ska regleras särskilt i lag (SOU 2018:52 s. 145, 146, 206 och 250). Mot den bakgrunden, och eftersom behandlingen bör kringgärdas av mer specifika restriktioner och skyddsåtgärder än vad som följer av den allmänna regleringen, bedömde utredningen att behandlingen bör regleras i en särskild lag. Med en särskild lagreglering skulle det enligt utredningen bli tydligt under vilka förutsättningar myndigheten får behandla personuppgifter (SOU 2018:52 s. 146).

Socialdataskyddsutredningens betänkande remitterades och Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen) angav i sitt remissvar att det behövs kompletterande nationell reglering för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys personuppgiftsbehandling, men tillstyrkte inte lagförslaget så som det var utformat.

Myndigheten behöver behandla personuppgifter för att kunna utföra undersökningar och utvärderingar i enlighet med sitt uppdrag

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan, i vissa fall, uppfylla sitt uppdrag utan att behandla personuppgifter. Myndigheten kan t.ex. undersöka om verksamheten hos andra myndigheter är ändamålsenligt utformad genom att studera styrdokument, årsredovisningar och annat offentligt material. Myndigheten kan även utvärdera offentliggjord information som riktar sig till patienter och brukare. Myndigheten kan också i viss mån använda statistiska uppgifter, som inte innehåller personuppgifter, som någon annan aktör tar fram.

I de flesta fall är det dock nödvändigt för myndigheten att behandla personuppgifter för att kunna utföra de undersökningar och utvärderingar som myndigheten ska göra enligt sitt uppdrag i förordningen (2010:1385) med instruktion för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, här benämnd instruktionen. Med hjälp av personuppgifter kan myndigheten inhämta mer fördjupad kunskap än genom styrdokument, rapporter och avidentifierad statistik. Det innebär att andra, mer fördjupande och användbara resultat kan presenteras, att mer precisa slutsatser kan dras och att mer konkreta rekommendationer kan lämnas i myndighetens rapporter.

Personuppgiftsbehandling är också nödvändig för att myndigheten ska kunna säkra kvaliteten i sina analyser. Om en annan aktör utför bearbetningen av uppgifterna, som bl.a. är fallet när Socialstyrelsen eller Statistiska centralbyrån avidentifierar uppgifter och sammanställer statistik åt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (se avsnitt 3.3), är det svårt för myndigheten själv att kvalitetssäkra statistiken. I analyser som bygger på stora mängder datamaterial är det svårt för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att få en tillräcklig kännedom och förståelse för datamaterialet, resultaten, den osäkerhet som kan finnas i olika moment och hur analysen har genomförts om en annan aktör bearbetar uppgifterna. En sådan kännedom och förståelse är dock betydande för att myndigheten ska kunna utföra analyser av god kvalitet.

Vilka personuppgifter behöver myndigheten behandla?

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har ett brett uppdrag och det är därför svårt att närmare fastställa vilka personuppgifter myndigheten behöver behandla innan en projektplan har tagits fram i varje enskilt fall. Generellt kan det dock sägas att myndigheten många gånger behöver behandla demografiska uppgifter om t.ex. ålder, kön, bostad och familj för att t.ex. kunna belysa skillnader mellan olika grupper och förstå om en viss statlig satsning varit effektiv. Av samma skäl finns det behov av att behandla socioekonomiska uppgifter om t.ex. utbildning, ekonomi och sysselsättning. Vidare kan uppgifter om socialförsäkringsförmåner behövas, t.ex. för att kunna se samband mellan vård, omsorg och socialförsäkring. Även kontaktuppgifter behöver i vissa fall behandlas för att kunna kontakta enskilda i samband med intervjuer eller enkätundersökningar. I vissa fall behöver även personnummer behandlas. Som anges i avsnitt 3.3 behandlas dessa typer av personuppgifter redan i dag i viss utsträckning. Myndigheten har också behov av att behandla känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter om hälsa, vilket beskrivs närmare i avsnitt 6.7. Som anges i avsnitt 3.3 behandlas känsliga personuppgifter i dag endast efter inhämtande av ett uttryckligt samtycke från den enskilde.

Eftersom myndigheten enligt sin instruktion ska följa upp och analysera verksamheter och förhållanden ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv kan de uppgifter som myndigheten behöver behandla avse olika patient- och brukargrupper, men också medborgare i allmänhet. Dessutom behöver myndigheten behandla vissa uppgifter om exempelvis chefer och personal inom vård och omsorg och företrädare för vissa organisationer.

Myndigheten kan behöva samla in personuppgifter direkt från de enskilda själva, detta görs då genom intervjuer, enkäter och kontakter på andra sätt. Ett sådant arbetssätt kan vara relevant när myndigheten ska undersöka breda populationers uppfattning om något som de flesta har erfarenhet av. Myndigheten arbetar redan i dag på detta sätt.

I många fall skulle Myndigheten för vård- och omsorgsanalys dock även behöva ta del av personuppgifter som samlats in av andra aktörer. Det handlar främst om uppgifter som finns i register hos exempelvis Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån, vissa andra

statliga myndigheter, kommuner och regioner för att göra registerstudier. Det kan även vara fråga om vissa uppgifter som finns hos Sveriges kommuner och regioner. Uppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har behov av från sådana register är t.ex. uppgifter om hälsa, socioekonomiska uppgifter och uppgifter om väntetider i hälso- och sjukvården. De register som innehåller uppgifter som myndigheten kan behöva ta del av är t.ex. hälsodataregistren vid Socialstyrelsen, som t.ex. patientregistret och registret över insatser i kommunal hälso- och sjukvård, registret över totalbefolkningen vid Statistiska centralbyrån och väntetidsdatabasen vid Sveriges kommuner och regioner. Fördelar med att ta del av personuppgifter som redan har samlats in av andra aktörer är bl.a. den kostnadsbesparing som det innebär att undvika att flera aktörer samlar in samma uppgifter och den minskade bördan för de registrerade, som inte behöver lämna samma uppgifter till olika aktörer.

När det gäller insamling av uppgifter från andra än den enskilde själv har myndigheten, utöver uppgifter i register, i vissa fall ett behov av att samla in personuppgifter som finns i patientjournaler och personakter hos kommuner, regioner och privata utförare inom vården och omsorgen för att göra journal- och aktstudier. I sådana journaler och akter kan det finnas uppgifter om hälsa, vård- och omsorgsbehov, insatser och resultat av vården och omsorgen som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan behöva ta del av och analysera för att kunna utföra vissa projekt på ett bra sätt. Flera delar av vården och omsorgen omfattas i dag inte av någon nationell uppföljning i register. Det saknas exempelvis till stora delar statistik på nationell nivå på socialtjänstens område, vilket bl.a. konstaterats av utredningen Framtidens socialtjänst i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47 s. 501, 502 och 597–607). Samtidigt finns det ett stort behov av kunskapsunderlag, utvärderingar och uppföljningar på socialtjänstens område för att säkerställa att socialtjänstens arbete bygger på relevant kunskap och leder till avsedda effekter. Även delar av hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamhet saknar statistik på nationell nivå, bl.a. när det gäller primärvården.

Det finns förslag på att utöka registerdata till att täcka fler delar av omsorgen. I betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag har det lämnats förslag till en lag om socialtjänst-

dataregister vid Socialstyrelsen (SOU 2020:47 s. 131–134). Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. En särskild utredare ska också analysera regelverket för hälsodataregister för att åstadkomma bättre förutsättningar för uppföljning av hälso- och sjukvården (dir. 2023:48). Det kommer dock alltid att finnas vissa uppgifter som inte går att inkludera i registeruppföljningen eller vissa aspekter av vården och omsorgen som inte kan fångas på ett tillfredställande sätt utan att journaler och personakter studeras. Genom att samla in journaler och personakter kan Myndigheten för vård- och omsorgsanalys alltså bidra till att skapa kunskap om vården och omsorgen.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har vid några tillfällen anlitat forskare för att studera vissa frågor baserat på dokumentation från omsorgen i enskilda ärenden (se Ljusset på skillnader – En studie om omotiverade skillnader i LSS-verksamhet, äldreomsorg och socialpsykiatri [rapport 2022:6] och Lika läge för alla? – Om omotiverade skillnader inom den sociala barn- och ungdomsvården [rapport 2018:10]). Samtidigt bedömer myndigheten att arbetet hade kunnat utföras på ett mer tids- och resurseffektivt sätt om myndigheten själv hade utfört det.

Personuppgifter som har samlats in av andra aktörer och som myndigheten behöver behandla finns också i exempelvis artiklar, rapporter, litteratur och vissa verksamhetssystem hos huvudmän och utförare inom vården och omsorgen.

Myndigheten har i många fall endast behov av personuppgifter som inte är direkt hänförliga till enskilda, t.ex. i form av uppgifter från register som är kopplade till löpnummer. Myndigheten kan dock i vissa fall behöva direkta identifikatorer, som personnummer eller kontaktuppgifter. Det behövs bl.a. för att möjliggöra sambearbetning av uppgifter som inhämtas från olika källor. Behov av sambearbetning finns t.ex. för att analysera uppgifter om utbildningsnivå från Statistiska centralbyrån tillsammans med uppgifter om vårdåtgärd från Socialstyrelsen, i syfte att belysa eventuella skillnader i vården mellan patienter med olika utbildningsnivå. Direkt hänförliga uppgifter kan också behövas i de fall myndigheten behöver ha kontakter direkt med enskilda, t.ex. vid intervju- eller enkätundersökningar. Dessutom kan det i journaler från vården och personakter från omsorgen finnas olika typer av

uppgifter som är svåra att förutse på förhand, däribland personuppgifter som är direkt hänförliga till enskilda.

Det behövs en särskild reglering av behandling av personuppgifter vid myndigheten

I dag behandlas personuppgifter i myndighetens kärnverksamhet med stöd av de generella reglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här benämnd dataskyddslagen.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bedöms ha begränsade möjligheter att behandla personuppgifter, särskilt känsliga personuppgifter, på det sätt som myndigheten har behov av och som beskrivs ovan med stöd av den generella dataskyddsregleringen. Det bedöms inte heller stå helt klart hur myndigheten får behandla känsliga personuppgifter (se avsnitt 6.7). Det finns därmed behov av en reglering som utformas efter myndighetens behov och som ger tydliga förutsättningar för myndighetens behandling av personuppgifter. Ett sådant stöd skulle förbättra myndighetens förutsättningar att på ett effektivt sätt och med hög kvalitet fullgöra sitt uppdrag.

Ett anpassat och tydligt stöd för behandling av känsliga personuppgifter skapar förutsättningar för myndigheten att behandla personuppgifter på nya sätt i förhållande till i dag, exempelvis genom att utföra register-, akt- och journalstudier. Detta skulle förbättra myndighetens möjligheter att utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Genom att behandla personuppgifter i sådana studier kan myndigheten presentera andra, mer fördjupande och användbara resultat. Det skulle också bidra till ett ökat oberoende i myndighetens arbete, eftersom en del av den information som myndigheten behöver samla in finns hos sådana aktörer som myndigheten har i uppdrag att undersöka och utvärdera. Om myndigheten förlitar sig på sammanställningar och bearbetningar som sådana aktörer gör, i stället för att få tillgång till

grundmaterialet, begränsas myndighetens möjligheter att utföra sitt uppdrag på ett oberoende sätt.

Det finns även av effektivitetsskäl behov av ett anpassat och tydligt stöd för myndighetens behandling av personuppgifter. Det finns en risk för att vissa projekt inte kan genomföras över huvud taget eller att det tar alltför lång tid att genomföra dem om myndigheten måste förlita sig på att andra aktörer ska avsätta resurser för att sammanställa och avidentifiera personuppgifter så att de inte längre utgör personuppgifter. Som framgår av avsnitt 3.3 har det också förekommit att myndigheten har anlitat externa forskare för att besvara vissa frågeställningar som kräver sådan personuppgiftsbehandling som myndigheten har bedömt att den inte får göra, vilket har inneburit en större kostnad och tidsåtgång än om myndigheten själv hade genomfört analysen.

Ett ytterligare ett skäl till att det behövs en särskild reglering av myndighetens personuppgiftsbehandling är att det generella regelverket inte föreskriver några anpassade skyddsåtgärder för den stora mängden integritetskänsliga personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla. Det bedöms finnas ett behov av ett mer anpassat skydd med bestämmelser som anger under vilka förutsättningar det är tillåtet att behandla personuppgifter i den aktuella verksamheten. Myndigheten bedöms kunna behandla känsliga personuppgifter med stöd av undantaget för ett viktigt allmänt intresse i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning (se avsnitt 6.7). För detta krävs dock bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Det är vanligt att verksamheter i vilka det finns behov av att utföra omfattande behandlingar av integritetskänsliga personuppgifter omfattas av särskilda regler om personuppgiftsbehandlingen, som är anpassade efter behovet av behandling av personuppgifter och behovet av särskilt skydd för den personliga integriteten med anledning av behandlingen. Särskild reglering gäller exempelvis för flera av de verksamheter och register varifrån Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver inhämta personuppgifter. Här kan det bl.a. nämnas att statistikverksamhet vid Statistiska centralbyrån omfattas av lagen (2001:99) om den officiella statistiken och de hälsodataregister vid Socialstyrelsen som är av särskilt intresse för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

verksamhet omfattas av lagen (1998:543) om hälsodataregister med tillhörande förordningar. Skyddet för personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bör som utgångspunkt inte vara svagare än hos de myndigheter som kan komma att lämna ut uppgifter till myndigheten. Integritetsskyddsmyndigheten har vidare gjort bedömningen att verksamheter som regelmässigt behandlar känsliga personuppgifter behöver ett vidare stöd för sin behandling i nationell rätt än vad som föreskrivs i dataskyddslagen (se t.ex. Datainspektionens remissyttranden över SOU 2017:66 och Ds 2017:33).

Mot bakgrund av ovanstående bör en särskild reglering av behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys införas. Utgångspunkten för den särskilda regleringen bör vara att myndigheten ges ett tydligt stöd för att behandla personuppgifter i den utsträckning som behövs för att den på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt myndighetens instruktion. Samtidigt bör regleringen innehålla lämpliga skyddsåtgärder för att åstadkomma ett starkt skydd för den personliga integriteten.

En registerförfattning som på ett tydligt sätt anger förutsättningarna för myndighetens personuppgiftsbehandling bör också kunna underlätta för de myndigheter som lämnar ut uppgifter till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att göra de rättsliga bedömningar som behövs innan uppgifter lämnas ut till myndigheten. En registerförfattning skapar dessutom tydlighet och förutsägbarhet för de registrerade.

Särskilda bestämmelser är tillåtna enligt EU:s dataskyddsförordning

EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig men förutsätter och tillåter i vissa fall nationella bestämmelser som kompletterar förordningen genom specificeringar eller undantag. Enligt artikel 6.2 i EU:s dataskyddsförordning får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen när det gäller behandling av personuppgifter som är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c eller för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges

myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e. Enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning ska den rättsliga grunden för behandlingen vara fastställd i EU-rätten eller den nationella rätten. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av EU:s dataskyddsförordning. Den kan bl.a. ange de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka uppgifter får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Regleringen ska dessutom uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

All den behandling av personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver utföra i sin verksamhet och som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg bedöms kunna ske med stöd av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning (se avsnitt 6.6.1). Det är därför tillåtet enligt EU:s dataskyddsförordning att införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av EU:s dataskyddsförordning till myndighetens verksamhet.

Den särskilda regleringen bör ske i lag

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket RF är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Enligt 2 kap. 20 § RF får skyddet begränsas genom lag under de förutsättningar som anges i 2 kap. 21 § RF. Skyddet får således inte begränsas genom förordning.

Personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla rör enskildas personliga förhållanden i den mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF, vilket omfattar bl.a. identifikationsuppgifter och uppgifter om adress, familjeförhållanden, hälsa, anställning och ekonomi (prop. 2009/10:80 s. 177).

Myndigheten har i vissa fall behov av att samla in personuppgifter från någon annan än den enskilde själv utan att den enskildes samtycke inhämtas, t.ex. vid register-, akt- och journalstudier.

Avgörande för bedömningen av om en åtgärd ska anses innebära övervakning eller kartläggning i den mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF är inte det huvudsakliga syftet utan åtgärdens effekt. Vad som avses med övervakning respektive kartläggning får bedömas utifrån vad som enligt normalt språkbruk läggs i dessa begrepp. Enligt förarbetena torde ett stort antal uppgiftssamlingar som det allmänna förfogar över innebära kartläggning av enskildas förhållanden, även om avsikten med samlingarna är en annan (prop. 2009/10:80 s. 180 och 250). Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har inte sällan behov av att behandla ett relativt stort antal personuppgifter om många personer. De datafiler som skapas kan således bli relativt omfattande både sett till antalet personuppgifter och antalet registrerade. Även om myndigheten sällan torde vara i behov av personuppgifter som är direkt hänförliga till enskilda individer, kan det inte uteslutas att uppgifterna skulle kunna innebära övervakning och kartläggning enligt regeringsformen.

Den avgörande frågan är då om det intrång i den personliga integriteten som behandlingen kan innebära är betydande. Enligt förarbetena bör flera omständigheter vägas in vid denna bedömning. Stor vikt ska läggas vid uppgifternas karaktär. Ju känsligare uppgifterna är, desto mer ingripande måste hanteringen normalt sett anses vara. Vid bedömningen av intrångets karaktär är det också naturligt att stor vikt läggs vid ändamålet med behandlingen. Därutöver kan mängden uppgifter vara en betydelsefull faktor, liksom omfattningen av utlämnande av personuppgifter till andra, som sker utan omedelbart stöd av offentlighetsprincipen (prop. 2009/10:80 s. 183 och 184). Ändamålet med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlingar kan inte bedömas som särskilt integritetskränkande, eftersom det handlar om att göra undersökningar och utvärderingar på en övergripande nivå, som i förlängningen syftar till att bidra till förbättringar inom vård och omsorg. Myndigheten fattar inte beslut eller gör uttalanden eller undersökningar i förhållande till enskilda personer. Som framgår ovan har Myndigheten för vård- och omsorgsanalys dock behov av en relativt omfattande behandling av personuppgifter, vilket

inkluderar behov av att behandla flera kategorier av känsliga personuppgifter. Många gånger behöver flera olika personuppgifter kombineras och analyseras tillsammans, varför uppgifter ibland kan behöva samlas in från olika källor och sambearbetas. För att få säkra och representativa resultat behöver myndigheten dessutom ofta behandla personuppgifter om ett relativt stort antal enskilda. Vissa av de behandlingar som myndigheten behöver utföra skulle alltså kunna innebära betydande intrång i den mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF.

Med hänsyn till de omständigheter som presenteras ovan, skulle den behandling som myndigheten behöver genomföra alltså i vissa fall kunna utgöra en kartläggning av enskildas personliga förhållanden och ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF. För att personuppgifterna i sådana fall ska kunna behandlas krävs enligt 2 kap. 20 § RF stöd i lag för behandlingen.

Riksdagen och regeringen har uttalat att myndighetsregister som innehåller ett stort antal registrerade och ett särskilt känsligt innehåll bör regleras i lag (prop. 1990/91:60 s. 58, bet. 1990/91:KU11 s. 11, prop. 1997/98:44 s. 41 och bet. 1997/98:KU18 s. 48). Uttalandena har med åren kommit att tillämpas på såväl regleringen av regelrätta register som myndigheters behandling av personuppgifter i stort (prop. 1997/98:44 s. 41, bet. 1997/98:KU18 s. 43, prop. 1999/2000:39 s. 78 och prop. 2009/10:80 s. 183). Därför torde även uttalandena från riksdagen och regeringen utgöra ett skäl till att den särskilda regleringen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bör vara i form av lag.

En särskild lag om myndighetens behandling av personuppgifter bör införas

Ovan konstateras att det finns ett behov av att särskilt reglera behandlingen av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Det konstateras också att regleringen bör ske i lag. Regleringen bör anpassas till myndighetens behov och innehålla anpassade skyddsåtgärder. Regleringen bör införas i en särskild lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Det finns ingen befintlig lag som skulle lämpa sig bättre för regleringen.

6 En lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

6.1 Lagens tillämpningsområde

Förslag: Lagen ska gälla vid behandling av personuppgifter i verksamhet vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv.

Lagen ska gälla endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Skälen för förslaget

Lagen bör gälla i myndighetens analysverksamhet

Tillämpningsområdet för den lag som nu föreslås bör utgå från myndighetens analysverksamhet, dvs. dess kärnverksamhet. Utgångspunkten bör därmed vara myndighetens uppdrag som det anges i 1 § förordningen (2010:1385) med instruktion för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, här benämnd instruktionen. Lagen bör således vara tillämplig i den del av myndighetens verksamhet som består i att följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv. Myndighetens uppdrag beskrivs närmare i avsnitt 3.1.

Personuppgiftsbehandling i den interna administrationen bör inte omfattas

Myndigheten behandlar också personuppgifter i den interna administrationen, exempelvis vid hantering av ekonomi-, personal- och lokalfrågor. Behandlingen av personuppgifter i den administrativa verksamheten har dock inte någon särskild koppling till fullgörandet av de arbetsuppgifter som myndigheten har inom ramen för sin kärnverksamhet. Behandlingen av personuppgifter inom den administrativa verksamheten skiljer sig inte heller nämnvärt från den behandling som utförs av andra myndigheter eller enskilda företag och behöver därför inte regleras särskilt. Myndighetens behandling av personuppgifter inom den administrativa verksamheten bör därför inte omfattas av den lag som nu föreslås. I stället bör den allmänna dataskyddsregleringen även fortsättningsvis tillämpas inom den verksamheten.

Lagen bör gälla automatiserad behandling och register

Tillämpningsområdet för den lag som nu föreslås bör följa tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här benämnd dataskyddslagen, och flertalet andra registerförfattningar. Lagen bör därför gälla endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register (jfr artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning).

I vissa registerlagar återges definitionen av register enligt artikel 4.6 i EU:s dataskyddsförordning, t.ex. i 1 § lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet och 1 § studiestödsdatalagen (2009:287). I flera av de registerlagar som tillkommit under senare år används dock endast uttrycket register utan en definition i registerlagen, se t.ex. 1 § lagen (2019:663) om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap och 1 kap. 1 § lagen (2020:421) om

Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter. För att undvika att tynga lagtexten i onödan bör endast uttrycket register användas i den lag som nu föreslås. På så sätt ligger utformningen av lagen också i linje med på senare tid utformade registerlagar.

Med register avses här detsamma som i EU:s dataskyddsförordning, dvs. en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden (artikel 4.6).

Manuell behandling av personuppgifter som inte ingår i en uppgiftssamling som är strukturerad för sökning eller sammanställning, t.ex. minnesanteckningar från intervjuer som enbart förs på papper, bör inte omfattas av den lag som nu föreslås.

6.2 Förhållandet till annan dataskyddsreglering

Förslag: Lagen ska innehålla en upplysning om att den kompletterar EU:s dataskyddsförordning.

I lagen ska också anges att dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen gäller om inte annat följer av den nu föreslagna lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Skälen för förslaget

Lagen bör upplysa om att den kompletterar EU:s dataskyddsförordning

EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell lagstiftning. Den lag som nu föreslås kan därför endast innehålla bestämmelser som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. För att det ska vara tydligt för tillämparen vilken reglering som gäller bör en bestämmelse med upplysning om att EU:s dataskyddsförordning gäller tas in i lagen.

Lagen bör upplysa om förhållandet till dataskyddslagen och föreskrifter till den

Dataskyddslagen utgör ett komplement till EU:s dataskyddsförordning på en generell nivå och reglerar bara vissa frågor. Av 1 kap. 6 § dataskyddslagen följer att om en annan lag eller förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från dataskyddslagen så ska bestämmelsen i den andra lagen tillämpas. Dataskyddslagen är alltså subsidiär och kommer bara gälla för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys om inte den lag som nu föreslås säger något annat. Av tydlighetsskäl bör det i den föreslagna lagen finnas en upplysning om att dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den gäller om inte annat följer av den föreslagna lagen (jfr prop. 2017/18:171 s. 73).

Även föreskrifter som meddelas i anslutning till lagen bör ha företräde framför dataskyddslagen

I det aktuella lagförslaget lämnas inga förslag till bestämmelser med bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Regeringen har dock möjlighet att utan bemyndigande från riksdagen meddela verkställighetsföreskrifter och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (8 kap. 7 § regeringsformen). Det kan alltså tillkomma föreskrifter i anslutning till den föreslagna lagen, även om lagen saknar särskilda bemyndiganden. Även sådana föreskrifter bör ha företräde framför dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den, vilket bör framgå uttryckligen av lagen.

6.3 Uppgifter om avlidna personer

Förslag: Vid behandling av uppgifter om avlidna personer ska lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen gälla i tillämpliga delar.

Skälen för förslaget: EU:s dataskyddsförordning är inte tillämplig på uppgifter om avlidna personer och medlemsstaterna får i nationell lagstiftning fastställa vad som ska gälla för behandlingen av sådana uppgifter (skäl 27 i EU:s dataskyddsförordning). Det finns flera exempel på registerförfattningar vars tillämpningsområde har utsträckts på det sättet, t.ex. 1 kap. 1 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, 1 kap. 1 § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, 114 kap. 2 § socialförsäkringsbalken och 1 kap. 7 § lagen om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har behov av att behandla vissa uppgifter om avlidna personer, exempelvis för att kunna analysera uppgifter om livslängd i förhållande till olika diagnoser eller åtgärder. Regeringen har i förarbetena till patientdatalagen (2008:355) konstaterat att det i hälso- och sjukvårdens verksamhet förekommer en mängd uppgifter om avlidna patienter samt att dessa uppgifter kan vara integritetskänsliga och därför ska omfattas av patientdatalagens bestämmelser i tillämpliga delar (prop. 2007/08:126 s. 52). Eftersom Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla vissa uppgifter som ursprungligen kommer från hälso- och sjukvården finns det skäl att här göra samma bedömning som regeringen tidigare har gjort i förhållande till patientuppgifter som behandlas enligt patientdatalagen. För efterlevande kan det också vara betydelsefullt att uppgifter om avlidna skyddas.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har dessutom behov av att behandla ett stort antal uppgifter som inte är direkt hänförliga till en enskild, vilket gör det svårt att särskilja uppgifter om avlidna från uppgifter om levande personer. Att låta samtliga uppgifter om personer omfattas av samma regler så långt som möjligt framstår därför även som praktiskt motiverat.

För att få en enhetlig och heltäckande reglering bör inte bara den nu föreslagna lagen gälla behandling av uppgifter om avlidna personer (jfr prop. 2019/20:106 s. 32). Även EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen bör gälla vid behandling av uppgifter om avlidna inom den föreslagna lagens tillämpningsområde. Dessutom bör föreskrifter som meddelas i anslutning

till den nu föreslagna lagen och dataskyddslagen gälla vid behandling av uppgifter om avlidna inom den nya lagens tillämpningsområde.

Bestämmelser som på något sätt kräver den registrerades agerande eller medverkan i övrigt kan av naturliga skäl inte gälla för uppgifter om avlidna personer. Någon möjlighet för efterlevande eller andra att göra gällande rättigheter som tillkom den avlidne när denne var i livet finns inte (jfr prop. 2019/20:106 s. 32). Det innebär exempelvis att bestämmelser om rätt till information, rätt till skadestånd och möjligheten att begära rättelse av registrerades personuppgifter inte är tillämpliga i förhållande till avlidna. Däremot gäller bestämmelser som avser bl.a. ändamål för behandling och de principer som följer av artikel 5 i dataskyddsförordningen.

6.4 Begränsning av rätten att göra invändningar

Förslag: Rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning ska inte gälla vid sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Rätten att göra invändningar ska dock gälla när personuppgifterna samlas in direkt från den enskilde.

Skälen för förslaget

EU:s dataskyddsförordning innehåller en rätt att göra invändningar

Vid myndigheters behandling av personuppgifter som sker för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning ska den registrerade ha rätt att när som helst, av skäl som hänför sig till hans eller hennes specifika situation, göra invändningar mot behandlingen. Den personuppgiftsansvarige får då inte längre behandla personuppgifterna, såvida denne inte kan påvisa avgörande berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades intressen, rättigheter och friheter eller om det sker för att fastställa, utöva eller försvara rättsliga anspråk. Detta följer av artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning.

Rättigheten ska senast vid den första kommunikationen med den registrerade uttryckligen meddelas den registrerade och redovisas tydligt, klart och åtskilt från eventuell annan information, enligt artikel 21.4 i EU:s dataskyddsförordning. Under tiden som en prövning enligt artikel 21.1 pågår har den registrerade enligt artikel 18.1 d i EU:s dataskyddsförordning rätt att kräva att behandlingen av personuppgifterna begränsas. Om det bedöms saknas berättigade skäl för behandlingen har den registrerade enligt artikel 17.1 c i EU:s dataskyddsförordning rätt att få personuppgifterna raderade.

Rätten att invända mot behandlingen av personuppgifter är begränsad om det rör sig om personuppgifter som behandlas för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1. I sådana fall har den registrerade enligt artikel 21.6 i EU:s dataskyddsförordning rätt att göra invändningar mot behandling av personuppgifter avseende honom eller henne om inte behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse.

Rätten att göra invändningar får begränsas under vissa förutsättningar

Medlemsstaterna har enligt artikel 23.1 i EU:s dataskyddsförordning möjlighet att genom lagstiftningsåtgärder begränsa vissa av de skyldigheter och rättigheter som följer av förordningen, däribland rätten att göra invändningar mot behandlingen av personuppgifter. En sådan begränsning får göras om den sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna. Begränsningen måste vidare utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa olika uppräknade intressen, bl.a. förebyggande av brott, andra av unionens eller en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, folkhälsa och social trygghet. Sådana lagstiftningsåtgärder ska innehålla specifika bestämmelser när så är relevant avseende bl.a. ändamålen med behandlingen, kategorierna av personuppgifter, specificeringen av den personuppgiftsansvarige, lagringstiden samt tillgängliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål (artikel 23.2 i EU:s dataskyddsförordning).

Rätten att göra invändningar har begränsats i ett flertal registerförfattningar, t.ex. 3 kap. 3 § lagen (2001:181) om

behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, 5 § studiestödsdatalagen, 3 § lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och 4 § lagen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap. Det har i dessa fall ansetts vara av stor betydelse att personuppgifter får behandlas i myndigheternas verksamheter, oberoende av den registrerades inställning. Regeringen har vidare i vissa fall uttryckt att den personuppgiftsansvarige närmast undantagslöst skulle kunna påvisa skäl för fortsatt behandling som väger tyngre än den registrerades intressen i det enskilda fallet och att en prövning i enskilda fall därför inte skulle vara motiverad (t.ex. prop. 2018/19:151 s. 17 och 18).

Rätten att göra invändningar bör begränsas i lagen

Behandling av personuppgifter i Myndigheten för vård- och omsorgsanalys analysverksamhet bedöms ha stöd i den rättsliga grunden allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning (se avsnitt 6.6.1). Den registrerade har alltså enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning rätt att invända mot myndighetens behandling.

Myndighetens arbete med att följa upp och utvärdera förhållanden inom hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv ger sådant underlag som regering, regioner och kommuner har behov av och kan använda som grund för att vidta lämpliga åtgärder avseende vården och omsorgen. På så sätt bedöms myndighetens arbete bidra till att säkerställa intressen inom folkhälsa och social trygghet. Det bör vidare kunna anses utgöra ett generellt allmänt intresse att bedriva sådan uppföljning och utvärdering som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har i uppgift att göra.

En del av de personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla finns hos andra aktörer, t.ex. andra myndigheter. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver för sitt analysarbete många gånger endast ta del av personuppgifter som inte direkt kan hänföras till registrerade. Som huvudregel ska myndigheten därmed samla in uppgifterna utan koppling till

personnummer eller annan liknande identitetsbeteckning, i enlighet med uppgiftsminimeringsprincipen i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning. För att hantera en invändning beträffande sådana uppgifter som myndigheten inte direkt kan hänföra till den registrerade skulle Myndigheten för vård- och omsorgsanalys alltså behöva bevara, förvärva eller behandla identifierande information enbart i syfte att identifiera den registrerade och hantera en invändning, vilket myndigheten enligt artikel 11.1 i EU:s dataskyddsförordning inte ska behöva göra. Dessutom är det i princip omöjligt för myndigheten att informera den enskilde om behandlingen när den inte har direkt hänförliga personuppgifter, vilket enligt artikel 14.5 b i EU:s dataskyddsförordning innebär att det inte finns någon informationsskyldighet för myndigheten.

Den sammantagna bedömningen är därför att en rätt att göra invändningar inte skulle få någon praktisk effekt när myndigheten behandlar uppgifter som inte direkt går att hänföra till den registrerade. När det gäller sådan behandling av personuppgifter finns det därför inga skäl att ha en rätt att invända mot behandlingen.

Det kommer dock att finnas vissa situationer när Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har behov av uppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade, t.ex. när uppgifter har samlats in genom s.k. journal- eller aktstudier. Inte heller vid sådana typer av studier är det ändamålsenligt med en rätt att göra invändningar. Det är av stor betydelse att personuppgifter får behandlas i myndighetens verksamhet oberoende av den registrerades inställning. För att resultaten av myndighetens uppföljningar och utvärderingar ska vara så tillförlitliga och relevanta som möjligt, behöver en viss statistisk säkerhet kunna säkerställas. Det skulle dock inte vara möjligt att uppnå om invändningar från enskilda skulle kunna påverka myndighetens resultat. Myndighetens berättigade skäl att behandla personuppgifter för att kunna utföra sitt uppdrag, vilka beskrivs i avsnitt 5, väger således i regel tyngre än den registrerades intressen. Det kan under sådana omständigheter, i likhet med vad regeringen konstaterat i fråga om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap, inte anses motiverat att myndigheten i varje enskilt fall ska behöva påvisa tvingande berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades intressen innan myndigheten kan fortsätta behandla personuppgifterna (jfr prop. 2018/19:151 s. 17 och 18). Ett sådant

förfarande riskerar att leda till en oproportionerlig arbetsbörda för myndigheten, samtidigt som resultatet i princip uteslutande skulle bli att myndigheten har berättigade skäl för behandlingen och vinsterna ur ett integritetsperspektiv alltså skulle vara nästintill obefintliga.

Av ovan angivna skäl får en begränsning av rätten att göra invändningar anses både nödvändig och proportionerlig, i enlighet med artikel 23.1 e i EU:s dataskyddsförordning. Begränsningen skulle underlätta för myndigheten att bedriva sin verksamhet, samtidigt som den skulle ha mycket liten eller ingen påverkan på skyddet för den enskildes personliga integritet eftersom myndigheten ändå inte skulle kunna identifiera den enskilde eller, om identifiering är möjlig för myndigheten, den i regel skulle ha berättigade skäl för att fortsätta behandlingen.

Den nu föreslagna lagen innehåller bestämmelser om bl.a. ändamålen med behandlingen, behandling av personuppgifter i projekt och ett flertal andra skyddsåtgärder. Den föreslagna regleringen minimerar risken för kränkning av den registrerades rättigheter och friheter. Den föreslagna lagen får därför anses uppfylla de krav som uppställs i artikel 23.2 i EU:s dataskyddsförordning.

Det bedöms därmed att det både är tillåtet och lämpligt att begränsa den enskildes rätt att göra invändningar mot behandling av hans eller hennes personuppgifter.

Rätten att göra invändningar bör inte begränsas när personuppgifter samlas in direkt från den enskilde

När det gäller uppgifter som samlas in direkt från den enskilde, t.ex. vid intervjuer eller enkätstudier, väger skälen för ett undantag från rätten att göra invändningar inte lika tungt som vid behandling av personuppgifter som samlas in på annat sätt. En enskild som väljer att lämna sina uppgifter till myndigheten bör så långt som möjligt ges inflytande över personuppgifterna. Det talar för att rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning inte bör begränsas när uppgifterna samlas in direkt från den enskilde. Dessutom behandlas direkt hänförliga personuppgifter i regel i större utsträckning när uppgifterna samlas in direkt från den enskilde än när uppgifterna samlas in på annat sätt. En sådan

behandling blir mer integritetskänslig och kräver därför generellt ett starkare skydd. Även detta talar för att rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning inte bör begränsas i dessa fall. För myndigheten bör det också generellt sett vara lättare att tillgodose rätten att göra invändningar i dessa fall eftersom myndigheten lättare kan identifiera den enskilde när dennes direkta personuppgifter behandlas.

Sammanfattningsvis bör rätten att göra invändningar när personuppgifter samlas in direkt från den enskilde inte begränsas.

6.5 Personuppgiftsansvar

Förslag: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska vara personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt lagen.

Skälen för förslaget: Uttrycket personuppgiftsansvarig är centralt inom all dataskyddsreglering. Skyldigheten att se till att behandling av personuppgifter sker i enlighet med gällande bestämmelser åvilar den som är personuppgiftsansvarig och enskilda ska alltid kunna vända sig till den personuppgiftsansvarige för att göra sina rättigheter gällande. Den personuppgiftsansvarige ska exempelvis ansvara för och kunna visa att de grundläggande principerna i artikel 5.1 i EU:s dataskyddsförordning följs (artikel 5.2). Därutöver ska den personuppgiftsansvarige bl.a. genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med EU:s dataskyddsförordning (artikel 24.1) och för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå (artikel 32.1).

Av definitionen i artikel 4.7 i EU:s dataskyddsförordning framgår att det med personuppgiftsansvarig avses en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Om ändamålen eller medlen för behandlingen bestäms i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses dock föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Det är alltså

tillåtet att i nationell rätt ange vem som är personuppgiftsansvarig för en viss behandling av personuppgifter.

Registerförfattningar innehåller regelmässigt en reglering av vem som är personuppgiftsansvarig. När Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlar personuppgifter inom ramen för sin kärnverksamhet finns det oftast inga oklarheter i fråga om personuppgiftsansvaret. En bestämmelse om personuppgiftsansvar bidrar dock till tydlighet för både myndigheten och de registrerade. Det bör därför framgå av lagen att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför inom lagens tillämpningsområde.

6.6 Ändamål för behandling av personuppgifter

6.6.1 Rättslig grund för behandling av personuppgifter

Bedömning: Den behandling av personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver utföra med anledning av sitt uppdrag är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

Skälen för bedömningen

Behandling för att utföra en uppgift av allmänt intresse

All behandling av personuppgifter måste ha stöd i någon av de rättsliga grunder som anges i artikel 6.1 a–f i EU:s dataskyddsförordning. De rättsliga grunderna är i viss mån överlappande och flera rättsliga grunder kan därför vara tillämpliga avseende en och samma behandling (prop. 2017/18:105 s. 46). Alla uppgifter som riksdagen eller regeringen har gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra och sådan verksamhet som myndigheterna bedriver inom ramen för sin befogenhet är i normalfallet sådana uppgifter av allmänt intresse som avses i artikel 6.1 e (prop. 2017/18:105 s. 56 och 57). De uppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys utför till följd av uppgifter i myndighetens instruktion, regleringsbrev, specifika regeringsuppdrag och

myndighetsförordningen (2007:515) är således generellt uppgifter av allmänt intresse. I normalfallet torde myndigheters uppgifter och uppdrag i första hand utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, dvs. på grundval av att uppgiften eller uppdraget avser en uppgift av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 53 och 54).

En behandling enligt artikel 6.1 e är bara tillåten om den också är nödvändig. Att behandlingen ska vara nödvändig innebär inte att det ska vara omöjligt att uppnå syftet med behandlingen utan att personuppgifter behandlas. Vanligtvis anses det nödvändigt att behandla personuppgifter elektroniskt eftersom en manuell informationshantering inte utgör ett realistiskt alternativ för vare sig myndigheter eller företag (prop. 2017/18:105 s. 46 och 47 och EU-domstolens dom i målet Huber mot Tyskland C-524/06, EU:C:2008:724). Kravet på nödvändighet innebär dock att personuppgifter inte får behandlas om syftet med behandlingen kan uppnås med andra medel, t.ex. genom att anonymisera uppgifterna (prop. 2017/18:232 s. 117). En bedömning av om nödvändighetskravet är uppfyllt måste göras inför varje behandling.

De grunder för behandlingen som avses i artikel 6.1 e ska fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av (artikel 6.3 första stycket i EU:s dataskyddsförordning). Med detta avses, enligt skäl 41 i EU:s dataskyddsförordning, inte att den rättsliga grunden nödvändigtvis måste fastställas i lag. Däremot måste grunden vara fastställd i laga ordning på ett konstitutionellt korrekt sätt (prop. 2017/18:105 s. 51). I 2 kap. 2 § 1 dataskyddslagen finns en upplysningsbestämmelse som anger att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Av skäl 41 i EU:s dataskyddsförordning framgår vidare att den rättsliga grunden bör vara tydlig och precis och dess tillämpning förutsägbar för dem som omfattas av den. Vilken grad av tydlighet och precision som krävs i fråga om den rättsliga grunden för att en viss behandling av personuppgifter ska anses vara nödvändig måste

bedömas från fall till fall utifrån behandlingens och verksamhetens karaktär. En behandling av personuppgifter som inte utgör någon egentlig kränkning av den personliga integriteten kan ske med stöd av en rättslig grund som är allmänt hållen medan ett mer kännbart intrång kräver att den rättsliga grunden är mer preciserad och därmed gör intrånget förutsebart (prop. 2017/18:105 s. 51).

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys uppgifter regleras i instruktionen. Uppgifterna är således fastställda i förordning. För de särskilda uppdrag som regeringen ger myndigheten anges det dessutom mer specifikt i regleringsbrev eller separata regeringsbeslut vad en undersökning eller utvärdering ska omfatta. Myndighetens verksamhet omfattas också av allmän förvaltningsrättslig reglering, som förvaltningslagen (2017:900) och myndighetsförordningen. Den nu föreslagna lagen kommer dessutom att närmare fastställa den rättsliga grunden i den nationella rätten, bl.a. när det gäller de allmänna villkoren för behandling av personuppgifter, för vilka ändamål personuppgifter får behandlas och åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Kravet på att grunden för de behandlingar som myndigheten behöver utföra ska vara rättsligt fastställd i enlighet med artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning får därmed anses uppfyllas genom befintlig reglering och den lag som nu föreslås.

Syftet med behandlingen ska vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.3 andra stycket). De ändamål som anges i den föreslagna lagen måste alltså vara nödvändiga för att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska kunna utföra sitt uppdrag. Detta krav får anses uppfyllt så länge ändamålen knyts till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys uppgifter enligt instruktionen och det inte finns någon diskrepans mellan ändamålen och de uppgifter som myndigheten förväntas utföra.

Slutligen ska den rättsliga grunden också uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3 andra stycket sista meningen). Uppgifter av allmänt intresse som har fastställts i enlighet med svensk rätt uppfyller genomgående dessa krav (prop. 2017/18:105 s. 50). Kravet på proportionalitet kan också tillgodoses genom särskilt reglerade skyddsåtgärder (jfr avsnitt 7).

Även andra rättsliga grunder kan vara tillämpliga

All den behandling av personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver utföra i sin verksamhet som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg bedöms, som framgår ovan, kunna ske med stöd av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter kan dock flera rättsliga grunder vara tillämpliga avseende en och samma behandling (prop. 2017/18:105 s. 46). I vissa fall kan den rättsliga grunden vara att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige enligt artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning. Som Socialdataskyddsutredningen redogjort för, kan samtycke enligt artikel 6.1 a i EU:s dataskyddsförordning också vara en tillämplig rättslig grund för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlingar (SOU 2018:52 s. 114–116).

6.6.2 Primära ändamål

Förslag: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för

1. undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt,
2. undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg,
3. utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda, eller
4. utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg.

Lagen ska innehålla en upplysning om att personuppgifter får behandlas för att framställa statistik inom ramen för sådana undersökningar och utvärderingar som avses i bestämmelsen.

Skälen för förslaget

Ett ändamål är en grundläggande förutsättning för behandlingen

Personuppgifter ska enligt artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Denna princip kallas för principen om ändamålsbegränsning. Möjligheten att senare behandla personuppgifterna för andra ändamål är begränsad. Den registrerade skyddas därigenom mot oväntad och integritetskränkande behandling av de personuppgifter som har samlats in. I skäl 39 i EU:s dataskyddsförordning klargörs det att de specifika ändamål som personuppgifterna behandlas för bör vara tydliga och legitima och ha bestämts vid den tidpunkt då personuppgifterna samlades in. Utifrån ändamålet avgörs vilka personuppgifter som får behandlas (artikel 5.1 c) och den registrerade har rätt att få information om ändamålet (artiklarna 13.1 c, 14.1 c och 15.1 a). Även lämplig säkerhetsnivå bestäms utifrån bl.a. behandlingens ändamål (artikel 32.1). Ändamålet bestäms av den personuppgiftsansvarige, i EU-rätt eller i nationell rätt (artikel 4.7). Lagstiftning som begränsar tillämpningsområdet för de rättigheter och skyldigheter som följer av EU:s dataskyddsförordning, däribland rätten att invända mot behandling, ska innehålla specifika ändamålsbestämmelser när så är relevant (artikel 23.2 a).

I den nu föreslagna lagen bedöms det vara relevant att införa ändamålsbestämmelser för att på ett tydligt sätt ange de ramar inom vilka behandling av personuppgifter är tillåten. De föreslagna ändamålsbestämmelserna är sådana specifika bestämmelser som anpassar tillämpningen av EU:s dataskyddsförordning och säkerställer en laglig och rättvis behandling. Därmed är de tillåtna i nationell rätt enligt artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

De primära ändamålen bör avse sådana undersökningar och utvärderingar som myndigheten har i uppdrag att göra

I avsnitt 5 beskrivs Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behov av att behandla personuppgifter för att kunna utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Där framgår att myndigheten har behov av att i olika sammanhang behandla ett relativt stort antal person-

uppgifter på olika sätt. Exakt vilka kategorier av personuppgifter som myndigheten behöver behandla, vilka registrerade som berörs, hur uppgifterna behöver behandlas och för vilka konkreta ändamål beror på de specifika förutsättningarna i varje projekt. Gemensamt för alla behandlingar av personuppgifter i myndighetens kärnverksamhet är dock att de ska ske inom ramen för det uppdrag som regleras i myndighetens instruktion. Det bedöms därför vara lämpligt att myndighetens instruktionsreglerade uppdrag utgör utgångspunkt för utformningen av den primära ändamålsbestämmelsen i lagen.

Enligt 7 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), förkortad OSF, gäller sekretess för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden i Myndigheten för vård- och omsorgsanalys undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt, undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg, utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda och utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg. Sekretessbestämmelsen är utformad för att möjliggöra för myndigheten att få tillgång till sådana uppgifter som den behöver för att följa upp och analysera verksamheter inom sitt ansvarsområde.

Det bedöms vara lämpligt att formulera bestämmelsen om de primära ändamålen på liknande sätt som bestämmelsen om sekretess för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden vid myndigheten i 7 § OSF. Detta är fallet eftersom sekretessbestämmelsen på ett överskådligt sätt ringar in de ändamål för vilka myndigheten behöver behandla uppgifter. En sådan ändamålsbestämmelse bedöms täcka in alla behandlingar av personuppgifter som myndigheten behöver göra för att utföra sitt uppdrag enligt 1–3 §§ instruktionen.

Uttrycken undersökningar och utvärderingar i den föreslagna lagen bör förstås på samma sätt som i 7 § OSF. Det finns dock ingen definition av uttrycken undersöka och utvärdera i OSF. Enligt Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien definieras undersöka som att noggrant studera för att skaffa fram fakta om en viss, vanligen sammansatt företeelse i fråga om dess uppbyggnad, funktionssätt etc. Utvärdera definieras i samma ordbok som att

noggrant bedöma värdet av (resultatet av) ny verksamhet eller dylikt.

Genom att utforma den primära ändamålsbestämmelsen utifrån omfattningen av den sekretess som gäller i myndighetens analysverksamhet säkerställs dessutom ett starkt sekretesskydd för samtliga personuppgifter som får behandlas enligt den lag som nu föreslås.

Mot bakgrund av hur 7 § OSF är utformad bedöms det vara lämpligt att i lagen ange att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt, undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg, utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda och utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg. Inom de föreslagna ändamålen ryms den omvärldsbevakning och de internationella jämförelser myndigheten gör inom sitt verksamhetsområde (jfr 3 § 3 instruktionen). Myndighetens omvärldsbevakning kan exempelvis handla om att ta del av nyhetsbrev, artiklar, publicerade rapporter, litteratur och liknande. Internationella jämförelser gör myndigheten bl.a. inom ramen för arbetet med den årliga studien International Health Policy Survey. Myndigheten behandlar personuppgifter för omvärldsbevakningar eller internationella jämförelser när behandlingen är nödvändig för sådana undersökningar eller utvärderingar som anges i den föreslagna ändamålsbestämmelsen. Även planering av myndighetens verksamhet får anses ingå i ändamålsbestämmelsen eftersom planering är nödvändig för sådana undersökningar och utvärderingar som anges i bestämmelsen.

Den primära ändamålsbestämmelse som nu föreslås bedöms utgöra en lämplig begränsning av myndighetens personuppgiftsbehandling, givet att det med hänsyn till myndighetens breda uppdrag inte är möjligt att på förhand i lag uttömmande ange konkreta ändamål för myndighetens personuppgiftsbehandling. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bör dock normalt, på samma sätt som exempelvis Rättsmedicinalverket, formulera mer preciserade ändamål för de specifika behandlingar av personuppgifter som sker i myndighetens verksamhet för att leva upp till EU:s

dataskyddsförordnings krav på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (jfr prop. 2019/20:106 s. 39).

Det bör införas en upplysning om att personuppgifter får behandlas för att framställa statistik

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ansvarar inte för framställning av officiell statistik enligt lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. För att myndigheten ska kunna genomföra undersökningar och uppföljningar i enlighet med sin instruktion behöver den dock bearbeta information på olika sätt, bl.a. genom att framställa statistik.

Enligt skäl 162 i EU:s dataskyddsförordning avses med statistiska ändamål varje åtgärd som vidtas för den insamling och behandling av personuppgifter som är nödvändig för statistiska undersökningar eller för framställning av statistiska resultat. Det statistiska resultatet kan vidare användas för olika ändamål, inbegripet vetenskapliga forskningsändamål. Ett statistiskt ändamål innebär att resultatet av behandlingen av personuppgifter inte består av personuppgifter, utan av aggregerade uppgifter, och att resultatet eller personuppgifterna inte används till stöd för åtgärder eller beslut som avser en särskild fysisk person. Regeringen har uttalat att med statistik avses metoder för att samla in, bearbeta, utvärdera och analysera data eller information (prop. 2017/18:107 s. 19). Även resultatet av ett sådant arbete, ofta redovisat i numerisk form, benämns ofta statistik. Regeringen har också uttryckt att personuppgifter, med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, kan samlas in och i övrigt behandlas utan samtycke från de registrerade vid sådan statistikverksamhet som är nödvändig för att t.ex. en myndighet ska kunna utföra sitt fastställda uppdrag, även om statistik inte uttryckligen nämns i myndighetens uppdrag (prop. 2017/18:105 s. 122).

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver framställa viss statistik för att säkerställa att resultaten av undersökningar och utvärderingar blir relevanta och tillräckligt säkra. I flera fall behöver statistiska metoder användas för insamling, bearbetning, redovisning och analys. Myndigheten bedriver allmänt utredande verksamhet i fråga om förhållanden i hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen. Det förekommer alltså inte myndighetsutövning och inte

heller någon annan handläggning eller något annat beslutsfattande som rör enskilda personer eller organ. Myndighetens verksamhet är oberoende och resultaten av myndighetens analyser utformas inte för att tjäna vissa syften, även om avsikten är att regeringen ska kunna använda dem som kunskapsunderlag. Resultatet av myndighetens behandling av personuppgifter består vidare inte av personuppgifter, utan av oidentifierade och aggregerade uppgifter. Dessutom offentliggörs myndighetens resultat så att de är lätt åtkomliga för patienter, brukare och andra medborgare. Stora delar av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys analysverksamhet bör därmed kunna anses ske för statistiska ändamål (jfr prop. 1991/92:118 s. 12–14).

Även vid utlämnande av uppgifter som skyddas av statistiksekretess kan det vara relevant att bedöma om uppgifterna ska behandlas för statistikändamål, utifrån hur begreppet ska förstås enligt den lagstiftningen (se 24 kap. 8 § tredje stycket offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL, prop. 1994/95:200 s. 38, prop. 2013/14:162 s. 8–11 och SOU 2018:52 s. 253–256).

Den framställning av statistik som myndigheten genomför får anses ske inom ramen för det uppdrag som regleras i 1–3 §§ i myndighetens instruktion eftersom det är nödvändigt att framställa statistik för att utföra de uppgifter som myndigheten åläggs i instruktionen. Därmed sker framställning av statistik också inom ramen för de föreslagna primära ändamålen.

För de aktörer som kan komma att lämna ut uppgifter till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, som Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån, och andra som berörs av myndighetens personuppgiftsbehandling är det viktigt att det är tydligt att myndigheten får behandla personuppgifter för statistikändamål. Även för den enskilde är det viktigt att det tydligt framgår hur myndigheten får behandla hans eller hennes personuppgifter. Därför bör det införas en upplysning i den nu föreslagna lagen om att myndigheten får behandla personuppgifter för att framställa statistik inom ramen för sådana undersökningar och utvärderingar som avses i den föreslagna bestämmelsen om de primära ändamålen.

6.6.3 Sekundära ändamål

Förslag: Personuppgifter som behandlas enligt de primära ändamålen ska även få behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Skälen för förslaget: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys lämnar endast i begränsad omfattning ut personuppgifter. I vissa fall finns dock behov av att behandla personuppgifter för att lämna ut uppgifterna till en annan myndighet eller någon annan i enlighet med författning, exempelvis vid utlämnande till andra myndigheter eller till forskare för statistik- eller forskningsändamål.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan med stöd av EU:s dataskyddsförordning behandla personuppgifter för att lämna ut uppgifter enligt lag eller förordning, antingen med stöd av artikel 6.1 c (rättslig förpliktelse) eller med stöd av artikel 6.1 e (uppgift av allmänt intresse). Frågan är då om det ändå behövs en bestämmelse som anger att personuppgifter får behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. En sådan bestämmelse gör det tydligare för den registrerade att uppgifterna kan behandlas även för detta ändamål och kan därmed ses som en integritetshöjande åtgärd i förhållande till EU:s dataskyddsförordning. Sådana uppgifter som kan bli aktuella att behandla för att fullgöra uppgiftslämnande bör enbart vara sådana uppgifter som redan är föremål för behandling enligt den primära ändamålsbestämmelsen. Med anledning av intresset av att det ska vara tydligt för den registrerade att uppgifter kan komma att lämnas ut bör det i lagen införas en sådan bestämmelse.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys omfattas inte av någon sådan uttrycklig uppgiftsskyldighet som avses i 10 kap. 28 § OSL, men myndigheten kan lämna ut uppgifter i syfte att bl.a. fullgöra serviceskyldigheten gentemot enskilda enligt förvaltningslagen eller skyldigheten enligt 6 kap. 5 § OSL för en myndighet att på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (jfr prop. 2014/15:148 s. 41 och 42).

Den nu föreslagna bestämmelsen om sekundära ändamål innebär inte några utökade möjligheter för myndigheten att lämna ut personuppgifter i förhållande till vad som gäller i dag. Vid

uppgiftslämnande är den viktigaste frågan ur ett integritetsperspektiv om uppgifterna över huvud taget ska lämnas ut. Den frågan aktualiseras redan när den bestämmelse som fastställer en skyldighet eller tillåter ett utlämnande införs. Det får förutsättas att det när en sådan bestämmelse tas fram görs en avvägning mellan intresset av att uppgiften lämnas ut och intresset av att skydda enskilda personers integritet. Den avvägningen torde säkerställa att den rättsliga grunden uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3 andra stycket sista meningen i EU:s dataskyddsförordning). Ett utlämnande av personuppgifter som sker i överensstämmelse med lag eller förordning får alltså anses uppfylla kraven i artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning. En ändamålsbestämmelse med det föreslagna innehållet får regleras i nationell rätt (artikel 6.2 och 6.3).

6.6.4 Finalitetsprincipen

Bedömning: Det bör inte införas en bestämmelse som ger uttryck för finalitetsprincipen.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Ytterligare behandling för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1 ska inte anses vara oförenligt med de ursprungliga ändamålen. I artikel 6.4 i EU:s dataskyddsförordning beskrivs vad den personuppgiftsansvarige bör beakta för att fastställa om behandling för andra ändamål är förenlig med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen samlades in. Principen om att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål brukar kallas finalitetsprincipen.

Flera registerlagar innehåller bestämmelser som ger uttryck för finalitetsprincipen genom att ange att personuppgifter som behandlas för något av de i lagen angivna ändamålen även får behandlas för andra ändamål under förutsättning att uppgifterna inte

behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Sådana bestämmelser finns bl.a. i 9 § lagen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap och i 2 kap. 2 § lagen om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter.

Bestämmelser som ger uttryck för finalitetsprincipen har införts av tydlighetsskäl och avser främst att klargöra att det är tillåtet att behandla personuppgifter för andra ändamål än de som uttryckligen anges i lagen, så länge behandlingen inte är oförenlig med insamlingsändamålen (se t.ex. prop. 2018/19:151 s. 24, prop. 2019/20:106 s. 40).

I fråga om den nu aktuella lagen görs bedömningen att en särskild bestämmelse om finalitetsprincipen inte bör införas. I den föreslagna lagen föreslås det primära ändamålet vara så brett att det täcker Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kärnuppdrag. Som en följd av detta bör det inte finnas anledning att behandla personuppgifter för andra ändamål än de som anges i lagen. Det torde alltså i dagsläget alltså inte vara möjligt att vidarebehandla personuppgifter för något ändamål utöver de ändamål som redan föreslås. Det behöver därför inte förtydligas att finalitetsprincipen gäller i förhållande till ändamålsbestämmelsen i den föreslagna 6 §.

Artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning gäller dock alltså och finalitetsprincipen kan tillämpas när myndigheten behandlar personuppgifter i enlighet med den föreslagna lagen. Som beskrivs i avsnitt 6.6.2 förutsätts det att myndigheten fastställer mer konkreta ändamål inom ramen för de primära ändamål som föreslås. Om myndigheten senare behöver behandla personuppgifter för ett annat konkret ändamål, som också är inom ramen för de i lagen föreslagna ändamålen, behöver alltså en bedömning göras av om vidarebehandlingen är förenlig med finalitetsprincipen i EU:s dataskyddsförordning.

6.7 Känsliga personuppgifter

Förslag: Känsliga personuppgifter ska få behandlas med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Skälen för förslaget

Allmänt om förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter

Av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning framgår att behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, sådana som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning, är förbjuden. I svensk rätt kallas sådana uppgifter för känsliga personuppgifter (se t.ex. 3 kap. 1 § dataskyddslagen). I förarbetena till dataskyddslagen anges att det tidigare begreppet känsliga personuppgifter används eftersom det begreppet är väl inarbetat, även på EU-nivå, och dessutom språkligt enklare att använda och förstå än begreppet särskilda kategorier av personuppgifter, inte minst i författningstext (prop. 2017/18:105 s. 75). Även i den lag som nu föreslås bör därför begreppet känsliga personuppgifter användas.

Förbudet i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning kompletteras av ett antal undantag i artikel 9.2, som anger när behandling av känsliga personuppgifter trots allt är tillåten eller kan tillåtas. Några av undantagen är direkt tillämpliga medan andra kräver viss reglering i den nationella lagstiftningen för att behandling av känsliga personuppgifter ska få ske. I 3 kap. dataskyddslagen finns kompletterande bestämmelser om behandling av känsliga personuppgifter.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla känsliga personuppgifter om hälsa

Som konstateras i avsnitt 5 behöver Myndigheten för vård- och omsorgsanalys för att kunna utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt behandla ett stort antal personuppgifter, däribland känsliga personuppgifter. För att kunna följa upp och analysera hälso- och sjukvården och sådana delar av omsorgen där hälsotillståndet är relevant för omsorgsinsatsen behöver myndigheten analysera personuppgifter om hälsa.

Uppgifter om hälsa definieras i artikel 4.15 i EU:s dataskyddsförordning som personuppgifter som rör en fysisk

persons fysiska eller psykiska hälsa, inbegripet tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster, vilka ger information om dennes hälsostatus.

Myndighetens behov kan handla om övergripande uppgifter om vårdområden eller mer specifika uppgifter om diagnoser, funktionsnedsättningar, vård- och omsorgsbehov, vård- och omsorgsinsatser, uppgifter om patienters och brukares upplevelser samt medicinska resultat. Det förekommer exempelvis att myndigheten ges i uppdrag av regeringen att följa upp en viss statlig satsnings effekter eller att granska en viss typ av vård- eller omsorgsverksamhet. I sådana fall behöver myndigheten ofta behandla uppgifter om berörda patient- och brukargrupper eller relevanta uppgifter om det specifika vårdområdet i fråga. För att myndighetens analyser ska bli tillräckligt relevanta krävs ofta uppgifter på så detaljerad nivå att det är fråga om personuppgifter. Uppgifterna kan samlas in på olika sätt, exempelvis från register hos Socialstyrelsen, från patientjournaler eller direkt från de enskilda själva vid intervju- eller enkätstudier. Myndigheten behöver dock inte alltid behandla direkt hänförliga personuppgifter.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla känsliga personuppgifter om etniskt ursprung

I vissa fall finns det behov av att beakta uppgifter om medborgarskap eller ursprungsland i myndighetens analyser för att kunna se om vården och omsorgen skiljer sig åt mellan olika grupper utifrån sådana faktorer. En isolerad uppgift om exempelvis medborgarskap anses normalt inte avslöja etniskt ursprung. Skulle emellertid en sådan uppgift i det enskilda fallet avslöja etniskt ursprung faller den in under förbudet (jfr prop. 2009/10:85 s. 325). Det kan i vissa fall också vara relevant att beakta uppgifter om modersmål i analysarbetet, t.ex. för att studera om språkliga faktorer påverkar insatser eller resultat i vården och omsorgen. Även sådana uppgifter torde i vissa enskilda fall kunna betraktas som uppgifter om etniskt ursprung.

Uppgifter om medborgarskap eller ursprungsland skulle kunna ingå i beställningar av registeruppgifter från Statistiska centralbyrån och därmed samlas in i samband med registerstudier. Uppgifter om modersmål skulle kunna framgå i samband med

intervjuundersökningar med enskilda eller ingå i patientjournaler eller personakter från socialtjänsten som myndigheten har behov av att begära ut.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla känsliga personuppgifter om sexuell läggning och sexualliv

Myndigheten har ett visst behov av att analysera personuppgifter om sexuell läggning och sexualliv. Uppgifter om sådana förhållanden skulle kunna utläsas ur vissa uppgifter om hälsa, vård eller boendeförhållanden eller förhållanden till anhöriga som myndigheten behöver analysera. Om myndigheten exempelvis ska följa upp och analysera vården inom ett vårdområde som uteslutande eller nästintill uteslutande ges till personer av viss sexuell läggning, kan för analysen relevanta uppgifter om vården även avslöja uppgifter om sexuell läggning. Vilka som har tagit del av vård på ett visst vårdområde kan exempelvis framgå av uppgifter som myndigheten begär ut från Socialstyrelsens hälsodataregister. Oftast behöver myndigheten endast ta del av sådana uppgifter utan uppgift om namn eller personnummer till enskilda, men i kombination med andra uppgifter finns en risk för att enskilda trots det kan identifieras indirekt.

Även vid undersökningar av anhörigas roll i vården och omsorgen skulle det kunna bli relevant att hantera uppgifter om sexuell läggning, t.ex. i form av att i intervjuer eller enkätundersökningar behandla namn eller kontaktuppgifter till den anhörige och uppgift om dennes relation till en patient eller brukare. Namnuppgifter om make, sambo eller partner har av EU-domstolen ansetts avslöja uppgifter om sexuell läggning (se punkt 117–128 i EU-domstolens dom i målet *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20). Uppgifter om sexuell läggning kan också behöva behandlas för att studera om det finns skillnader i vården och omsorgen beroende på sexuell läggning.

Uppgifter om sexualliv kan exempelvis behöva behandlas inom ramen för analyser av vården i samband med könsbyte. Datalagskommittén, vars förslag låg till grund för den tidigare gällande personuppgiftslagen (1998:204), bedömde att en uppgift om att någon har bytt kön förmodligen är en uppgift som kan anses röra den personens hälsa eller sexualliv (SOU 1997:39 s. 371).

Uppgifter om sexualliv skulle också kunna behöva behandlas i undersökningar eller uppföljningar om ungdomsmottagningars eller barnmorskemottagningars verksamhet. Uppgifter om vilka som har fått vård i samband med könsbyte eller vård vid ungdomsmottagningar och barnmorskemottagningar kan framgå av registerdata som finns hos bl.a. Socialstyrelsen. I det material som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver ta del av kan det finnas personuppgifter om sådana förhållanden, även om myndigheten oftast inte behöver ta del av direkt hänförliga uppgifter som namn eller personnummer.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla känsliga personuppgifter om religiös eller filosofisk övertygelse

Även uppgifter om religiös eller filosofisk övertygelse kan i vissa fall behöva behandlas av myndigheten, t.ex. för att det ska vara möjligt att studera om vården eller omsorgen skiljer sig åt mellan olika grupper utifrån sådana faktorer. Sådana uppgifter kan också behöva behandlas i undersökningar om socialtjänstens verksamhet där barns och ungas uppväxtmiljö, vilket bl.a. kan innefatta kontakter med olika församlingar eller samfund, har haft betydelse för beslutade insatser. Uppgifterna kan exempelvis finnas i personakter från socialtjänsten som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver samla in. Även om behovet av att behandla sådana uppgifter bedöms uppstå vid få tillfällen, bör den lag som nu föreslås ta hänsyn till att det finns ett sådant behov vid myndigheten och att det finns ett värde att behandla sådana uppgifter när behovet uppstår.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla personuppgifter om hälsa, etniskt ursprung, sexuell läggning och sexualliv samt religiös och filosofisk övertygelse för att göra studier om omotiverade skillnader inom sina analysområden

Ovan beskrivs flera skäl till att det är nödvändigt för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att behandla uppgifter om hälsa, etniskt ursprung, sexuell läggning och sexualliv samt religiös och filosofisk övertygelse. Ett skäl som är gemensamt för behovet av alla de kategorierna av personuppgifter är att möjliggöra undersökningar

och utvärderingar om omotiverade skillnader och jämlikhet i vården och omsorgen.

Enligt 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Att vården ska vara på lika villkor innebär enligt förarbetena att det i princip bör vara möjligt för alla – oavsett var de bor i landet – att vid behov och på lika villkor få del av hälso- och sjukvårdens tjänster. Därav följer bl.a. att ekonomiska, sociala, språkliga, religiösa, kulturella och geografiska förhållanden inte får hindra den enskilde att erhålla vård (prop. 1981/82:97 s. 27). Motsvarande mål gäller för tandvården (2 § tandvårdslagen [1985:125] och prop. 1984/85:79 s. 14 och 15). Ett av målen för socialtjänsten är enligt 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) att på demokratins och solidaritetens grund främja människornas jämlikhet i levnadsvillkor.

Det är viktigt att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan följa upp om och hur dessa mål för vården och omsorgen uppfylls och synliggöra omotiverade skillnader på dessa områden. Ett av de analysområden som myndigheten själv har beslutat om i sin analysplan är en jämlik vård och omsorg utan omotiverade skillnader mellan befolknings- och behovsgrupper (Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Analysplan 2023, s. 46–58). Myndigheten har också publicerat flera rapporter som belyser frågor om jämlikhet i vården och omsorgen utifrån olika dimensioner (se t.ex. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Ljuset på skillnader – En studie om omotiverade skillnader i LSS-verksamhet, äldreomsorg och socialpsykiatri [rapport 2022:6], Besök via nätet – Resursutnyttjande och jämlikhet kopplat till digitala vårdbesök [rapport 2022:1] och Omotiverat olika – Socioekonomiska och regionala skillnader i cancervården [rapport 2019:8]). För att myndigheten ska ges goda förutsättningar att följa upp och analysera frågor om jämlikhet i vården och omsorgen behöver myndigheten kunna behandla personuppgifter i fråga om hälsa, etniskt ursprung, sexuell läggning och sexualliv samt religiös och filosofisk övertygelse.

Myndigheten bedöms ha behov av att behandla känsliga personuppgifter som kan utgöra överskottsinformation

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har ett visst behov av att behandla andra kategorier av känsliga personuppgifter än uppgifter om hälsa, etniskt ursprung, sexuell läggning och sexualliv och religiös och filosofisk övertygelse. För andra känsliga personuppgifter är det dock svårt att konkretisera vilka typer av uppgifter som behövs för att kunna göra olika typer av studier, på samma sätt som gjorts i fråga om de ovan beskrivna kategorierna av uppgifter. Detta är fallet eftersom det kan vara svårt att förutse vilka kategorier av känsliga personuppgifter som förekommer i sådant underlag som myndigheten behöver ta del av.

Detta gäller framför allt i fråga om s.k. journal- eller aktstudier som myndigheten har ett behov av att genomföra i vissa fall (se avsnitt 5). I sådana studier kan myndigheten behöva begära ut ett stort antal patientjournaler från vården eller personakter från socialtjänsten, vars innehåll är svårt att förutse fullt ut. Myndigheten kan känna till att det i sådant material finns uppgifter som är nödvändiga att beakta i en analys, såsom vissa uppgifter om hälsa. Men det kan förekomma att sådant material även innehåller annan information som egentligen inte är relevant för myndigheten att beakta i sina analyser men som behöver samlas in för att andra uppgifter i materialet ska kunna analyseras. För de aktörer som myndigheten skulle begära journalerna och akterna ifrån, riskerar det att bli en i princip omöjlig uppgift att gå igenom dessa för att ta bort sådana uppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte behöver analysera. En sådan ordning framstår inte som proportionerlig i förhållande till den integritetsrisk den avser att reducera. Skälet till det är framför allt att de aktörer som myndigheten främst skulle begära journaler och akter ifrån skulle vara kommuner, regioner och privata utförare i vården och omsorgen, vilka redan har en hög arbetsbelastning. Om den utlämnande aktören skulle gå igenom samtliga journaler eller akter och ta bort känsliga personuppgifter som myndigheten inte har behov av att analysera, skulle en sådan genomgång i sig dessutom innebära ett intrång i den personliga integriteten. Det finns också risker för att en sådan ordning gör myndigheten beroende av den utlämnande aktörens urval av uppgifter. Det skulle vara

problematiskt utifrån att en av grundförutsättningarna för myndigheten är att den ska vara oberoende i förhållande till exempelvis vårdgivare och andra intressenter, vilket framhölls i direktivet för inrättandet av myndigheten (dir. 2010:58). Risken finns också att uppgifter som faktiskt behövs för myndighetens arbete med undersökningar och utvärderingar skulle tas bort före utlämnande.

För att det ska vara möjligt för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att göra journal- eller aktstudier bedöms det därför vara nödvändigt att utlämnande aktörer kan lämna ut materialet i sin helhet och att myndigheten kan ta emot det. Eftersom myndigheten har till uppdrag att följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg behöver myndigheten kunna ta del av sådana uppgifter som förekommer i de verksamheterna. Att begränsa vilka kategorier av känsliga personuppgifter som myndigheten får behandla skulle begränsa myndighetens möjligheter att följa upp och analysera verksamheter och förhållanden enligt myndighetens instruktion.

Även i vissa andra typer av studier skulle det kunna förekomma att myndigheten behöver samla in uppgifter som den inte har behov av att analysera för sina undersökningar och utvärderingar. Det handlar om enkät- och intervjustudier där det i vissa fall kan vara svårt att förutse vilka uppgifter som kommer in till myndigheten. Myndigheten kan och bör, i enlighet med uppgiftsminimeringsprincipen i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning, vidta nödvändiga åtgärder för att se till att det inte samlas in fler uppgifter än nödvändigt. Det kan handla om att i enkäter och intervjuer tydligt ange vilka uppgifter som är av intresse för myndigheten och att noggrant överväga vilka intervjuer som behöver spelas in och vilka som i stället kan dokumenteras genom anteckningar, vilket innebär en lägre risk för att registrera överskottsinformation. Samtidigt är det svårt att fullt ut kunna förutse vilka uppgifter som kan komma in i exempelvis ett enkätsvar eller vad en enskild kommer att säga vid en intervju som spelas in. Även i sådana typer av studier är det alltså svårt att på förhand helt kunna konkretisera vilka personuppgifter myndigheten behöver behandla.

Det kan även vara svårt att förutse vilka kategorier av känsliga personuppgifter som finns i artiklar, rapporter och litteratur som

myndigheten behöver ta del av, även om sådant material sällan innehåller känsliga personuppgifter.

Behandling av känsliga personuppgifter för ett viktigt allmänt intresse

Enligt artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning får känsliga personuppgifter behandlas om behandling är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig, men det är enligt artikel 6.2 och 6.3 möjligt för medlemsstaterna att i nationell rätt införa mer specifika bestämmelser även avseende känsliga personuppgifter.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys uppdrag regleras i nationell rätt genom myndighetens instruktion. I förarbetena till dataskyddslagen gör regeringen bedömningen att det är ett viktigt allmänt intresse att myndigheterna kan sköta sitt uppdrag på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt (prop. 2017/18:105 s. 85). När Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlar känsliga personuppgifter som är nödvändiga för att utföra de uppgifter som ålagts myndigheten i dess instruktion rör det sig således om en sådan behandling som avses i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning, dvs. en behandling som är av ett viktigt allmänt intresse på grundval av nationell rätt.

I 3 kap. 3 och 4 §§ dataskyddslagen regleras myndigheters behandling av känsliga personuppgifter för ett viktigt allmänt intresse. Där framgår att känsliga personuppgifter, med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning, får behandlas av en myndighet om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag (3 kap. 3 § första stycket 1), om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende (3 kap. 3 § första stycket 2) eller, i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet (3 kap. 3 § första stycket 3).

I vissa fall kan myndigheten behandla personuppgifter enligt 3 kap. 3 § första stycket 1 dataskyddslagen, för att uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, exempelvis enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Myndigheten bör däremot inte kunna behandla känsliga personuppgifter i sin kärnverksamhet enligt 3 kap. 3 § första stycket 2 dataskyddslagen, som rör sådan behandling som är nödvändig för handläggningen av ett ärende. Kännetecknande för ett ärende är att det regelmässigt avslutas genom ett uttalande från myndighetens sida som är avsett att få faktiska verkningar för en mottagare i det enskilda fallet. Uttrycket handläggning innefattar alla åtgärder som en myndighet vidtar från det att ett ärende inleds till dess att det avslutas (prop. 2017/18:105 s. 87 och prop. 2016/17:180 s. 23–25 och 286). Myndigheten för vård- och omsorgsanalys uppgift är att undersöka allmänna förhållanden och att analysera och följa upp viss verksamhet på ett generellt plan. Myndighetens arbete är inte avsett att få några faktiska verkningar i enskilda fall på det sätt som avses i förarbetena. Därför kan myndighetens verksamhet inte anses utgöra sådan verksamhet som har anknytning till ett särskilt ärende i den mening som avses i 3 kap. 3 § första stycket 2 dataskyddslagen.

Hanteringen av personuppgifter inom myndighetens kärnverksamhet kan inte heller ske med stöd av det undantag som avser ett viktigt allmänt intresse när behandlingen inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet, eftersom 3 kap. 3 § 3 dataskyddslagen inte är avsedd att tillämpas slentrianmässigt i den löpande verksamheten (prop. 2017/18:105 s. 194).

Dataskyddslagen bedöms därmed inte ge tillräckliga förutsättningar för all den behandling av känsliga personuppgifter som behöver utföras vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. För att myndigheten ska kunna behandla känsliga personuppgifter i sin kärnverksamhet, krävs således att en särskild bestämmelse om detta införs i den föreslagna lagen. Kravet på att grunden för behandlingen ska vara fastställd i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten innebär, i likhet med vad som gäller enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning, att uppgiften av viktigt allmänt intresse ska ha stöd i rättsordningen (prop. 2017/18:105 s. 49–52 och s. 84). För Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är kravet på en rättslig grund uppfyllt i fråga om behandlingar som sker för de

ändamål som anges i lagen (se avsnitt 6.6.1). Kravet på att den rättsliga grunden ska vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd bedöms inte tillföra något utöver de krav som gäller enligt artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:105 s. 84). Som framgår av avsnitt 7 bedöms kravet på proportionalitet vara uppfyllt. Lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande intressen föreslås i avsnitt 6.9–6.14.

För att det ska vara tillåtet att behandla känsliga personuppgifter enligt artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning måste behandlingen vara nödvändig av hänsyn till det viktiga allmänna intresset. Kravet på nödvändighet i artikel 9 innebär detsamma som kravet på nödvändighet i artikel 6 (prop. 2017/18:105 s. 75 och 76). Att behandlingen ska vara nödvändig innebär således inte att det måste vara omöjligt att utföra uppdraget om inte känsliga personuppgifter behandlas. Behandling av känsliga personuppgifter kan alltså anses nödvändig om den medför effektivitetsvinster, även om arbetsuppgiften skulle kunna utföras utan att personuppgifter behandlas på visst sätt. När behandlingen av känsliga personuppgifter tillför relevant information till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys undersökningar och utvärderingar och undersökningarna och utvärderingarna inte kan utföras lika effektivt utan uppgifterna, får behandlingen anses nödvändig i den mening som avses i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning. Även sådana uppgifter som egentligen utgör överskottsinformation i förhållande till vad myndigheten behöver analysera får anses nödvändiga att behandla, om de behöver samlas in för att uppgifter som är nödvändiga att analysera ska kunna samlas in av myndigheten, såsom uppgifter som finns i akter och journaler. Vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen måste dock avgöras i varje enskilt fall, varvid EU:s dataskyddsförordnings grundläggande principer om bl.a. uppgiftsminimering (artikel 5.1 c) och lagringsminimering (artikel 5.1 e) behöver beaktas för att säkerställa att inte fler uppgifter än nödvändigt samlas in.

En särskild bestämmelse om behandling av känsliga personuppgifter vid myndigheten gör det tydligt att myndigheten har ett stöd för den behandling av uppgifter som är nödvändig i myndighetens verksamhet. Myndighetens personuppgiftsbehandling kommer vidare att innebära betydande intrång i

enskildas personliga integritet som måste förenas med särskilda skyddsåtgärder (se avsnitt 5). En ökad tydlighet skapar förutsättningar för myndigheten att utföra sitt uppdrag på bästa möjliga sätt, utan att rättslig osäkerhet begränsar arbetet. Tydligheten bidrar också till transparens i förhållande till exempelvis de registrerade, tillsynsmyndigheten och de aktörer som lämnar uppgifter till myndigheten.

Sammantaget görs bedömningen att det i lagen bör införas en bestämmelse som anger att känsliga personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Det handlar om en sådan specifik bestämmelse som är tillåten enligt artikel 6.2 och 6.3. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning bör vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. På så sätt säkerställs att eventuella ändringar i EU:s dataskyddsförordning får omedelbart genomslag.

Det finns även visst utrymme för myndigheten att tillämpa andra undantag

Ovan bedöms att behandling av känsliga personuppgifter hos Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan ske med stöd av undantaget för ett viktigt allmänt intresse i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning. Därutöver kan det, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, finnas andra undantag från förbudet att behandla känsliga personuppgifter som skulle kunna aktualiseras i Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kärnverksamhet, bl.a. uttryckligt samtycke enligt artikel 9.2 a i EU:s dataskyddsförordning. En prövning av om det undantaget kan tillämpas måste dock göras i varje enskilt fall. Att tillämpa undantaget för uttryckligt samtycke i artikel 9.2 a i EU:s dataskyddsförordning är ofta förenat med praktiska svårigheter. Det skulle dessutom endast vara möjligt vid vissa typer av undersökningar, t.ex. intervju- och enkätstudier, eftersom möjligheten att på förhand kontakta registrerade för att inhämta ett samtycke inte finns vid exempelvis registerstudier.

I ett fåtal situationer, främst vid intervjuer med medlemmar i region- eller kommunfullmäktige eller företrädare för vissa organisationer, bör också undantaget för offentliggjorda uppgifter i

artikel 9.2 e i EU:s dataskyddsförordning kunna tillämpas. Någon mer omfattande behandling av personuppgifter kommer myndigheten dock inte kunna utföra med stöd av det undantaget.

Regeringen har angett att undantaget för hälso- och sjukvård och social omsorg i artikel 9.2 h i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 5 § dataskyddslagen kan tillämpas för behandling av känsliga personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (prop. 2017/18:105 s. 93). Trots förarbetsuttalandet bedöms det råda en viss osäkerhet om i vilken utsträckning Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan tillämpa undantaget i sin verksamhet med undersökningar och utvärderingar, bl.a. eftersom regeringen har angett att det är svårt att närmare avgränsa innebörden av begreppet social omsorg (prop. 2017/18:105 s. 93). Socialdataskyddsutredningen förde också ett resonemang om undantagets tillämplighet i Myndigheten för vård- och omsorgsanalys verksamhet. Utredningen bedömde att myndigheten möjligen i vissa fall skulle kunna sägas bedriva kvalitetskontroll, men att den inte kan anses ingå i förvaltningen av hälso- och sjukvården eller den sociala omsorgen och inte är en hälsovårdsmyndighet i enlighet med vad som avses i skäl 53 i EU:s dataskyddsförordning (SOU 2018:52 s. 139).

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bör kunna tillämpa undantaget för statistiska ändamål i artikel 9.2 j i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 7 § dataskyddslagen. Detta gäller under förutsättning att behandlingen är nödvändig för statistiska ändamål och samhällsintresset av det statistikprojekt där behandlingen ingår klart väger över den risk för otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet som behandlingen kan innebära. Villkoret att samhällsintresset av statistikprojektet ska klart väga över risken för otillbörligt integritetsintrång utgör en sådan lämplig och särskild åtgärd som avses i artikel 9.2 j i EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:105 s. 124).

6.8 Behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelse

<p>Bedömning: Möjligheterna att behandla uppgifter som rör lagöverträdelse bör inte begränsas.</p>

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då sådan behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. I förarbetena till dataskyddslagen angavs att den del av artikel 10 som rör behandling av uppgifter under kontroll av myndighet är direkt tillämplig och i vart fall bör innebära att det är tillåtet att behandla uppgifter som rör lagöverträdelser om den personuppgiftsansvarige är en myndighet (prop. 2017/18:105 s. 99). I linje med detta anges i 3 kap. 8 § dataskyddslagen att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av myndigheter.

Behandling av uppgifter om lagöverträdelser kan dock anses som särskilt riskfylld. Därför är sådan behandling särreglerad i EU:s dataskyddsförordning och brukar ofta regleras särskilt i registerförfattningar för myndigheter. Dessutom har begreppet uppgifter om lagöverträdelser en bredare innebörd i bl.a. 3 § lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor, här benämnd etikprövningslagen, 2 kap. 7 § patientdatalagen och 7 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten än i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. I de lagarna regleras behandling av personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden.

Mot bakgrund av att behandling av lagöverträdelser, både i den vidare och smalare definitionen, kan anses som särskilt riskfylld bör det övervägas om det ska tas in särskilda begränsningar i fråga om behandling av sådana uppgifter i den lag som nu föreslås.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har endast i begränsad utsträckning behov av att behandla uppgifter om lagöverträdelser. I den mån det finns behov är det dock inte möjligt att på förhand i lag på ett tydligt sätt avgränsa i vilka typer av undersökningar eller utvärderingar eller för vilka konkreta ändamål det finns sådana behov. Behov kan exempelvis uppstå för att göra analyser om socialtjänstens brottsförebyggande arbete, arbete med unga

lagöverträdare och stöd till brottsutsatta. Behovet kan också uppstå i analyser av vård till personer med missbruksproblematik, vården vid straffrättsliga vårdpåföljder, vård och omsorg vid administrativa frihetsberövanden samt vid studier av samarbetet mellan polis, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Många gånger torde det räcka med att myndigheten tar del av helt aidentifierad statistik för sådana studier, men i vissa fall krävs det, för att arbetet ska leda till värdefulla resultat, uppgifter på så pass detaljerad nivå att det kan bli fråga om personuppgifter. Dessutom kan det förekomma uppgifter om lagöverträdelser i sådana akter från socialtjänsten eller patientjournaler som myndigheten i vissa fall kan komma att behöva ta del av. Mot bakgrund av detta bedöms det inte vara möjligt att införa en bestämmelse som begränsar i vilka typer av undersökningar eller utvärderingar som uppgifter om lagöverträdelser får behandlas eller för vilka konkreta ändamål sådana uppgifter får behandlas.

Även om det inte föreslås någon specifik bestämmelse som begränsar behandling av personuppgifter om lagöverträdelser, säkerställs ett starkt skydd för sådana uppgifter genom befintlig dataskyddsreglering och sekretessreglering samt de begränsningar och skyddsåtgärder i övrigt som föreslås i denna lag. Uppgifter ska enligt artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Denna princip begränsar myndighetens möjligheter att över huvud taget samla in personuppgifter om lagöverträdelser. I den mån sådana uppgifter behandlas ska de, enligt artiklarna 5.1 f och 32.1 i EU:s dataskyddsförordning, omfattas av ett skydd som säkerställer lämplig säkerhet för uppgifterna och lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå i förhållande till risken. Uppgifterna omfattas enligt 24 kap. 8 § OSL och 7 § OSF som huvudregel av absolut sekretess i myndighetens verksamhet. Dessutom föreslås här flera skyddsåtgärder som omfattar behandling av personuppgifter om lagöverträdelser. Det föreslås bl.a. att myndigheten redan på förhand ska fastställa vilka kategorier av uppgifter om lagöverträdelser som ska analyseras i ett projekt (avsnitt 6.11), uppgifterna får som huvudregel endast behandlas inom ramen för det projekt i vilket de samlas in (avsnitt 6.10) och direkt hänförliga uppgifter om lagöverträdelser ska som huvudregel kodas (avsnitt 6.13).

6.9 Sökbegränsningar

Förslag: Sökningar ska inte få utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Sökningar ska dock få utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på personuppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa eller en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning om sökningen sker för något av de primära ändamålen.

Skälen för förslaget

Sökningar som avslöjar och sammanställer känsliga personuppgifter innebär särskilda risker för den personliga integriteten

EU:s dataskyddsförordning saknar särskilda bestämmelser om sökning eller användning av sökbegrepp. Sökning och sammanställning av uppgifter som sker elektroniskt är dock sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordnings bestämmelser. På grund av detta måste en sökning uppfylla de krav som ställs vid behandling av personuppgifter, bl.a. när det gäller att personuppgifterna enligt artikel 5.1 c ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).

Sökningar som avslöjar och sammanställer känsliga personuppgifter innebär särskilda risker för den personliga integriteten. En bestämmelse om sökbegränsningar kan därför vara ett ändamålsenligt sätt att begränsa dessa risker. Sådana bestämmelser finns exempelvis i 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen, 2 kap. 3 och 4 §§ lagen om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter, 8 § studiestödsdatalagen och 13 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen har bedömt att det med en sökbegränsning uppnås ett skydd av just de intressen som bestämmelserna om känsliga personuppgifter ska värna, dvs. möjligheten att kartlägga personer på grundval av exempelvis etnicitet eller politiska åsikter (prop. 2017/18:105 s. 90).

Det bör införas sökbegränsningar i lagen som anpassas till myndighetens behov och behovet av skydd för den personliga integriteten

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla stora mängder känsliga personuppgifter. En bestämmelse som begränsar möjligheterna att göra sökningar baserat på känsliga personuppgifter bedöms därför vara en verkningsfull åtgärd för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning. En bestämmelse om sökbegränsningar bör därmed införas. En sådan bestämmelse utgör en bestämmelse om skyddsåtgärd, som är tillåten enligt artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

Som skyddsåtgärd måste en bestämmelse om sökbegränsningar utformas på ett sådant sätt att den enskildes personliga integritet beaktas. Syftet är dock inte att omöjliggöra sådana sökningar som behövs för att myndighetens verksamhet ska kunna fungera. Bestämmelsen bör i stället utformas med hänsyn tagen till de särskilda behov som gäller i Myndigheten för vård- och omsorgsanalys verksamhet. En sökbegränsning som utgår från syftet med sökningen hindrar inte sökningar som görs i ett annat syfte än att identifiera ett urval av individer, exempelvis för att ta fram verksamhetsstatistik eller för registervård (prop. 2017/18:105 s. 195).

Till skillnad mot sökförbudet i 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen, som endast gäller vid behandling av känsliga personuppgifter med stöd av det generella myndighetsundantaget i 3 kap. 3 § första stycket, bör en bestämmelse om sökbegränsningar för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ges en mer generell utformning. En sådan bestämmelse bör också kompletteras med de undantag som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt. På så sätt tas den enskildes intresse av att begränsa behandlingen av känsliga personuppgifter i så stor utsträckning som möjligt till vara, samtidigt som myndighetens behov av att behandla personuppgifter för att utföra sitt uppdrag tillgodoses.

I Myndigheten för vård- och omsorgsanalys verksamhet finns ett stort behov av att göra sökningar avseende uppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa och en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Som beskrivs i avsnitt 6.7 är

det ofta helt centralt för myndigheten att kunna analysera uppgifter om sådana förhållanden för att kunna utföra undersökningar och utvärderingar om vården och omsorgen i enlighet med sitt uppdrag. Inom ramen för analyserna behöver myndigheten systematisera informationen på olika sätt, ofta genom att använda statistikprogram och med hjälp av sådana göra sökningar baserat på relevanta faktorer. Skälen för att myndigheten behöver kunna göra sökningar avseende uppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa och en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning är därmed desamma som de redovisade skälen för behovet av behandling av de kategorierna av känsliga personuppgifter (se avsnitt 6.7). Myndigheten kan exempelvis behöva sortera information utifrån vissa vårdåtgärder. Om uppgifter t.ex. behöver sorteras utifrån vårdåtgärden könsbyte, vilket skulle kunna vara uppgifter om såväl hälsa som sexualliv, är det viktigt att det finns ett tydligt stöd för att en sådan sortering är tillåten.

Med tanke på myndighetens behov av att kunna få fram ett urval av personer baserat på uppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa och en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning bör det föreslagna sökförbudet inte omfatta sådana sökbegrepp, förutsatt att uppgifterna behandlas för de i lagen angivna primära ändamålen. Myndigheten lämnar endast i begränsad omfattning ut personuppgifter. Myndigheten bedöms därför inte ha behov av att kunna utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

För de kategorier av känsliga personuppgifter som föreslås undantas från sökförbudet säkerställs integritetsskyddet genom de övriga skyddsbestämmelser som föreslås ingå i lagen, de generella dataskyddsreglerna och uppgifternas sekretesskydd. Risken för integritetsintrång begränsas bl.a. av den föreslagna bestämmelsen om att myndigheten som huvudregel inte får behandla personuppgifter i andra projekt än det som de samlats in i (se avsnitt 6.10). Det betyder att det inte finns någon möjlighet för myndigheten att bygga upp en stor databas på uppgifter från olika projekt vari sökningar kan göras. Sökningar kan i stället endast göras inom mer begränsade ramar. Integritetsrisken med att tillåta sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på

personuppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa och en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning får därmed anses vara relativt begränsad.

Det bör inte införas sökbegränsningar i lagen för uppgifter om lagöverträdelser

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har endast i begränsad utsträckning behov av att behandla uppgifter om lagöverträdelser. Behovet av att göra sökningar i fråga om sådana uppgifter bedöms vara än mer begränsat. Det kan dock förekomma att myndigheten behöver strukturera uppgifter utifrån brott, t.ex. för att analysera socialtjänstens åtgärder i fråga om barn och unga som begår vissa brott. Vid uppföljningar av vården vid straffprocessuella tvångsmedel kan det också finnas behov av att strukturera uppgifter utifrån specifika tvångsmedel. Det kan inte uteslutas att det finns fler exempel på analyser som kräver att myndigheten gör sökningar och sammanställningar utifrån uppgifter om lagöverträdelser. I avsnitt 6.8 anges skäl för att möjligheterna att behandla uppgifter som rör lagöverträdelser inte bör begränsas. Samma skäl talar även för att det inte bör införas några sökbegränsningar i fråga om sådana personuppgifter. I den mån det kan finnas behov av att behandla personuppgifter om lagöverträdelser är det inte möjligt att på förhand i lag på ett tydligt sätt avgränsa i vilka typer av undersökningar eller utvärderingar eller för vilka konkreta ändamål det finns sådana behov.

Även om det inte föreslås någon specifik sökbegränsning för uppgifter om lagöverträdelser säkerställs ett starkt skydd för sådana uppgifter genom befintlig dataskyddsreglering och sekretessreglering samt de begränsningar och skyddsåtgärder i övrigt som föreslås i denna lag.

6.10 Behandling av personuppgifter i projekt

Förslag: Behandling av personuppgifter för primära ändamål ska ske i projekt, utom när behandling av personuppgifter utförs för omvärldsbevakning eller planering av verksamheten. Med projekt

ska avses en planerad arbetsinsats som genomförs inom bestämda ramar.

Personuppgifter som samlas in i ett projekt ska inte få behandlas i ett annat projekt. Personuppgifter ska dock få behandlas i ett annat projekt än det de samlats in i om behandlingen är nödvändig för att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys helt eller delvis ska kunna upprepa eller följa upp det tidigare projektet.

Skälen för förslaget

Behandling av personuppgifter bör ske i projekt

I avsnitt 6.6.2 föreslås att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt, undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg, utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda eller utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg. Sådana undersökningar och utvärderingar medför ofta behov av att studera förhållanden utifrån flera olika vinklar. Det är därför inte ovanligt att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys utför flera olika behandlingar av personuppgifter inom ramen för ett och samma projekt. I ett projekt kan exempelvis enkät- och intervjustudier behöva göras liksom registerstudier. Det sammanhang som de olika behandlingarna tillsammans bildar för ett gemensamt syfte bör ges en gemensam benämning.

Uttrycket projekt används i flera andra lagstiftningar. Enligt 6 § etikprövningslagen ska ett etikgodkännande avse ett visst projekt eller en del av ett projekt eller en på något liknande sätt bestämd forskning. I förarbetena till etikprövningslagen konstateras att ett projekt oftast är avgränsat med avseende på den vetenskapliga frågeställningen, antalet forskningspersoner som ska delta, forskningsledningen, antalet forskare och annan personal som ska ingå i projektet, finansiering och budgetering osv. (prop. 2002/03:50 s. 195). I 15 § lagen om den officiella statistiken används uttrycken forskningsprojekt och statistikprojekt och i 3 kap. 7 § dataskyddslagen återkommer uttrycket statistikprojekt.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap får enligt 12 § lagen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap ha samlingar av personuppgifter om det är nödvändigt för ett särskilt projekt.

Ett projekt är enligt Svenska Akademiens ordlista ett planerat arbete av större omfattning. Enligt Svensk ordbok betyder ordet projekt idé och utkast för metod att uppnå visst (större) resultat. I Nationalencyklopedin anges ett projekt vara en idé eller plan för uppnåendet av ett visst resultat och ofta även arbetet med att genomföra planen inom vissa givna ramar, t.ex. i fråga om tid och ekonomi.

Uttrycket projekt bör därmed kunna användas för att tydligt avgränsa vilken behandling som är nödvändig för specifika undersökningar och utvärderingar. Projektet som helhet måste, i likhet med de enskilda behandlingarna av personuppgifter, bedrivas i syfte att fullgöra myndighetens uppdrag. I avsnitt 6.11 föreslås att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska fastställa vissa ramar för de projekt myndigheten bedriver. Ramarna avser projektets syfte, vilka känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras inom projektet och genomförandetiden för projektet. Det kan dock vara aktuellt att fastställa även andra ramar, t.ex. när det gäller metod och resursåtgång. Genom noggranna förberedelser och planeringsarbete kan lämpliga ramar utformas.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys projekt har en central betydelse för integritetsskyddet enligt den föreslagna lagen. Genom att knyta behandlingen av personuppgifter till olika projekt kan behandlingen avgränsas och därmed begränsas på olika sätt, bl.a. i fråga om återanvändning av personuppgifter, åtkomst till personuppgifter och tid. Det bör därför förtydligas vad som avses med projekt i den nya lagen. Mot bakgrund av projektets avgränsande funktion och behovet av förberedelser bör ett projekt i den föreslagna lagens mening vara en planerad arbetsinsats som genomförs inom bestämda ramar.

Genom att varje projekt ges en tydlig målbild och ramar att förhålla sig till skapas goda förutsättningar för en väl avvägd behandling av personuppgifter. De olika undersökningar som kan aktualiseras inom ramen för projektet måste ha som ändamål att besvara frågeställningar som är relevanta för den gemensamma

målbilden. För att säkerställa att behandlingen av personuppgifter begränsas på ett ändamålsenligt sätt, bör behandlingen därmed ske i projekt.

Personuppgifter bör som huvudregel behandlas i det projekt de samlats in i

En viktig förutsättning för att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska kunna bedriva sin verksamhet är att myndigheten får del av uppgifter för bearbetning och analyser. Behovet av uppgifter kan tillgodoses genom att myndigheten begär in de uppgifter som behövs i varje enskilt projekt. På så sätt säkerställs att uppgifterna är aktuella och korrekta utan att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys måste ombesörja eventuell uppdatering och komplettering av uppgifterna.

När stora mängder personuppgifter samlas in är det viktigt att behandlingen begränsas och är förutsägbar. Det bör därför som utgångspunkt endast vara tillåtet att behandla de insamlade personuppgifterna i det projekt som de samlats in i. På så sätt blir det tydligt både för vilket ändamål uppgifterna samlas in och hur länge uppgifterna kommer att behandlas. Det begränsar också tillgången till personuppgifterna, både i fråga om antal personer och tid. Tillgång till personuppgifter som behandlas i ett projekt bör i huvudsak endast medges personer som arbetar i det aktuella projektet under den tid projektet pågår (se avsnitt 6.14 och 6.15). Dessutom begränsas myndighetens möjlighet att söka och bearbeta personuppgifter som finns i verksamheten till att avse sådana uppgifter som behandlas inom ramen för aktuellt projekt.

En begränsning av möjligheterna att vidarebehandla personuppgifter utgör i praktiken en begränsning av finalitetsprincipens tillämplighet. Begränsningen utgör en skyddsåtgärd som är tillåten att införa i den föreslagna lagen med stöd av artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

I vissa fall kan det vara relevant att upprepa eller följa upp ett tidigare genomfört projekt. Tidigare underlag kan då behövas som utgångspunkt för arbetet eller för jämförande studier. Det kan således finnas behov av att behandla personuppgifter som samlats in i det tidigare genomförda projektet. Eftersom personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska separeras från övriga

personuppgifter, är en eventuell återanvändning av uppgifter dock i vissa fall avhängig tillgång till kodnyckel. En kodnyckel kan skapas hos den myndighet som lämnat uppgifterna till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Dessa myndigheter gallrar då nyckeln utifrån de regler som gäller för den egna myndigheten. När Myndigheten för vård- och omsorgsanalys skapar en kodnyckel, får den enligt artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt för ändamålet (se avsnitt 6.15). I många fall kan dock Myndigheten för vård- och omsorgsanalys göra upprepningar och uppföljningar av tidigare projekt genom underlag som inte innehåller direkt hänförliga personuppgifter, dvs. utan användning av kodnyckel. Även i sådana fall kan de tidigare uppgifterna dock utgöra personuppgifter om det finns möjlighet att bakvägsidentifiera den registrerade.

Eftersom möjligheterna att koppla tidigare insamlade personuppgifter till nya uppgifter begränsas av både praktiska omständigheter och skyddsåtgärder, har personuppgifter sällan ett faktiskt användningsområde i ett annat projekt än det de samlats in i. Det får dock anses motiverat att myndigheten, i den mån det ändå kan konstateras ett behov, kan vidarebehandla personuppgifter om det är nödvändigt för att upprepa eller följa upp ett tidigare projekt eller del av projekt. Att i sådana situationer kräva att myndigheten på nytt ska inhämta personuppgifter som den redan har samlat in i ett annat projekt skulle vara ineffektivt och onödigt betungande för såväl Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som uppgiftslämnande myndigheter och enskilda. Eftersom avsikten är att ta tidigare resultat vidare i ett kompletterande projekt, bör ändamålen för behandlingarna oftast ligga relativt nära varandra. Vidarebehandlingen bör därmed vara förenlig med finalitetsprincipen (artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning).

När personuppgifter vidarebehandlas i ett nytt projekt blir samtliga skyddsåtgärder enligt den föreslagna lagen tillämpliga. Vidarebehandlade personuppgifter ska alltså behandlas på samma sätt som personuppgifter som samlas in från externa aktörer till ett projekt.

Sammantaget bör personuppgifter som samlats in i ett projekt som huvudregel inte få behandlas i ett annat projekt. Personuppgifter bör dock få behandlas i ett annat projekt än det de samlats in i om behandlingen är nödvändig för att Myndigheten för

vård- och omsorgsanalys helt eller delvis ska kunna upprepa eller följa upp det tidigare projektet.

Undantag för omvärldsbevakning och planering av verksamheten

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys utför omvärldsbevakning löpande och utan föregående planering eller förberedelse. Det kan handla om att myndighetens medarbetare läser nyhetsbrev, artiklar, publicerade rapporter, litteratur och liknande. Sådant material kan också samlas i ett e-bibliotek. Syftet med omvärldsbevakning är att bevaka utvecklingen på de områden om rymms inom myndigheten uppdrag. Bevakningen är nödvändig för medarbetarnas kompetensutveckling och för att inhämta uppslag till nya projekt. Myndigheten bör därför ha möjlighet att samla in och behandla sådant material löpande utan att det finns en koppling till ett specifikt projekt.

Planering av verksamheten äger rum innan myndigheten inleder ett projekt. Planeringen skapar förutsättningar för att arbete senare ska kunna ske i projektform. Det är därför inte möjligt att kräva att planering av verksamheten ska ske i projektform.

Behandling som undantas från projektkravet kommer även att undantas från övriga föreslagna skyddsåtgärder som är knutna till projektramen. Det medför en ökad risk för intrång i den personliga integriteten. Det kan dock sällan anses nödvändigt att behandla stora mängder personuppgifter för omvärldsbevakning och planering av myndighetens verksamhet. Syftet med sådan verksamhet är att inhämta kunskap och att få uppslag till nya projekt. Det handlar därför inte om att göra breda analyser. Enligt förslag i avsnitt 6.13 ska dessutom personuppgifter som kan hänföras direkt till den registrerade som huvudregel separeras från övriga personuppgifter. Ofta bör det vara möjligt att använda avidentifierade uppgifter eller statistikuppgifter vid omvärldsbevakning och planering. Riskerna för den personliga integriteten bedöms därmed inte vara så omfattande att behandling av personuppgifter i dessa fall bör kopplas till ett projekt. Behandling av personuppgifter för omvärldsbevakning och planering av verksamheten bör sammantaget undantas från kravet på att all behandling av personuppgifter ska ske i projekt.

6.11 Fastställande av ramarna för projektet

Förslag: Innan personuppgifter behandlas i ett projekt ska Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fastställa syftet med projektet, vilka kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras inom ramen för projektet och när projektet senast ska vara avslutat.

Det syfte som har fastställts ska inte få ändras.

Information om vad som har fastställts ska hållas tillgänglig på Myndigheten för vård- och omsorgsanalys webbplats.

Skälen för förslaget

Myndigheten bör fastställa vissa ramar för projektet

I avsnitt 6.10 görs bedömningen att en begränsning av behandlingen av personuppgifter till projekt med vissa bestämda ramar är fördelaktigt ur integritetssynpunkt och skapar förutsägbarhet. För att sådan förutsägbarhet ska uppnås bör de grundläggande ramarna för projektet fastställas på förhand.

Genom att syftet är fastställt säkerställs att alla undersökningar och utvärderingar inom ramen för projektet sker för projektets övergripande syfte och därmed att personuppgiftsbehandlingen inte går utöver syftet med projektet. Det bör därför som en skyddsåtgärd finnas krav på att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska fastställa syftet med projektet innan personuppgifter behandlas i projektet.

För att ytterligare konkretisera de huvudsakliga ramarna för personuppgiftsbehandlingen bör det ställas krav på att myndigheten fastställer vilka kategorier av känsliga personuppgifter eller uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras i projektet och när projektet senast ska vara avslutat. Med analyseras avses här att myndigheten ska bearbeta, systematisera, strukturera och utifrån en analysmodell eller liknande använda uppgifterna i syfte att se samband, göra jämförelser och dra slutsatser. Sådana kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse som myndigheten behandlar enbart av det skäl att de finns i samma

material som de uppgifter som myndigheten behöver analysera behöver alltså inte fastställas på förhand.

Uttrycket lagöverträdelser föreslås ha samma innebörd som i bl.a. 3 § 2 etikprövningslagen, 2 kap. 7 § patientdatalagen och 7 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten vilket alltså är en bredare definition än de uppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning (se avsnitt 6.8). Det bedöms lämpligt att uttrycket lagöverträdelser ges samma innebörd i denna lag som i de lagar som reglerar personuppgiftsbehandling inom vården, omsorgen och forskningen, eftersom det finns många likheter mellan myndighetens personuppgiftsbehandling och behandling av personuppgifter i sådana verksamheter. Dessutom kommer vissa av de personuppgifter som myndigheten behöver behandla ursprungligen från vården eller omsorgen.

De fastställda ramarna för projektet bör som huvudregel ligga fast under hela den tid som projektet utförs för att den eftersträvade förutsägbarheten ska uppnås, men det bör finnas viss möjlighet att göra ändringar i fråga om projektets tidsramar och kategorierna av känsliga personuppgifter eller uppgifter om lagöverträdelser som ska analyseras. Sådana ändringar behöver fastställas innan personuppgifter som omfattas av ändringen i fråga behandlas. Syftet med projektet bör dock inte få ändras sedan det har fastställts, eftersom det skulle motverka hela syftet med bestämmelsen.

Den föreslagna bestämmelsen skapar en tydlig ram för personuppgiftsbehandlingen, vilket innefattar en yttersta ram för möjliga ändamål för behandling av personuppgifter i respektive projekt. Därutöver är det nödvändigt att säkerställa att respektive behandling av personuppgifter i projektet uppfyller de krav som finns i dataskyddslagstiftningen i övrigt, bl.a. vad gäller ändamålsbestämning.

Myndigheten bör hålla information om vad som fastställts tillgänglig på sin webbplats

För att ytterligare bidra till tydlighet och förutsägbarhet kring behandlingen bör myndigheten på sin webbplats hålla information tillgänglig om vad som har fastställts i fråga om ett projekts syfte, kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser som ska analyseras och när projektet senast ska vara

avslutat. Genom att sådan information hålls tillgänglig på myndighetens webbplats ges alla berörda eller intresserade, som de registrerade, allmänheten, tillsynsmyndigheten och aktörer som myndigheten begär uppgifter från, möjlighet till insyn i myndighetens behandlingar. Dessutom följer det av artiklarna 13 och 14 i EU:s dataskyddsförordning att den registrerade ska ges viss information. Det krav som nu föreslås avser inte ersätta EU:s dataskyddsförordnings krav på information.

Förslaget ger myndigheten frihet att bedöma det mest lämpliga sättet att utforma den information som ska tillgängliggöras på webbplatsen. Förslaget innebär inte att en viss handling, som ett beslut eller en projektplan, måste publiceras i sin helhet. Myndigheten bör vid utformningen av informationen i stället ta hänsyn till vilka som kan komma att ha intresse av informationen och anpassa utformningen av informationen till de målgrupperna. Det viktiga är att det tydligt framgår av den information som hålls tillgänglig på webbplatsen vad syftet med projektet är, när projektet senast ska avslutas, och, i förekommande fall, vilka kategorier av känsliga personuppgifter eller uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras inom ramen för projektet.

Förslaget innebär att myndigheten på sin webbplats även ska tillgängliggöra information om eventuella ändringar i fråga om vilka kategorier av känsliga personuppgifter eller uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras inom ramen för projektet samt när projektet senast ska avslutas.

6.12 Medgivande till behandling av personuppgifter

Förslag: Om personuppgifter samlas in direkt från den enskilde, ska de endast få behandlas om den enskilde har lämnat sitt uttryckliga medgivande till behandlingen.

Den registrerade ska ha rätt att när som helst återkalla ett lämnat medgivande. Om ett medgivande återkallas, ska den behandling av personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet upphöra. Behandlingen ska dock få fortsätta om Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte kan hänföra uppgifterna till den registrerade utan att bevara, förvärva eller behandla ytterligare personuppgifter.

Skälen för förslaget

Det bör införas ett krav på uttryckligt medgivande vid insamling av personuppgifter direkt från den enskilde

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har behov av att samla in personuppgifter direkt från enskilda på olika sätt, exempelvis i enkät- och intervjuundersökningar. Deltagande i sådana undersökningar bygger på frivillighet. För att värna den frivilligheten och så långt som möjligt säkerställa de registrerades kontroll över de personuppgifter som behandlas, bör det införas ett krav på att inhämta ett uttryckligt medgivande från den enskilde för att myndigheten ska få behandla personuppgifter som samlas in direkt från denne. Genom ett sådant krav blir det tydligt för den enskilde att denne själv kan välja om den vill lämna uppgifter till myndigheten eller inte. Ett sådant krav bidrar därmed till att skydda den enskildes personliga integritet. Kravet utgör en skyddsåtgärd, som är tillåten enligt artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning (jfr prop. 2017/18:171 s. 140 och 141).

Ett sådant uttryckligt medgivande som avses i den nu föreslagna bestämmelsen ska anses utgöra en integritetshöjande åtgärd, som inte ska förväxlas med kravet på samtycke som rättslig grund för behandlingen. För att den integritetshöjande åtgärden inte ska uppfattas som den rättsliga grunden bör ordet medgivande användas i stället för ordet samtycke på motsvarande sätt som i t.ex. 5 § lagen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap.

Även om det är fråga om en integritetshöjande åtgärd, bör det ställas i princip samma krav på ett uttryckligt medgivande enligt den nu föreslagna bestämmelsen som på ett uttryckligt samtycke enligt artikel 9.2 a i EU:s dataskyddsförordning. Det bör alltså vara fråga om en frivillig, specifik, informerad och otvetydig viljeyttring, genom vilken den registrerade, antingen genom ett uttalande eller genom en entydig bekräftande handling, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne (artikel 4.11 i EU:s dataskyddsförordning). Enligt Europeiska dataskyddsstyrelsen krävs för att samtycket ska uppfylla kravet på att vara informerat att information bl.a. lämnas om syftet med behandlingen och vilken information som kommer att samlas in och användas (EDPB riktlinjer 05/2020 om samtycke enligt förordning [EU] 2016/679,

version 1.1. antagna den 4 maj 2020, s. 16). Med att medgivandet ska vara uttryckligt avses hur medgivandet lämnas. I Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinjer anges att kravet i artikel 9.2 a i EU:s dataskyddsförordning innebär att den enskilde ska lämna en uttrycklig samtyckesförklaring på något sätt, exempelvis skriftligt, i ett elektroniskt formulär, i ett e-postmeddelande eller muntligt (EDPB riktlinjer 05/2020 om samtycke enligt förordning [EU] 2016/679, version 1.1. antagna den 4 maj 2020, s. 21).

Kraven på ett uttryckligt medgivande behöver dock inte vara lika strikta som de krav som ställs på ett samtycke som utgör en rättslig grund. Ett samtycke som används som en integritetshöjande åtgärd har enligt tidigare förarbeten ansetts kunna användas även i ojämlika situationer (jfr prop. 2017/18:171 s. 140). Regeringen har vidare anfört att utrymmet för att bedöma samtycke som frivilligt, då det är fråga om en integritetshöjande åtgärd, torde vara större än när samtycket utgör den rättsliga grunden för behandlingen (prop. 2021/22:177 s. 116).

Ett lämnat medgivande bör kunna återkallas

För att ytterligare värna den enskildes kontroll över uppgifter som han eller hon lämnar till myndigheten bör det vara möjligt för den registrerade att när som helst återkalla ett lämnat medgivande. Därefter bör det inte längre vara tillåtet för myndigheten att behandla personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet. Den registrerade ges på så sätt en möjlighet att ångra sitt val att lämna uppgifter till myndigheten.

Det föreslås endast vara sådana personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet som inte längre får behandlas. Om medgivandet endast delvis återkallas behöver Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte upphöra med behandlingen av de övriga uppgifterna. Ett medgivande skulle t.ex. kunna återkallas endast för vissa kategorier av lämnade personuppgifter.

Den nu föreslagna bestämmelsen om återkallelse av medgivande är mer långtgående än motsvarande bestämmelser i bl.a. 5 § lagen om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljö-kunskap och 3 a § lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Konsekvensen av ett återkallat medgivande eller samtycke enligt de lagarna är att ytterligare personuppgifter om den registrerade därefter inte får behandlas, men behandlingen av redan insamlade personuppgifter får fortsätta (prop. 2018/19:151 s. 46 och prop. 2011/12: 176 s. 65). I denna promemoria föreslås att även behandling av sådana personuppgifter som redan har samlats in ska upphöra, om de omfattas av det återkallande medgivandet.

En förutsättning för att myndigheten ska kunna upphöra med behandlingen är dock att myndigheten kan identifiera den enskildes uppgifter. I likhet med vad som gäller enligt artikel 11.1 i EU:s dataskyddsförordning bör myndigheten inte vara tvungen att bevara, förvärva eller behandla ytterligare information för att identifiera den enskilde endast i syfte att kunna upphöra med behandlingen vid ett återkallat medgivande. En sådan ordning skulle inte vara förenlig med principerna om uppgiftsminimering och lagringsminimering i artikel 5.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning. Därför bör det anges i lagen att fortsatt behandling är tillåten om Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte utan att bevara, förvärva eller behandla ytterligare personuppgifter kan hänföra uppgifterna till den registrerade.

Återkallandet av det uttryckliga medgivandet bör inte påverka tillåtligheten av sådan behandling som skett innan medgivandet återkallades. Konsekvensen av att återkalla ett lämnat medgivande föreslås i denna del alltså bli densamma som konsekvensen av ett återkallande av samtycke enligt artikel 7.3 i EU:s dataskyddsförordning.

Skillnad mellan att lämna medgivande och invända mot behandlingen

Om personuppgifter samlas in direkt från den enskilde har denne rätt att invända mot behandlingen (se avsnitt 6.4). Skillnaden mellan att invända mot behandlingen och att lämna sitt uttryckliga medgivande är, förutom de ovannämnda kriterierna för vad som utgör ett uttryckligt medgivande, att en invändning görs efter att behandling av personuppgifter har påbörjats medan ett medgivande enligt förslaget ska lämnas innan behandlingen av personuppgifter påbörjas. Konsekvensen av en invändning blir att den personuppgiftsansvarige ska upphöra med behandlingen, såvida

denne inte kan påvisa avgörande berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades intressen, rättigheter och friheter eller om det sker för fastställande, utövande eller försvar av rättsliga anspråk (artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning). Om ett medgivande återkallas ska behandlingen enligt förslaget upphöra, dock föreslås ett undantag för de fall när personuppgifterna inte kan identifieras av myndigheten. Rätten att göra invändningar kan således inte ersätta ett krav på medgivande och en möjlighet att återkalla medgivandet. Genom att kravet på medgivande regleras separat från bestämmelsen om undantaget från rätten att göra invändningar minskar risken för att de olika bestämmelserna sammanblandas (jfr prop. 2017/18:112 s. 53).

6.13 Begränsning av möjligheterna att identifiera den registrerade

Förslag: Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska förvaras separat från övriga personuppgifter. Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska dock få behandlas tillsammans med övriga personuppgifter om en separering skulle medföra en oproportionerlig ansträngning eller motverka syftet med behandlingen.

Personuppgifter som inte direkt kan hänföras till den registrerade ska få vara försedda med en beteckning som kan hänföras till ett personnummer eller motsvarande identitetsbeteckning.

Skälen för förslaget

Pseudonymisering och kryptering minskar integritetsriskerna

Behandling av personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade är förenad med större integritetsrisker än behandling av personuppgifter som endast genom kompletterande uppgifter kan kopplas till den registrerade. Genom pseudonymisering eller kryptering av personuppgifter är det därmed möjligt att minska riskerna för de registrerade och bidra till att säkerställa en tillräcklig

skyddsnivå (skäl 28 och 83 i EU:s dataskyddsförordning). Både kryptering och pseudonymisering tillgodoser principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning samt bidrar till att uppfylla principen om integritet och konfidentialitet enligt artikel 5.1 f i EU:s dataskyddsförordning. Pseudonymisering och kryptering nämns bl.a. i artikel 32.1 a i EU:s dataskyddsförordning som sådana tekniska och organisatoriska åtgärder som ska säkerställa en lämplig säkerhetsnivå vid behandling av personuppgifter. Därutöver reducerar pseudonymisering och kryptering behandlingen av uppgifter om personnummer och samordningsnummer. Sådana uppgifter får behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl (artikel 87 i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 10 § dataskyddslagen).

Enligt artikel 4.5 i EU:s dataskyddsförordning är pseudonymisering behandling av personuppgifter på ett sätt som innebär att personuppgifterna inte längre kan tillskrivas en specifik registrerad utan att kompletterande uppgifter används, under förutsättning att dessa kompletterande uppgifter förvaras separat och är föremål för tekniska och organisatoriska åtgärder som säkerställer att personuppgifterna inte tillskrivs en identifierad eller identifierbar fysisk person. För pseudonymisering bör det alltså krävas att all information som direkt kan identifiera en person, t.ex. namn eller personnummer, ersätts med pseudonymer. Utöver detta bör det krävas att annan information som kan användas för att indirekt identifiera personen hanteras så att detta inte längre är möjligt. Variabler som rör exempelvis kön, bostadsort och diagnos kan alltså behöva tas bort, om de möjliggör s.k. bakvägsidentifiering. Efter pseudonymisering rör det sig fortfarande om personuppgifter eftersom man behåller möjligheten att återidentifiera individerna med hjälp av kompletterande uppgifter som förvaras separat. De kompletterande uppgifterna utgörs ofta av en kodnyckel som beskriver relationen mellan de pseudonymiserade uppgifterna, som exempelvis är kopplade till löpnummer, och direkt hänförliga personuppgifter, såsom namn eller personnummer.

Det saknas i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen en definition av vad som ska anses utgöra kryptering. Kryptering brukar vanligen användas när det handlar om att göra information

svårläslig för alla som inte ska kunna läsa den. Genom att använda ett kodsysteem eller ett chiffer kastas bokstäver och siffror om, och texten blir oläslig. För att göra informationen läslig igen krävs dekryptering, som bara kan göras av de personer som texten är ämnad för. Det är vanligt att känslig information krypteras när den skickas elektroniskt mellan olika mottagare.

Det bedöms inte vara lämpligt att införa krav på pseudonymisering eller kryptering i lagen

Vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandling av personuppgifter bör de enskildas identitet så långt som möjligt skyddas. Detta blir särskilt viktigt eftersom myndigheten i de flesta fall saknar behov av att behandla personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade. Uppgifter som namn och personnummer bör därför så långt det är möjligt inte vara tillgängliga i klartext i det underlag som myndigheten baserar sina undersökningar och utvärderingar på.

Ett krav på att de uppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får behandla ska vara pseudonymiserade på ett sådant sätt att de varken direkt eller indirekt kan hänföras till en person utan kompletterande uppgifter skulle försvåra och ibland omöjliggöra genomförandet av sådana analyser som myndigheten behöver göra. Som konstateras i avsnitt 5 behöver myndigheten ofta kunna analysera ett antal olika kategorier av personuppgifter för att se vilka parametrar som sticker ut, vilka förhållanden som verkar förekomma och hur de hänger ihop. Om uppgifter om exempelvis diagnoser inte får behandlas i myndighetens analysmaterial för att inte riskera bakvägsidentifiering av personer med sällsynta sjukdomar eller om åldersuppgifter inte får behandlas för att inte riskera att identifiera personer i särskilt höga åldersgrupper, skulle alltså möjligheten att göra relevanta analyser begränsas i stor utsträckning. Det skulle också vara svårt att bedöma om och vilka variabler eller kombinationer av variabler som skulle kunna riskera att bryta pseudonymiseringen. Ett krav på att personuppgifter varken direkt eller indirekt ska gå att hänföra till en person, såsom krävs för att det ska vara fråga om pseudonymisering i EU:s dataskyddsförordnings mening, bedöms därför inte vara möjligt att

införa utifrån ändamålet med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys personuppgiftsbehandling.

Inte heller bedöms ett lagkrav på kryptering av personuppgifter utgöra en lämplig skyddsåtgärd vid myndighetens behandling av personuppgifter, eftersom det saknas en legaldefinition av kryptering samtidigt som den nya lagen bör hållas teknikneutral. Det finns dock inget som hindrar myndigheten från att använda kryptering i de fall myndigheten bedömer detta vara en lämplig skyddsåtgärd.

En skyddsåtgärd som begränsar möjligheten att identifiera den registrerade bör införas

En skyddsåtgärd bör dock införas med innebörden att personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade i normalfallet inte ska behandlas i analysarbetet vid undersökningar och utvärderingar. Det bedöms i detta fall vara lämpligt att ställa krav på att personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska förvaras separat från övriga personuppgifter. På så sätt säkerställs att direkta identifikationsuppgifter som namn och personnummer förvaras helt skilt från de uppgifter som myndigheten behöver använda i sitt analysarbete, som uppgifter om ålder, kön, bostadsort, hälsa m.m. Ett sådant krav utgör en skyddsåtgärd som är tillåten att införa enligt artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

Det bör dock vara möjligt att förse de personuppgifter som inte direkt kan hänföras till den registrerade med en beteckning, t.ex. ett löpnummer, som kan hänföras till ett personnummer eller motsvarande identitetsbeteckning, t.ex. genom en kodnyckel. Skälet till detta är att det i vissa fall finns tydliga behov av att kunna se kopplingen mellan uppgifter som används i analysarbetet, dvs. indirekt hänförliga personuppgifter, och direkt hänförliga personuppgifter. Sådana behov kan t.ex. finnas för att möjliggöra vissa samkörningar av uppgifter som kommer från olika källor. Det kan också vara nödvändigt i enkät- eller intervjuundersökningar.

I första hand bör det övervägas om direkt hänförliga personuppgifter behöver behandlas av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys över huvud taget. Om myndigheten samlar in uppgifter från en annan aktör räcker det många gånger att den utlämnande aktören ersätter uppgifterna med ett löpnummer eller

liknande och själv behåller kodnyckeln. Ett sådant tillvägagångssätt är i linje med principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning. När det inte är möjligt att förvara de kompletterande uppgifterna hos en annan aktör, bör dock myndigheten separera de direkt hänförliga personuppgifterna från övriga personuppgifter och förvara dem separat från varandra vid myndigheten i enlighet med den föreslagna bestämmelsen. I sådana fall bör separeringen av direkt hänförliga personuppgifter från övriga personuppgifter ske så snart uppgifterna kommer in till myndigheten. Dessutom följer det av förslaget i avsnitt 6.14 att endast en mycket begränsad krets bör ges tillgång till de kompletterande uppgifterna, eftersom det torde vara mycket få som behöver dem för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. De som arbetar med att utföra analysarbete i ett projekt torde huvudsakligen ha behov av indirekt hänförliga personuppgifter.

Den nu föreslagna bestämmelsen bedöms utgöra ett lämpligt alternativ till ett krav på pseudonymisering. Bestämmelsen torde tillgodose myndighetens behov av behandling av personuppgifter samtidigt som integritetsintrånget begränsas väsentligt. Det finns visserligen en risk att det går att bakvägsidentifiera individer i analysmaterial även om det inte innehåller direkt hänförliga personuppgifter, särskilt när stora mängder uppgifter behandlas i materialet, men risken måste bedömas som mycket låg. Det skulle t.ex. kunna vara fallet om uppgifter om en mycket ovanlig diagnos behandlas och det även finns uppgifter om kön, bostadsort eller ålder kopplat till diagnosen. Att direkt hänförliga personuppgifter förvaras separat borgar dock för ett gott skydd för personuppgifterna, eftersom det minskar möjligheterna att identifiera de registrerade. Sammantaget bedöms skyddsåtgärden som väl avvägd mot de integritetsrisker som kan uppstå vid myndighetens behandling av personuppgifter.

Undantag vid oproportionerlig ansträngning eller om syftet motverkas

I vissa fall kan det innebära en mycket stor arbetsinsats för myndigheten att separera de direkt hänförliga personuppgifterna från övriga personuppgifter, och i vissa fall skulle det också kunna motverka syftet med behandlingen. Ett undantag från huvudregeln

om att direkt hänförliga personuppgifter ska förvaras separat från övriga personuppgifter bör därför införas. Det kan exempelvis i fråga om patientjournaler eller akter från socialtjänsten vara svårt och mycket arbetskrävande att separera uppgifter i materialet från varandra. En sådan separering skulle också förutsätta en noggrann genomgång av materialet, vilket i sig skulle kunna utgöra en mycket integritetskänslig hantering. En sådan arbetsinsats kan, i synnerhet med hänsyn till den tveksamma vinsten ur integritetshänseende, inte alltid anses proportionerlig. Syftet med en sådan insats, vilket skulle vara att skydda den enskilde mot integritetsintrång, riskerar att motverkas av en sådan genomgång.

Det skulle också motverka syftet med behandlingen om uppgifter om namn inte skulle kunna hanteras i e-bibliotek, källhänvisningar i myndighetens rapporter och liknande.

Sammanfattningsvis bedöms det vara ändamålsenligt att den föreslagna huvudregeln om att direkt hänförliga personuppgifter ska förvaras separat från övriga personuppgifter förenas med ett undantag som innebär att separeringen inte behöver göras om det medför en oproportionerlig ansträngning eller motverkar syftet med behandlingen. Möjligheten till undantag bör bedömas i förhållande till varje enskild behandling.

6.14 Tillgång till personuppgifter

Förslag: Tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Åtkomsten till personuppgifter ska kontrolleras och följas upp regelbundet.

Skälen för förslaget: Personuppgiftsansvariga är enligt EU:s dataskyddsförordning skyldiga att vidta tekniska eller organisatoriska åtgärder för att säkerställa lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet bl.a. skydd mot obehörig eller otillåten behandling. I artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning uttrycks den grundläggande principen att personuppgifter som behandlas ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (principen om

uppgiftsminimering). Enligt artikel 24.1 ska den personuppgiftsansvarige, med beaktande av bl.a. behandlingens art, omfattning, ändamål och riskerna, genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. Enligt artikel 25.2 ska den personuppgiftsansvarige också genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att endast personuppgifter som är nödvändiga för varje specifikt ändamål för behandlingen behandlas. Den skyldigheten gäller mängden insamlade personuppgifter, behandlingens omfattning, tiden för dess lagring och deras tillgänglighet. Framför allt ska dessa åtgärder säkerställa att personuppgifter i standardfallet inte utan den enskildes medverkan görs tillgängliga för ett obegränsat antal fysiska personer. Enligt artikel 32 i EU:s dataskyddsförordning har den personuppgiftsansvarige vidare en skyldighet att se till att en lämplig säkerhetsnivå för behandlingen av personuppgifter upprätthålls. Detta ska ske bl.a. genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder. Den personuppgiftsansvariges skyldigheter i detta avseende återfinns även i de allmänna principer för personuppgiftsbehandling som framgår av artikel 5.1 f. Det följer således av EU:s dataskyddsförordning att den personuppgiftsansvarige är skyldig att på olika sätt begränsa tillgången till personuppgifter. Mer specifika krav på att vidta åtgärder kan fastställas i den nationella lagstiftningen med stöd av artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning utan att den personuppgiftsansvariges eget ansvar för att vidta lämpliga åtgärder för den skull upphör (prop. 2017/18:171 s. 138).

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla en stor mängd personuppgifter, varav många är känsliga personuppgifter eller i övrigt integritetskänsliga uppgifter, så som uppgifter om familjeförhållanden och ekonomi. Vem som har rätt att ta del av uppgifterna och hur uppgifterna sprids är omständigheter som påverkar risken för intrång i den personliga integriteten. Det är därför viktigt att motverka spridning av uppgifterna. För att minska risken för obefogade intrång i den personliga integriteten vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandling av personuppgifter bör det därför införas en bestämmelse som begränsar den krets av personer som får ha tillgång till personuppgifter.

Tillgången till personuppgifter kan begränsas på olika sätt. Det kan handla om både tekniska och organisatoriska åtgärder. Vilka åtgärder som är lämpligast beror bl.a. på vilka tekniska möjligheter myndigheten har och hur myndighetens organisation ser ut. Nya it-system ger ofta ökade möjligheter att skräddarsy och begränsa olika roller i systemen. Ju mer information det finns i ett it-system, desto större krav ställs på behörighetstilldelningen och rutinerna för behörighetsstyrning. Det framstår därför inte som ändamålsenligt att reglera vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att begränsa tillgången.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandlar personuppgifter för att kunna utföra sitt uppdrag att följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. I förlängningen utförs uppdraget av myndighetens medarbetare, som följaktligen behöver ha tillgång till personuppgifter för att kunna utföra sitt arbete. Den enskilda medarbetaren bör dock inte ha tillgång till fler personuppgifter än vad som behövs för att han eller hon ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

I 1 kap. 11 § förslag till lag om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34), 2 kap. 5 § lagen om Rättsmedicinalverkets behandling av personuppgifter och 7 § kriminalvårdsdatalagen (2018:1235) anges att tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Detta utgör en rimlig och naturlig avvägning mellan effektivitet och integritet. Samma begränsning bör gälla för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

En behovsbaserad tillgång till personuppgifter förutsätter att myndigheten aktivt tar ställning till vilket informationsbehov ett tjänsteåliggande eller uppdrag medför och att nödvändig behörighet tilldelas utifrån det. Det blir då tjänsteåliggandena och inte den faktiska möjligheten att ta del av uppgifter som anger den yttersta ramen för den egentliga behörigheten. I detta sammanhang är brottet dataintrång av betydelse. Den som olovligen bereder sig tillgång till upptagning för automatisk databehandling under vissa förutsättningar ska dömas för dataintrång till böter eller fängelse i högst två år (4 kap. 9 c § brottsbalken). Bestämmelsen förutsätter inte att den som olovligen berett sig tillgång till en upptagning haft något särskilt syfte med intrånget för att gärningen ska vara

straffbar. Vad som beläggs med straff är alltså bl.a. själva intrånget i en upptagning. Avgörande för om någon anställd eller av annan anledning verksam inom myndigheten kan bedömas ha olovligen berett sig tillgång till uppgifter bör vara om det skett inom ramen för dennes behörighet, dvs. den rättsligt betingade rättigheten att ta del av uppgifter eller inte (jfr RH 2000:90). Detta förhållande talar för att tilldelningen av behörighet bör ske under sådana former att det otvetydigt kan konstateras dels vilken behörighet som tilldelats en person, dels att denne faktiskt tagit del av och förstått innebörden av tilldelningen av behörigheten och de däri angivna ramarna för behörigheten.

Den personuppgiftsansvarige ska enligt artiklarna 24 och 32 i EU:s dataskyddsförordning bl.a. säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. Myndigheter ska dessutom enligt myndighetsförordningen löpande följa upp sina verksamheter i syfte att se till att de bedrivs effektivt och lagenligt. Det kan därför hävdas att en skyldighet att regelbundet kontrollera och följa upp åtkomsten av personuppgifter redan följer av befintlig reglering. Med anledning av den stora mängden personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys hanterar, bedöms det dock lämpligt att det i den föreslagna lagen uttryckligen anges att åtkomsten till personuppgifter regelbundet ska kontrolleras och följas upp. Liknande regleringar finns i andra registerförfattningar, t.ex. 1 kap. 11 § förslag till lag om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34) och 1 kap. 9 § andra stycket studiestödsdatalagen. Det bör vara upp till myndigheten att närmare bestämma formerna för kontrollen och uppföljningen men den bör exempelvis kunna ske genom uppföljning av loggar. Kontroll och uppföljning bör genomföras regelbundet, dvs. systematiskt och återkommande, och inte endast om myndigheten av någon orsak har fått anledning att misstänka att obehörig åtkomst har förekommit.

Sammanfattningsvis bör tillgången till personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Åtkomsten till personuppgifter bör kontrolleras och följas upp regelbundet.

6.15 Längsta tid som personuppgifter får behandlas

Bedömning: Det bör inte införas en bestämmelse om gallring eller längsta tid för behandling av personuppgifter i lagen.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning får inte personuppgifter förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får dock lagras under en längre period i den mån uppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller för vetenskapliga och historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1. Det gäller under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt EU:s dataskyddsförordning genomförs för att garantera den registrerades fri- och rättigheter. Regeringen har bedömt att den behandling av personuppgifter som utförs för att uppfylla de krav som ställs i arkivlagen (1990:782) och anslutande föreskrifter måste anses ske för arkivändamål av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 110). Behandlingen ska därmed inte anses som oförenlig med de ursprungliga ändamålen.

I arkivlagen och arkivförordningen (1991:446) finns bestämmelser om bevarande av uppgifter hos myndigheter och vissa andra organ. Utgångspunkten är enligt 3 § arkivlagen att allmänna handlingar ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att myndigheternas arkiv kan tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen samt forskningens behov. Om arkivändamålen kan tillgodoses får under vissa förutsättningar allmänna handlingar dock gallras (10 § arkivlagen).

Utgångspunkten i det arkivrättsliga regelverket är alltså att uppgifter ska bevaras, medan presumptionen i regelverk som skyddar personuppgifter är den omvända. Gallring enligt det arkivrättsliga regelverket syftar till att begränsa arkivens omfattning, bl.a. för att därmed öka deras tillgänglighet, medan bestämmelser om längsta tid för behandling av personuppgifter enligt det dataskyddsrättsliga regelverket syftar till att skydda enskildas personliga integritet.

En bestämmelse om en viss specificerad längsta tid under vilken personuppgifter får behandlas skulle kunna motiveras av tydlighets-

och integritetsskäl. Det bör därför övervägas om en sådan tidsgräns bör införas i den föreslagna lagen. All behandling av personuppgifter behöver enligt förslagen i avsnitt 6.6.2 och 6.6.3 ske för de där angivna ändamålen. Som framgår av skälen till förslaget är dock myndighetens uppdrag brett och det är svårt att i lagen precisera konkreta ändamål fullt ut. Det blir därför upp till myndigheten att konkretisera ändamålen för varje behandling inom ramen för de i lagen föreslagna ändamålen. Detta innebär att det är svårt att på förhand i lag bestämma hur länge det kan vara relevant att behandla uppgifter som har samlats in i myndighetens verksamhet. Detta måste avgöras från fall till fall med hänsyn till vilka uppgifter och vilket projekt det handlar om. Det är därmed svårt att föreslå mer konkreta tidsgränser än sådana som bygger på lagringsminimeringsprincipen i artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning, nämligen att uppgifter inte ska behandlas under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Mot bakgrund av detta bedöms det därmed inte finnas behov av att i lagen särskilt reglera frågan om längsta tid för behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. I stället ska bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning och arkivlagen tillämpas. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver utifrån det generella regelverket säkerställa att den har interna rutiner och riktlinjer för längsta tid för behandlingen utifrån myndighetens behov och integritetsskyddsintresset.

7 Samlad integritets- och proportionalitetsanalys

Bedömning: Den personuppgiftsbehandling som möjliggörs av den föreslagna lagen utgör en proportionerlig inskränkning av det skydd för den personliga integriteten som finns i regeringsformen, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Förslaget är förenligt med EU:s dataskyddsförordnings krav på proportionalitet.

Skälen för bedömningen

Några utgångspunkter vid bedömningen av förslaget påverkan på den personliga integriteten och proportionalitet

I avsnitt 5 konstateras att den behandling av personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver utföra, och som möjliggörs genom den föreslagna lagen, i vissa fall kan innebära ett betydande intrång i den enskildes personliga integritet. I flera av de tidigare avsnitten beskrivs hur de föreslagna bestämmelserna bedöms bidra till att skydda den personliga integriteten (se t.ex. avsnitt 6.10, 6.12 och 6.13). Även de behov som ligger till grund för förslagen redovisas, inbegripet bl.a. en bedömning av att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys utför en uppgift av allmänt intresse. Det kan i sammanhanget nämnas att inskränkningar i skyddet för den personliga integriteten tidigare har godtagits bl.a. när syftet har varit att möjliggöra för analysmyndigheter att behandla sådana personuppgifter som behövs

i deras verksamheter (se t.ex. prop. 2011/12:176 s. 62 och prop. 2018/19:151 s. 31).

I det följande ges en bredare och mer samlad bedömning avseende integritets- och proportionalitetsaspekter av lagförslaget i denna promemoria.

Respekten för individens självbestämmande och integritet är grundläggande i en demokrati. Någon enhetlig definition av begreppet personlig integritet finns inte. Regeringen uttalade dock i samband med den senaste utvidgningen av integritetsskyddet i regeringsformen att en rimlig utgångspunkt för bedömningen av behovet av ett utökat skydd för den personliga integriteten var att den skulle ske utifrån den enskildes intresse av att skydda information om sina personliga förhållanden (prop. 2009/10:80 s. 175). Vissa faktorer har ansetts särskilt viktiga att ta hänsyn till när det gäller att bedöma integritetskänsligheten vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter. Det gäller arten av personuppgifter som samlas in och registreras, varför detta görs, hur och av vem uppgifterna används samt mängden av uppgifter som samlas på ett och samma ställe eller som på något annat sätt är tillgängliga för bearbetningar och sammanställningar (prop. 2005/06:173 s. 15). Även rådande samhällsvärderingar kan ha viss påverkan på vilken reglering och begränsning av behandlingen av personuppgifter som är nödvändig för att skydda den personliga integriteten.

Begränsningar i skyddet för den personliga integriteten får ske

Den föreslagna lagen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ett tydligt stöd för att utföra sådan behandling av personuppgifter som myndigheten bedöms ha behov av (se avsnitt 5). I avsnitt 5 görs bedömningen att den behandling av personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har behov av att utföra i vissa fall kan utgöra ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som omfattas av 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, förkortad RF. Skyddet för den personliga integriteten är inte absolut och kan under vissa förutsättningar begränsas. En begränsning måste ske genom lag (2 kap. 20 § RF). Begränsningen får endast göras för att tillgodose ändamål som är

godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar (2 kap. 21 § RF). Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. Vid en begränsning ska det därför göras en proportionalitetsbedömning där integritetsriskerna med personuppgiftsbehandlingen vägs mot fördelarna med behandlingen. I detta ingår att bedöma om behandlingen av personuppgifterna är nödvändig utifrån det avsedda ändamålet med behandlingen och om det finns alternativ som är mindre integritetskänsliga.

Även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, förutsätter att proportionalitetsbedömningar görs vid behandling av personuppgifter. I avsnitt 6.6.1 konstateras att den rättsliga grunden för myndighetens behandling av personuppgifter enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning bedöms vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas, i enlighet med artikel 6.3 andra stycket sista meningen i EU:s dataskyddsförordning. Krav på proportionalitet finns även i bl.a. artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning, enligt vilken behandling av känsliga personuppgifter är tillåten om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Rätten till skydd för den personliga integriteten måste enligt skälen till EU:s dataskyddsförordning förstås utifrån sin uppgift i samhället och vägas mot andra grundläggande rättigheter utifrån proportionalitetsprincipen (skäl 4 i EU:s dataskyddsförordning).

Behandling av personuppgifter berör vidare rätten till respekt för privatlivet enligt artikel 8.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, här

benämnd Europakonventionen. Enligt denna artikel har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Europakonventionen gäller som svensk lag, se lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Enligt 2 kap. 19 § RF får inte lag eller annan föreskrift meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen. Enligt artikel 8.2 i Europakonventionen får rätten till skydd för privatlivet inte inskränkas annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.

I artiklarna 3, 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02), här benämnd EU:s rättighetsstadga, slås det fast att var och en har rätt till fysisk och mental integritet, respekt för sitt privat- och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer samt skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Av artikel 52.3 i stadgan följer att i den mån stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som enligt konventionen, men att bestämmelsen inte hindrar unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd. I EU:s rättighetsstadga är utgångspunkten att en inskränkning av rättigheter och friheter enligt stadgan endast får göras i lag och måste vara förenlig med det väsentliga innehållet i de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan. Begränsningar får med beaktande av proportionalitetsprincipen endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter (artikel 52.1).

För att det ska vara motiverat att införa möjligheter till behandling av personuppgifter på det sätt som föreslås måste alltså behovet av behandlingen väga tyngre än den enskildes intresse av skydd för den personliga integriteten. För att en proportionalitetsbedömning ska kunna göras behöver riskerna för intrång i den personliga integriteten kartläggas. Genom att det införs skyddsåtgärder som begränsar den tillåtna behandlingen kan behovet av behandling balanseras mot intresset av integritetsskydd.

Omfattande behandling av personuppgifter bedöms innebära integritetsrisker

Den föreslagna lagen innebär att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, inom vissa bestämda ramar, får möjlighet att behandla en stor mängd personuppgifter om ett stort antal personer. Det innebär en integritetsrisk, eftersom omfattande behandling av personuppgifter generellt sett är förenad med större integritetsrisker än mer begränsad behandling.

Den föreslagna lagen ger även vissa möjligheter till sammanställning och systematisering, även om möjligheterna begränsas utifrån projekt och sökbegränsningar. När personuppgifterna samlas på ett sådant sätt att informationen enkelt kan sammanställas och systematiseras, ges möjlighet till kontroll över och kartläggning av individer vilket innebär en integritetsrisk.

Risken för integritetskränkningar blir vidare större ju fler organisationer, it-system och användare som har tillgång till uppgifter om en viss person. Därmed innebär Myndigheten för vård- och omsorgsanalys utökade möjligheter att behandla personuppgifter en ökad integritetsrisk. Personuppgifterna kan användas av dem som har tillgång till uppgifterna i ovidkommande syften, såsom att göra vidare eftersökningar av personer. Det finns också risk för att myndigheten genom en personuppgiftsincident förlorar kontrollen över uppgifterna. Vid förlorad kontroll över uppgifterna skulle de kunna komma i utomståendes händer och användas för exempelvis negativ särbehandling, övervakning, kartläggning av enskildas personliga förhållanden eller för att utsätta de registrerade för fara eller kränkningar.

Behandling av de kategorier av personuppgifter som tillåts enligt förslaget bedöms medföra integritetsrisker

Enligt den föreslagna lagen får Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandla känsliga personuppgifter om det är nödvändigt för ändamålen med behandlingen. Behandling av känsliga personuppgifter är förenad med särskilda integritetsrisker. Vid förlorad kontroll över uppgifterna skulle hälsouppgifter exempelvis kunna vidareförmedlas till någon som använder dem för att selektera bort personer med vissa hälsotillstånd i

anställningsprocesser eller liknande. Uppgifter om etniskt ursprung skulle t.ex. kunna vidareförmedlas till någon som har ett intresse av att kartlägga och förfölja ett visst lands medborgare eller en viss etnisk grupp. Likaså kan någon ha ett intresse av att förfölja personer med en viss sexuell läggning eller en viss religiös övertygelse.

Även behandling av sådana personuppgifter som inte är känsliga i EU:s dataskyddsförordnings mening kan vara förenad med integritetsrisker. Det beskrivs att myndigheten i vissa fall behöver behandla personnummer, t.ex. för att kunna göra vissa samkörningar av personuppgifter. Behandling av personnummer och andra personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade kan utgöra en integritetsrisk eftersom det möjliggör samkörning av uppgifter som finns i olika källor och behandling för andra ändamål än de ursprungligen avsedda. Personnummer och samordningsnummer får behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl (3 kap. 10 § dataskyddslagen).

Också personuppgifter som normalt uppfattas som relativt harmlösa eller är av mindre känslig karaktär kan tillsammans skapa en integritetskänslig sammanställning av en person. Eftersom förslaget möjliggör en relativt omfattande behandling av personuppgifter finns alltså risken för sådana integritetskänsliga sammanställningar.

Särskilt stora integritetsrisker bedöms finnas vid behandling av uppgifter om vissa grupper

Särskild stor risk finns vid behandling av personuppgifter som avser personer med skyddade personuppgifter och personer som är utsatta för våld eller förtryck. Det är högst osannolikt att myndigheten skulle samla in personuppgifter om personer med skyddade personuppgifter eftersom det finns begränsade möjligheter att ta del av uppgifter om sådana personer, men det skulle t.ex. kunna hända om den enskilde själv väljer att kontakta myndigheten och lämna information. Eftersom det är svårt att veta vilka som är utsatta för våld och förtryck i övrigt kan det hända att myndigheten behandlar personuppgifter om sådana personer.

Barns personuppgifter förtjänar också särskilt skydd, eftersom barn kan vara mindre medvetna om berörda risker, följder och

skyddsåtgärder samt om sina rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter (skäl 38 i EU:s dataskyddsförordning). Även personer med vissa kognitiva funktionsnedsättningar kan vara mindre medvetna om sådana faktorer. Den tidigare Artikel 29-gruppen för skydd av personuppgifter har uttalat att bl.a. psykiskt sjuka personer, asylsökande, äldre personer och patienter är sårbara registrerade, vilket innebär att det kan vara svårt för dem att på ett enkelt sätt lämna samtycke eller motsätta sig behandling av sina uppgifter eller utöva sina rättigheter (Artikel 29-gruppen för skydd av personuppgifter, Riktlinjer om konsekvensbedömning avseende dataskydd och fastställande av huruvida behandlingen ”sannolikt leder till en hög risk” i den mening som avses i förordning 2016/679, 2017, s. 11 och 12). Eftersom myndighetens uppdrag avser hela vården och omsorgen kan det, beroende på projekt, bli aktuellt att behandla uppgifter om sådana personer, t.ex. i uppföljningar av barn- och ungdomspsykiatri eller andra delar av vården eller omsorgen där många olika personer kan vara patienter eller brukare.

Det finns integritetsrisker både när personuppgifter samlas in direkt från den registrerade och när de samlas in på annat sätt

Vissa av de personuppgifter som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver behandla kommer ursprungligen från vården och omsorgen och kan komma att samlas in antingen från andra statliga myndigheter eller direkt från huvudmän eller utförare inom vården och omsorgen. När den enskilde uppsöker vården eller omsorgen för att få hjälp eller stöd kan det vara svårt för den enskilde att förutse eller förstå att dennes personuppgifter i framtiden kan komma att behandlas av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys för uppföljning och utvärdering. Behandling av personuppgifter för andra ändamål än ursprungsändamålet innebär därmed i sig en integritetsrisk, eftersom det innebär att det är svårt för den registrerade att ha full kontroll över sina personuppgifter. Personuppgifter som samlas in från andra än den registrerade själv innehåller oftast inte kontaktuppgifter vilket gör att det inte är möjligt att informera den enskilde om myndighetens behandling (jfr artikel 14.5 b i EU:s dataskyddsförordning). Även detta utgör en integritetsrisk på grund av avsaknad av kontroll för den registrerade.

Det finns även särskilda risker vid insamling av vissa typer av personuppgifter direkt från den registrerade, t.ex. vid insamling genom enkäter eller intervjuer. Av 2 kap. 2 § RF följer ett skydd för de s.k. negativa opinionsfriheterna, vilket bl.a. innebär att myndigheter aldrig får tvinga någon att ge till känna sin åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. Det är frivilligt att lämna uppgifter till myndigheten, vilket myndigheten också är skyldig att informera om enligt artikel 13.2 e i EU:s dataskyddsförordning, men det finns ändå en risk för att enskilda kan uppleva insamlingen av vissa uppgifter som kränkande.

Föreslagna ändamålsbestämmelser bedöms minska integritetsriskerna

De i lagen föreslagna ändamålen för behandling av personuppgifter utgör en grundläggande begränsning av all personuppgiftsbehandling enligt lagen (se avsnitt 6.6.2 och 6.6.3). Genom att det i lag fastställs för vilka ändamål myndigheten får behandla personuppgifter fastställs en yttersta ram för behandlingen, vilken endast kan ändras genom lag. Ändringar på lägre författningsnivå, såsom en eventuell ändring av myndighetens instruktion, skulle alltså inte kunna utöka myndighetens utrymme att behandla personuppgifter. Detta skapar förutsättningar för långsiktig tydlighet i fråga om myndighetens behandlingar. Dessutom torde det många gånger krävas att myndigheten konkretiserar ändamålen för respektive behandling ytterligare (artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning), vilket borgar för än mer förutsägbarhet.

Det har övervägts att föreslå att lagen ska innehålla mer konkreta ändamål, men detta har inte bedömts vara möjligt givet myndighetens breda uppdrag och de olika typer av undersökningar och utvärderingar där behovet att behandla personuppgifter kan uppstå. En mer konkret ändamålsbestämmelse skulle snarare riskera att bli svåröverskådlig och skapa hinder för myndigheten att utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Föreslagna bestämmelser om känsliga personuppgifter och sökbegränsningar bedöms minska integritetsriskerna

Känsliga personuppgifter föreslås som utgångspunkt få behandlas om det är nödvändigt för ändamålet (se avsnitt 6.7), men sökningar får enligt förslaget inte utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på andra känsliga personuppgifter än uppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa eller en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning (se avsnitt 6.9). För att det över huvud taget ska vara tillåtet att göra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter krävs det också enligt förslaget att sökningen görs för de i lagen angivna primära ändamålen. Sökbegränsningen begränsar möjligheten att analysera och sortera känsliga personuppgifter, vilket minskar risken för obefogad behandling av sådana uppgifter. Sökbegränsningen säkerställer att myndigheten inte bearbetar eller hanterar andra personuppgifter än sådana som är strikt nödvändiga för myndighetens analyser på annat sätt än att uppgifterna samlas in och lagras.

Det har övervägts att föreslå ett förbud mot all sökning på känsliga personuppgifter, men detta bedöms inte vara möjligt givet myndighetens behov av att kunna analysera och bearbeta vissa känsliga personuppgifter för att kunna utföra sitt uppdrag.

Föreslagna bestämmelser om att behandling av personuppgifter ska ske i projekt bedöms minska integritetsriskerna

För att begränsa behandlingen och säkerställa en god förutsägbarhet föreslås att personuppgifter som huvudregel ska behandlas i projekt och inte får behandlas i andra projekt än det de samlas in i (avsnitt 6.10). Projekt avgränsar därmed behandlingen ytterligare jämfört med ändamålen för behandling av personuppgifter som föreslås i den nya lagen. Projektets ramar i fråga om syfte, kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser samt tid ska fastställas på förhand och information om detta ska hållas tillgängligt på myndighetens webbplats (avsnitt 6.11). Genom tillgängliggörandet av sådan information skapas transparens och tydlighet gentemot de registrerade, allmänheten, tillsynsmyndigheten och andra intresserade. Det är ett sätt att skapa kännedom om myndighetens personuppgiftsbehandlingar även i

situationer då det inte är möjligt att informera den enskilde direkt om personuppgiftsbehandlingen, t.ex. eftersom myndigheten inte har kontaktuppgifter till den enskilde.

Vissa undantag från huvudregeln föreslås, men dessa bedöms inte påverka integritetsskyddet i någon större utsträckning. Skälet till detta är att undantaget för uppföljning och upprepning av ett projekt förutsätter att det nya projektet och ändamålet med den nya behandlingen ligger mycket nära det ursprungliga projektet och den ursprungliga behandlingen. Omvärldsbevakning och verksamhetsplanering ger endast ett begränsat utrymme för undantag och torde som utgångspunkt inte innebära någon omfattande behandling av integritetskänsliga uppgifter.

Föreslagna bestämmelser om medgivande och återkallelse av medgivande bedöms minska integritetsriskerna

En viktig del av skyddet för den personliga integriteten är den enskildes möjlighet att själv bestämma över tillgången till och behandlingen av dennes personuppgifter. I avsnitt 6.12 föreslås ett krav på medgivande för behandling av personuppgifter som samlas in direkt från den enskilde. Den registrerade har enligt förslaget rätt att när som helst återkalla ett lämnat medgivande, varvid behandling av personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet ska upphöra. Detta säkerställer att den enskilde själv kan bestämma om och vilka personuppgifter denne lämnar till myndigheten och ger den enskilde möjligheten att ångra sig efter att uppgifter har lämnats.

Registrerade som medverkar i en intervju- eller enkätundersökning eller på annat sätt lämnar uppgifter till myndigheten torde normalt inte befinna sig i någon beroendeställning till myndigheten, varför medgivandet som utgångspunkt bör kunna lämnas helt frivilligt. Detta är fallet eftersom myndigheten har ett renodlat uppdrag bestående av analys och uppföljning på övergripande nivå, utan att hantera eller direkt påverka enskilda personers ärenden och utan några maktbefogenheter vare sig i förhållande till enskilda eller andra myndigheter.

Personer som av olika skäl har nedsatt beslutsförmåga eller kognitiva funktionsnedsättningar kan inte alltid lämna ett uttryckligt medgivande. Även barn kan ha svårt att lämna ett uttryckligt medgivande, beroende på bl.a. barnets ålder och mognad

och behandlingens art. Ett sådant medgivande, i form av en integritetshöjande åtgärd, föreslås dock utgöra en förutsättning för personuppgiftsbehandling när uppgifter samlas in direkt från den enskilde, t.ex. vid enkät- eller intervjustudier. Det är myndighetens uppgift att se till att medgivandet lämnas frivilligt och informerat (se avsnitt 6.12), vilket bl.a. innebär att myndigheten måste anpassa sin information om behandlingen och om innebörden av ett medgivande utifrån den enskildes förutsättningar att ta till sig informationen. Därmed bedöms risken för att medgivanden lämnas som inte är frivilliga eller informerade som låg, även om den enskilde har nedsatt beslutsförmåga eller en kognitiv funktionsnedsättning.

Föreslagna bestämmelser om att separera direkt hänförliga personuppgifter från övriga personuppgifter bedöms minska integritetsriskerna

Som anges ovan är personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade, som personnummer och samordningsnummer, förenade med särskilda integritetsrisker. Att förbjuda behandling av uppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade är således en effektiv skyddsåtgärd som har övervägts i arbetet med den föreslagna lagen. Eftersom Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i vissa fall inte kan utföra sitt uppdrag utan behandling av direkt hänförliga personuppgifter är det dock inte möjligt att helt förbjuda sådan behandling.

I stället föreslås en bestämmelse om att personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade som huvudregel ska separeras från övriga personuppgifter (avsnitt 6.13). Detta tillgodoser principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning samt bidrar till att uppfylla principen om integritet och konfidentialitet i artikel 5.1 f i EU:s dataskyddsförordning.

Föreslagna bestämmelser om begränsad tillgång till uppgifterna bedöms minska integritetsriskerna

Förslaget om begränsad tillgång till uppgifterna (se avsnitt 6.14) säkerställer ett aktivt arbete med behörighetsstyrning. Det bör endast vara de personer som arbetar i ett visst projekt som har behov

av att ta del av de personuppgifter som finns i projektet. Behörighetstilldelningen bör bli därefter, dvs. endast en begränsad krets av personer får tillgång till uppgifterna i respektive projekt vid myndigheten. Det bör i de allra flesta fall vara tillräckligt för dem som arbetar i projektet att ta del av personuppgifter som inte är direkt hänförliga till den registrerade. Om det finns kompletterande uppgifter som gör identifiering möjlig, bör så få personer som möjligt tilldelas behörighet att ta del av dessa.

Kravet på att regelbundet kontrollera och följa upp åtkomsten till personuppgifter bidrar till att missbruk av behörigheter, intrång och andra säkerhetsrisker kan förebyggas och upptäckas i ett tidigt skede, vilket minskar risken för att personuppgifter används på ett sätt som de inte var avsedda för. Risken minskar också för att personuppgiftsincidenter i övrigt inträffar.

Förslaget om begränsad tillgång till personuppgifter tillgodoser alltså principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning samt bidrar till att uppfylla principen om integritet och konfidentialitet i artikel 5.1 f i EU:s dataskyddsförordning.

Den allmänna dataskydds- och sekretessregleringen bedöms bidra till ett starkt skydd för uppgifterna

Utöver de skyddsåtgärder som föreslås i den nu aktuella lagen ger de krav som följer av den allmänna dataskyddsregleringen ett gott skydd för personuppgifterna. Ett exempel på en central skyddsbestämmelse är kravet i artikel 24 i EU:s dataskyddsförordning på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen sker i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. Myndigheten måste också se till att behandling av personnummer och samordningsnummer är klart motiverat i enlighet med 3 kap. 10 § dataskyddslagen.

Därutöver utgör den sekretess som gäller för myndighetens undersökningar och utvärderingar ett gott skydd för uppgifterna. Som huvudregel är sekretessen för de personuppgifter som behandlas i myndighetens analysverksamhet absolut och uppgifterna kan endast lämnas ut för forsknings- eller statistikändamål (24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400] samt

7 § offentlighets- och sekretessförordningen [2009:641]). Uppgifter som inte direkt kan hänföras till den enskilde får också lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Därmed är sekretessen exempelvis starkare hos Myndigheten för vård- och omsorgsanalys än hos utförare inom vården och omsorgen, vilka kan komma att lämna ut uppgifter till myndigheten vid exempelvis journal- och aktstudier.

Sekretessen vid myndigheten är densamma som den sekretess som gäller vid exempelvis Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån.

Sammantaget bedöms sekretesskyddet för uppgifterna vid myndigheten vara mycket starkt.

I sammanhanget kan det också nämnas att det inte lämnas några förslag på ändringar i regelverket om sekretess eller tystnadsplikt. Det innebär att statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata utförare inom vården och omsorgen inför ett utlämnande av uppgifter till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys på samma sätt som tidigare behöver pröva om uppgifterna kan lämnas ut enligt tillämpliga bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt.

Behandlingen av personuppgifter bedöms vara proportionerlig

Intrånget i den personliga integriteten måste vägas mot behovet av att behandla uppgifterna i det avsedda syftet. Den reglering av personuppgiftsbehandling vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som föreslås syftar till att balansera myndighetens behov av att utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt och ge ett starkt skydd för enskildas personliga integritet.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fullgör viktiga samhällsuppgifter, eftersom dess arbete i förlängningen ska bidra till att förbättra och effektivisera hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen samt stärka patienters och brukares ställning. Ändamålsenliga undersökningar och utvärderingar, och därmed ökad kunskap, om de sektorerna bidrar till att säkerställa en god och effektiv vård och omsorg för alla i Sverige. Det är regeringen som har beslutat om myndighetens uppdrag efter att i direktivet om inrättande av myndigheten ha konstaterat ett behov av en

oberoende, kvalificerad och systematisk uppföljning, utvärdering och effektivitetsgranskning av de aktuella sektorerna (dir. 2010:58).

Som beskrivs i avsnitt 5 är det nödvändigt för myndigheten att kunna behandla en stor mängd personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter, för att kunna utföra myndighetens samhällsviktiga uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Myndigheten måste behandla personuppgifter för att kunna besvara relevanta frågeställningar på ett tillräckligt djupgående sätt, vilket skapar mervärde för regeringen och andra målgrupper. Att använda övergripande statistik utan personuppgifter kan vara tillräckligt i vissa fall, men kan sällan generera tillräckliga svar om vårdens och omsorgens funktionssätt nedbrutet på olika patient- och brukargrupper eller vårdområden eller förklara olika samband som kan vara viktiga som underlag för att kunna fatta informerade beslut om vårdens och omsorgens utveckling. Den behandling av personuppgifter som möjliggörs genom den föreslagna lagen är alltså nödvändig för att kunna utföra relevanta undersökningar och utvärderingar, men också för att möjliggöra kontroll och kvalitetssäkring av myndighetens resultat samt tillförsäkra att myndigheten på ett oberoende och effektivt sätt kan utföra sitt arbete. Det är ur ett effektivitetsperspektiv inte möjligt – och inte heller befogat – att göra analyserna manuellt. För att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag krävs således användning av digitala verktyg och en automatiserad behandling av personuppgifter. Det bedöms inte finnas några alternativ som är mindre integritetskänsliga.

Myndighetens arbete tar inte sikte på enskilda vård- eller omsorgsärenden utan handlar om att på en övergripande nivå följa upp och utvärdera vården och omsorgen och att ta fram underlag till regeringen på området. Den behandling som regleras i den föreslagna lagen syftar därmed inte till att övervaka eller kartlägga enskilda. Trots detta finns det vissa risker förenade med den behandling av personuppgifter som möjliggörs genom lagförslaget. Dessa risker får dock anses vara begränsade eftersom det i den föreslagna lagen finns omfattande skyddsbestämmelser som motverkar riskerna. Även det dataskyddsrättsliga regelverket i övrigt – EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och tillhörande föreskrifter – i kombination med sekretesslagstiftningen bedöms bidra till ett starkt skydd för den personliga integriteten. Mot bakgrund av detta skydd samt det starka intresset av att

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kan fullgöra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt, får det anses nödvändigt och proportionerligt att myndigheten får behandla personuppgifter för de föreslagna ändamålen och inom de övriga ramar som anges i den föreslagna lagen.

Sammanfattningsvis utgör den personuppgiftsbehandling som möjliggörs av den föreslagna lagen en proportionerlig inskränkning av det skydd för den personliga integriteten som finns i regeringsformen, Europakonventionen samt EU:s rättighetsstadga. Förslaget bedöms även vara förenligt med kraven på proportionalitet enligt EU:s dataskyddsförordning.

Konsekvensbedömning avseende dataskydd

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska, när det är nödvändigt, göra en konsekvensbedömning avseende dataskyddet och en framställan om s.k. förhandssamråd till Integritets- och dataskyddsmyndigheten (artiklarna 35 och 36 i EU:s dataskyddsförordning). De överväganden som redovisas här är alltså inte avsedda att utgöra en sådan konsekvensbedömning som ersätter kravet på en konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt EU:s dataskyddsförordning. Detta eftersom det ytterst är upp till myndigheten att besluta om de närmare förutsättningarna för behandlingen, t.ex. vad gäller vilken teknik och vilka säkerhetslösningar som ska användas.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagen ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i projekt och medgivande till behandling av personuppgifter ska inte tillämpas på projekt som har inletts före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Den föreslagna lagen bör träda i kraft så snart som möjligt för att tillgodose Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behov av att behandla personuppgifter för att därigenom kunna utföra sitt uppdrag på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Den 1 januari 2025 bedöms vara den tidigaste tidpunkt som lagen kan träda i kraft.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys bedöms i dag uppfylla merparten av de krav som ställs i den föreslagna lagen. Det kan dock inte förutsättas att myndigheten fullt ut uppfyller de föreslagna kraven på projekt och medgivande i 11–13 §§ i fråga om projekt som har inletts innan lagen träder i kraft. För att myndigheten inte ska tvingas upphöra med pågående behandlingar i förtid, bör de bestämmelserna därför inte tillämpas på projekt som har inletts före ikraftträdandet. Behandling av personuppgifter som myndigheten utför med stöd av samtycke regleras inte i förslaget om ny registerlag. Sådana pågående projekt påverkas således inte av ikraftträdandet av lagen.

9 Konsekvenser

9.1 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till ny lag syftar till att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt samtidigt som restriktioner och skyddsåtgärder värnar den personliga integriteten. De skyddsåtgärder som föreslås går utöver de som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Även om förslaget på olika sätt förväntas leda till förbättringar och effektivisering av myndighetens verksamhet kan det inledningsvis innebära att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behöver göra vissa tekniska och organisatoriska anpassningar. Myndigheten arbetar dock redan i dag i projektform och inhämtar ofta de enskildas medgivanden till behandling. Vidare separerar myndigheten direkt hänförliga personuppgifter från övriga uppgifter och arbetar med behörighetsstyrning. Därför kan det antas att eventuella anpassningar för att uppfylla de föreslagna kraven kommer att vara begränsade.

Det kan dock initialt komma att krävas viss utbildning för de medarbetare vid myndigheten som ska tillämpa de nya reglerna. Nya interna styrdokument kan också behöva tas fram och implementeras. Eventuella kostnader för utbildning och styrande dokument får dock anses ingå i myndighetens ordinarie uppgifter och bedöms rymmas inom befintliga anslag. Förslaget kan också innebära att det krävs viss anpassning av myndighetens it-system och arbetssätt, t.ex. för att kontrollera och följa upp åtkomsten till

personuppgifter regelbundet. Det finns dock redan i dag krav på intern styrning och kontroll vid myndigheter och krav på att personuppgiftsansvariga ska säkerställa och kunna visa att principerna om integritet och konfidentialitet uppfylls (4 § 4 myndighetsförordningen [2007:515] och artikel 5.1 f och 5.2 i EU:s dataskyddsförordning). Eventuella kostnader för sådana anpassningar bedöms därmed vara begränsade och rymmas inom befintliga anslag.

Förslaget bedöms inte få några negativa ekonomiska konsekvenser för andra statliga myndigheter eller för kommuner, regioner, företag eller andra enskilda. Möjligtvis kan det finnas vissa positiva konsekvenser för de aktörer som i dag bistår Myndigheten för vård- och omsorgsanalys med att bearbeta personuppgifter för att avidentifiera dem innan de lämnas ut till myndigheten, främst vissa statliga myndigheter. Sådan bearbetning kommer sannolikt inte behöva ske i samma utsträckning som i dag, eftersom Myndigheten för vård- och omsorgsanalys möjligheter att behandla personuppgifter ökar genom förslaget.

9.2 Konsekvenser för den personliga integriteten

Lagförslaget innebär att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ges möjlighet att behandla stora mängder personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter, även när det skulle kunna innebära ett betydande intrång i den personliga integriteten. Genom kraven på skyddsåtgärder som föreslås samt befintlig reglering om dataskydd och sekretess säkerställs dock ett långsiktigt och hållbart integritetsskydd. Det bedöms att förslaget utgör en lämplig avvägning mellan skyddet för den enskildes personliga integritet och behovet av en ändamålsenlig reglering för myndighetens behandling av personuppgifter. För sådan behandling som myndigheten utför i dag medför förslaget ett bättre skydd för den personliga integriteten än vad som nu gäller. Även för sådan ytterligare behandling som möjliggörs genom förslaget bedöms ett gott skydd för den personliga integriteten uppnås.

För en mer utförlig integritetsanalys hänvisas till avsnitt 7.

9.3 Övriga konsekvenser

Lagförslaget får inte några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen. Förslaget får inte heller några konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till stora företags.

Brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet förväntas inte påverkas på ett negativt sätt av förslaget. Däremot ger förslaget bättre förutsättningar för uppföljning, analys och kunskap om socialtjänstens brottsförebyggande arbete, vilket i förlängningen kan bidra till att utveckla det arbetet.

Författningsförslaget är könsneutralt utformat och förväntas inte få några negativa konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslaget bedöms inte heller få några negativa konsekvenser för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Med förslaget får myndigheten däremot goda möjligheter att genomföra analyser på jämställdhets- och integrationsområdet, vilket bör ge goda förutsättningar för beslut på dessa politikområden med åtföljande positiva konsekvenser för integrationen och jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslaget bedöms vara förenligt med FN:s konvention om barnets rättigheter, här benämnd barnkonventionen. I barnkonventionen anges bl.a. att barn inte får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende (artikel 16.1). Barns personuppgifter nämns också i skäl 38 i EU:s dataskyddsförordning där det anges att dessa förtjänar särskilt skydd, eftersom barn kan vara mindre medvetna om berörda risker, följder och skyddsåtgärder samt om sina rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter. Som anges i avsnitt 5 behöver Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behandla personuppgifter om olika kategorier av registrerade. Detta inkluderar i vissa fall personuppgifter om barn. Vid behandling av dessa uppgifter gäller på samma sätt som vid behandling av vuxnas personuppgifter att behandlingen ska vara nödvändig för att vara tillåten. Begränsningarna och skyddsåtgärderna i lagförslaget gäller, liksom det skydd som finns för den personliga integriteten i befintlig dataskydds- och sekretessreglering, på motsvarande sätt för barns

personuppgifter som för vuxnas personuppgifter. Barnets rättigheter kan dock utövas av barnets vårdnadshavare beroende på barnets ålder. Lagförslaget kan bidra till en förbättrad uppföljning och utvärdering av vården och omsorgen för barn, vilket kan påverka barns rättigheter på ett positivt sätt.

Det föreslås inte någon reglering som går utöver vad som är tillåtet enligt EU:s dataskyddsförordning. I respektive avsnitt med förslag till nya bestämmelser har det gjorts en bedömning av vilken nationell reglering som är möjlig att införa med beaktande av EU:s dataskyddsförordning. Även i övrigt bedöms förslaget vara förenligt med EU-rätten.

10 Författningskommentar

Förslaget till lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i verksamhet vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I första stycket anges att lagen gäller vid behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Definitioner av begreppen behandling och personuppgifter finns i artikel 4.2 och 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning. Lagen gäller behandling av personuppgifter som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv. Tillämpningsområdet motsvarar myndighetens uppdrag enligt 1–3 §§ förordningen (2010:1385) med instruktion för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, här benämnd instruktionen. Det innebär att lagen inte är tillämplig i

annan verksamhet vid myndigheten, t.ex. i den administrativa verksamheten.

I *andra stycket* begränsas lagens tillämpningsområde till att avse helt eller delvis automatiserad behandling eller manuell behandling om uppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register. Manuell behandling som inte ingår i, eller kommer att ingå i, ett register faller således utanför lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen motsvarar i denna del artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning och ska tolkas på samma sätt som den bestämmelsen. Definitionen av register finns i artikel 4.6 i EU:s dataskyddsförordning.

Förhållandet till annan dataskyddsreglering

2 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Paragrafen anger lagens förhållande till annan dataskyddsreglering. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

I *första stycket* anges att lagen kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Det innebär att lagen inte kan tillämpas fristående, utan endast tillsammans med EU:s dataskyddsförordning. EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig men förutsätter eller tillåter i vissa avseenden nationella bestämmelser som kompletterar förordningen.

Andra stycket upplyser om att dataskyddslagen och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen är subsidiära i förhållandet till denna lag. Det regleras även att föreskrifter som meddelats i anslutning till denna lag ska ha företräde framför dataskyddslagen och föreskrifter som meddelats i anslutning till dataskyddslagen.

Uppgifter om avlidna personer

3 § Vid behandling av uppgifter om avlidna personer ska följande reglering gälla i tillämpliga delar:

- 1. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,*
- 2. EU:s dataskyddsförordning, och*
- 3. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.*

I paragrafen anges vad som gäller vid behandling av uppgifter om avlidna personer. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I paragrafen slås fast att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen i tillämpliga delar ska gälla för behandling av uppgifter om avlidna personer. Genom paragrafen utvidgas därmed lagens tillämpningsområde till att omfatta mer än personuppgifter.

Bestämmelser som på något sätt kräver den registrerades agerande eller medverkan i övrigt är inte tillämpliga på avlidna personer. Någon möjlighet för efterlevande eller andra att överta rättigheter som tillkom den avlidne när denne var i livet finns inte heller. Det innebär exempelvis att bestämmelser om rätten till information, rätten till skadestånd och möjligheten att begära rättelse av uppgifter inte är tillämpliga på behandling av uppgifter om avlidna personer. Bestämmelser som däremot ska tillämpas även vid behandling av uppgifter om avlidna personer är sådana som avser bl.a. ändamål för behandlingen, tillåtna rättsliga grunder och de grundläggande principerna i artikel 5 i dataskyddsförordningen.

Enligt 1 § lagen (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död är en människa död, dvs. avliden, när hjärnans samtliga funktioner totalt och oåterkalleligt har fallit bort.

Begränsning av rätten att göra invändningar

4 § Artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning om rätten att göra invändningar gäller inte vid sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Rätten att göra invändningar gäller dock när personuppgifterna samlas in direkt från den enskilde.

Paragrafen anger en begränsning av rätten att göra invändningar mot behandling av personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning har den registrerade rätt att när som helst invända mot myndigheters behandling av personuppgifter avseende honom eller henne som grundar sig på sådan behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafens *första stycke* är utformat som ett undantag från artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning. Undantaget är en sådan begränsning i den nationella rätten som är tillåten enligt artikel 23 i EU:s dataskyddsförordning.

Andra stycket innebär att rätten att invända enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning gäller när uppgifterna samlas in direkt från den enskilde, exempelvis vid insamling av personuppgifter i intervju- eller enkätundersökningar.

Personuppgiftsansvar

5 § Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag.

Paragrafen anger att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Utpekandet av myndigheten som personuppgiftsansvarig görs i enlighet med artikel 4.7 i EU:s dataskyddsförordning, där även definitionen av personuppgiftsansvarig finns.

Ändamål för behandling av personuppgifter

6 § Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för

- 1. undersökningar om vårdens och omsorgens funktionssätt,*
- 2. undersökningar om effektiviteten i statliga åtaganden och verksamheter inom vård och omsorg,*

3. utvärderingar av information om vård och omsorg som lämnas till enskilda, eller

4. utvärderingar av statliga reformer och andra statliga initiativ inom vård och omsorg.

Inom ramen för sådana undersökningar och utvärderingar får personuppgifter behandlas för att framställa statistik.

I paragrafen anges för vilka primära ändamål personuppgifter får behandlas inom lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.2.

Regleringen av ändamålen i *första stycket* utgör en begränsning av vilken behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen. Ändamålen återspeglar Myndigheten för vård- och omsorgsanalys behov av att behandla personuppgifter för att utföra sitt uppdrag enligt 1–3 §§ instruktionen. De undersökningar och utvärderingar som anges i ändamålen är uttryckta på samma sätt som i 7 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). Ändamålen är brett formulerade och för att leva upp till kravet i artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål vid behandling av personuppgifter bör Myndigheten för vård- och omsorgsanalys därför normalt behöva formulera mer preciserade ändamål för de specifika behandlingar av personuppgifter som sker i myndighetens verksamhet. Ändamålet preciseras också genom det syfte som enligt 12 § ska fastställas för alla projekt.

Att behandlingen ska vara nödvändig innebär inte ett krav på att behandlingsåtgärden ska vara oundgänglig. Behandlingen kan anses nödvändig om den behövs för att myndigheten på ett effektivt sätt ska kunna utföra arbetsuppgiften eller om den leder till effektivitetsvinster (prop. 2017/18:105 s. 189). Om behandling av personuppgifter tillför relevant information till en undersökning eller utvärdering eller om undersökningen eller utvärderingen inte kan utföras lika effektivt utan uppgifterna, får behandlingen anses vara nödvändig. Även sådana uppgifter som visar sig utgöra överskottsinformation i förhållande till vad myndigheten behöver analysera får anses nödvändiga att behandla, om uppgifter som är nödvändiga att analysera annars inte kan samlas in av myndigheten. Exempelvis får det anses nödvändigt att behandla samtliga personuppgifter i en ärendeakt som samlats in för en aktstudie, även om samtliga personuppgifter inte behöver analyseras i studien. Det

får också anses nödvändigt att behandla samtliga personuppgifter i ett enkätsvar, även om samtliga personuppgifter inte är relevanta för ändamålet med enkäten. Vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen måste avgöras i varje enskilt fall. Vid en sådan prövning ska bl.a. de grundläggande principerna om uppgiftsminimering och lagringsminimering enligt artikel 5.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning beaktas.

I paragrafens *andra stycke* finns en upplysning om att myndigheten får behandla personuppgifter för att framställa statistik vid behandling enligt de primära ändamålen. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har inget statistikuppdrag och får inte behandla personuppgifter för statistik som ett självständigt ändamål. Däremot får myndigheten ta fram statistik som en del i den behandling som sker för de ändamål som anges i första stycket.

7 § Personuppgifter som behandlas enligt 6 § får även behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

I paragrafen anges för vilka sekundära ändamål personuppgifter får behandlas inom lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.3.

Bestämmelsen innebär att myndigheten får behandla personuppgifter för att fullgöra uppgiftslämnande i överensstämmelse med lag eller förordning. Behandlingen förutsätter att uppgifterna redan är föremål för behandling enligt 6 §. Ett sådant uppgiftslämnande som avses i paragrafen kan exempelvis bli aktuellt vid uppgiftslämnande som sker i syfte att fullgöra service-skyldigheten gentemot enskilda enligt förvaltningslagen (2017:900) eller som följer av skyldigheten för en myndighet att på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång enligt (6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

Känsliga personuppgifter

8 § Personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter) får behandlas med stöd av artikel 9.2 g i

förordningen om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Paragrafen anger att känsliga personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

De personuppgifter som myndigheten får behandla med stöd av bestämmelsen är sådana som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning, dvs. personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Definitioner av genetiska och biometriska uppgifter samt uppgifter om hälsa finns i artikel 4.13, 4.14 och 4.15 i EU:s dataskyddsförordning.

Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Känsliga personuppgifter får enligt bestämmelsen behandlas om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Behandling av känsliga personuppgifter bör typiskt sett kunna bedömas som nödvändig när sådana uppgifter behöver ligga till grund för myndighetens analyser eller samlas in för att möjliggöra behandling av uppgifter som behöver analyseras. Behandlingen måste dock kunna motiveras i varje enskilt fall.

Behandlingen ska vidare vara nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse enligt artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning.

Nödvändighetsrekvisitet har samma innebörd som i 6 § (jfr prop. 2017/18:105 s. 75 och 76).

Känsliga personuppgifter kan också behandlas med stöd av övriga undantag i artikel 9.2 i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen. T.ex. finns stöd för behandling av känsliga personuppgifter för statistiska ändamål i artikel 9.2 j i EU:s dataskyddsförordning samt 3 kap. 7 § dataskyddslagen.

Sökbegränsningar

9 § Sökningar får inte utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Sökningar får dock utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på personuppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa eller en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning, om sökningen sker för något av ändamålen i 6 §.

Paragrafen innehåller sökbegränsningar avseende känsliga personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Enligt paragrafens *första stycke* är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. Definitionen av känsliga personuppgifter finns i 8 §, som hänvisar till artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning. Sökförbudet avser alla tekniska åtgärder som innebär att uppgifter används för att strukturera eller systematisera information i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. Däremot hindrar bestämmelsen inte sökningar som görs i ett annat syfte än att identifiera ett urval av individer, t.ex. för att ta fram verksamhetsstatistik eller för registervård (prop. 2017/18:105 s. 91).

Andra stycket innehåller undantag från bestämmelsen i första stycket. Undantaget anger att det är tillåtet att använda uppgifter om etniskt ursprung, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa eller en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning för att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer. Förutsättningen för att det ska vara tillåtet att göra sökningar i enlighet med undantaget är dock att sökningen görs för något av de i 6 § angivna primära ändamålen.

Behandling av personuppgifter i projekt

10 § Med projekt avses i denna lag en planerad arbetsinsats som genomförs inom bestämda ramar.

I paragrafen anges vad som avses med projekt i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

Enligt paragrafen avses med projekt en planerad arbetsinsats som genomförs inom bestämda ramar. Att arbetsinsatsen ska vara planerad medför ett krav på att varje projekt ska föregås av vissa

förberedelser. Förberedelserna bör omfatta att bestämma vilka ramar som ska gälla för projektet. Med detta avses de ramar som ska fastställas enligt 12 § men också andra förutsättningar t.ex. rörande metod och resursåtgång.

11 § Behandling av personuppgifter enligt 6 § ska ske i projekt. Personuppgifter som samlas in för att behandlas i ett projekt får inte behandlas i ett annat projekt.

Personuppgifter får dock behandlas i ett annat projekt än det som uppgifterna samlats in i, om behandlingen är nödvändig för att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys helt eller delvis ska kunna upprepa eller följa upp det tidigare projektet.

Behandling av personuppgifter som utförs för omvärldsbevakning eller planering av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys verksamhet behöver inte ske i projekt.

Paragrafen reglerar behandling av personuppgifter i projekt. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

Enligt *första stycket* ska behandling av personuppgifter för de i 6 § angivna primära ändamålen ske i projekt. Vad som avses med projekt framgår av 10 §. Första stycket anger också att personuppgifter som samlas in för att behandlas i ett projekt inte får behandlas i ett annat projekt. Begränsningen av möjligheterna att vidarebehandla personuppgifter utgör i praktiken en begränsning av finalitetsprincipens tillämplighet (artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning).

Andra stycket utgör ett undantag från första styckets andra mening. Personuppgifter får behandlas i ett annat projekt än det som de samlats in i. För att undantaget ska vara tillämpligt krävs att behandlingen är nödvändig för att myndigheten helt eller delvis ska kunna upprepa eller följa upp det tidigare projektet. En förutsättning för att det ska vara fråga om uppföljning eller upprepning är att det projekt eller den del av ett projekt där uppgifterna ska återanvändas är mycket likt det projekt eller den del av projekt som uppgifterna samlades in i. Ett exempel på en uppföljning är att resultat som genererats inom ramen för ett projekt jämförs med resultat från ett tidigare projekt. Vidarebehandlingen får i dessa fall ske med stöd av finalitetsprincipen enligt artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning.

Tredje stycket utgör ett undantag från kravet att behandla personuppgifter i projekt. Personuppgifter som behandlas för

omvärldsbevakning eller planering av myndighetens verksamhet behöver inte behandlas i ett projekt och kan därmed också vidarebehandlas med stöd av finalitetsprincipen. Med omvärldsbevakning avses den innebörd som läggs i begreppet i normalt språkbruk. Det kan i myndighetens fall bl.a. handla om att ta del av nyhetsbrev, artiklar, publicerade rapporter, litteratur och liknande. Planeringen av myndighetens verksamhet kan exempelvis utgöras av arbetet med att ta fram den analys- och granskningsplan som avses i 4 § instruktionen.

12 § Innan personuppgifter behandlas i ett projekt ska Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fastställa

1. syftet med projektet,

2. vilka kategorier av känsliga personuppgifter och personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden (uppgifter om lagöverträdelser) som ska analyseras inom ramen för projektet, och

3. när projektet senast ska vara avslutat.

Det fastställda syftet får inte ändras.

Information om vad som har fastställts ska hållas tillgänglig på Myndigheten för vård- och omsorgsanalys webbplats.

Paragrafen anger krav på fastställande av ramarna för projekt och tillgängliggörande på myndighetens webbplats av vad som har fastställts. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

I första stycket räknas upp vad som ska fastställas i fråga om ett projekt, nämligen projektets syfte, kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser som ska analyseras inom ramen för projektet och när projektet senast ska vara avslutat. Definitionen av känsliga personuppgifter finns i 8 §, som hänvisar till artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning. Definitionen av uppgifter om lagöverträdelser har samma innebörd som i bl.a. 2 kap. 7 § patientdatalagen (2008:355) och 7 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, vilket innebär att fler uppgifter inkluderas än enbart sådana som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. Med analyseras ska avses bearbetning, systematisering och strukturering samt användning av uppgifterna, utifrån en analysmodell eller liknande, i syfte att se samband, göra jämförelser och dra slutsatser. Slutligen ska även tidpunkt för när projektet senast ska vara avslutat

fastställas. Bestämmelsen innebär att fastställandet ska ske innan personuppgifter börjar behandlas eller innan en tillåten ändring av personuppgiftsbehandlingen vidtas. Fastställandet görs lämpligen skriftligen.

Enligt *andra stycket* får det fastställda syftet med projektet inte ändras. Om syftet med projektet inte längre är aktuellt behöver projektet därmed avslutas. Ändringar får dock göras i ett pågående projekt i fråga om vilka kategorier av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse som ska analyseras samt den tidpunkt inom vilken projektet senast ska vara avslutat.

Tredje stycket innebär ett krav på att hålla information tillgänglig på myndighetens webbplats om vad som har fastställts enligt första stycket. Kravet på att hålla information tillgänglig påverkar inte informationskraven enligt artiklarna 13 och 14 i EU:s dataskyddsförordning.

Medgivande till behandling av personuppgifter

13 § Om personuppgifter samlas in direkt från den enskilde, får de behandlas endast om den enskilde har lämnat sitt uttryckliga medgivande till behandlingen.

Den registrerade har rätt att när som helst återkalla ett lämnat medgivande. Om ett medgivande återkallas, ska den behandling av personuppgifter som omfattas av det återkallade medgivandet upphöra. Behandlingen får dock fortsätta om Myndigheten för vård- och omsorgsanalys inte kan hänföra uppgifterna till den registrerade utan att bevara, förvärva eller behandla ytterligare personuppgifter.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om medgivande och återkallelse av medgivande i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 6.12.

Enligt *första stycket* krävs ett uttryckligt medgivande från den enskilde för behandling av personuppgifter som samlas in direkt från honom eller henne. Kravet är en integritetshöjande åtgärd i förhållande till den allmänna dataskyddsregleringen. Ett medgivande enligt denna bestämmelse är alltså inte att anse som en rättslig grund för myndighetens behandling av personuppgifter. Med uttryckligt medgivande bör avses detsamma som ett uttryckligt samtycke enligt artikel 9.2 a i EU:s dataskyddsförordning, även om utrymmet för att

bedöma medgivandet som frivilligt är större än när ett samtycke utgör den rättsliga grunden för behandlingen (prop. 2021/22:177 s. 116). Kravet på uttrycklighet kan uppfyllas genom att medgivandet lämnas skriftligen, i ett elektroniskt formulär, ett e-postmeddelande med en elektronisk underskrift eller i vissa fall muntligen (jfr EDPB riktlinjer 05/2020 om samtycke enligt förordning [EU] 2016/679, version 1.1. antagna den 4 maj 2020, s. 21).

Det *andra stycket* reglerar återkallelse av ett lämnat medgivande. Den registrerade kan när som helst återkalla ett lämnat medgivande. Återkallelsen kan avse hela eller delar av den behandling av personuppgifter som medgivandet omfattar, t.ex. vissa kategorier av personuppgifter eller personuppgifter som har samlats in under en viss tidsperiod. När ett lämnat medgivande återkallas ska behandlingen av personuppgifterna upphöra i den utsträckning som återkallelsen avser. Behandlingen får dock fortsätta om myndigheten inte kan hänföra uppgifterna till den registrerade. Om de ändamål för vilka myndigheten behandlar personuppgifter inte kräver eller inte längre kräver att den registrerade identifieras av myndigheten, är myndigheten i likhet med vad som anges i artikel 11.1 i EU:s dataskyddsförordning, inte tvungen att bevara, förvärva eller behandla ytterligare information för att identifiera den registrerade endast för att kunna upphöra med behandlingen.

Återkallandet påverkar inte tillåtligheten av sådan behandling som skett innan medgivandet återkallades. Konsekvensen av att återkalla ett lämnat medgivande motsvarar därmed konsekvensen av ett återkallat samtycke enligt artikel 7.3 i EU:s dataskyddsförordning.

Begränsning av möjligheterna att identifiera den registrerade

14 § Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade ska förvaras separat från övriga personuppgifter. Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade får dock behandlas tillsammans med övriga personuppgifter om en separering skulle medföra en oproportionerlig ansträngning eller motverka syftet med behandlingen.

Personuppgifter som inte direkt kan hänföras till den registrerade får vara försedda med en beteckning som kan hänföras till ett personnummer eller motsvarande identitetsbeteckning.

Paragrafen anger bestämmelser som begränsar möjligheterna att identifiera den registrerade. Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

Enligt *första styckets första mening* ska direkt och indirekt hänförliga personuppgifter förvaras separat från varandra. Personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade är framför allt uppgifter om namn, personnummer och samordningsnummer. Sådana uppgifter ska således avskiljas från övriga personuppgifter för att motverka en direkt identifiering av den registrerade. *Första styckets andra mening* utgör ett undantag från vad som sägs i första meningen. Undantaget kan bli aktuellt om det skulle medföra en oproportionerlig ansträngning eller motverka syftet med behandlingen att separera personuppgifterna. En ansträngning kan anses oproportionerlig när den är mycket omfattande, t.ex. medför manuell genomgång av stora mängder patientjournaler eller akter från socialtjänsten. Syftet med behandlingen kan anses motverkas när personuppgifter som direkt kan hänföras till den registrerade är centrala för behandlingen, t.ex. när uppgifterna behövs för att myndigheten ska kunna kontakta registrerade eller göra källhänvisningar.

Enligt *andra stycket* får personuppgifter som inte direkt kan hänföras till den registrerade vara försedda med en beteckning som kan hänföras till ett personnummer eller motsvarande identitetsbeteckning. Det kan exempelvis ske genom att direkt hänförliga personuppgifter ersätts med ett löpnummer i det analysmaterial som myndigheten arbetar med och att en kodnyckel med de direkt hänförliga personuppgifterna förvaras separat från analysmaterialet.

Tillgång till personuppgifter

15 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Åtkomsten till personuppgifter ska kontrolleras och följas upp regelbundet.

Paragrafen reglerar tillgången till personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Första stycket innebär ett uttryckligt krav på myndigheten att se till att tillgången till personuppgifter begränsas till det som var och

en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter vid myndigheten. Uttrycket var och en inkluderar såväl tillsvidareanställd personal som personer med tidsbegränsade anställningar eller uppdrag vid myndigheten. I och med begränsningen förstärks skyddet för den personliga integriteten genom att personuppgifter sprids till en så liten krets som möjligt. Myndigheten ska aktivt ta ställning till vilket informationsbehov ett tjänsteåliggande eller uppdrag medför och tilldelar den behörighet som behövs utifrån det. Tillgången kan begränsas genom tekniska och organisatoriska åtgärder (jfr artikel 32 i EU:s dataskyddsförordning).

Av *andra stycket* följer att myndigheten är skyldig att se till att åtkomsten till personuppgifter kontrolleras och följs upp regelbundet. Sådana kontroller och uppföljningar bör genomföras systematiskt och återkommande och inte endast om myndigheten av någon orsak har fått anledning att misstänka att obehörig åtkomst har förekommit. Det är i första hand upp till myndigheten att närmare bestämma formerna för kontroll och uppföljning, men det kan t.ex. ske genom loggar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. *Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.*
2. *Bestämmelserna i 11–13 §§ ska inte tillämpas på projekt som har inletts före ikraftträdandet.*

Övervägandena finns i avsnitt 8.

Lagen träder enligt bestämmelsen i *punkt 1* i kraft den 1 januari 2025.

Av *punkt 2* framgår att bestämmelserna om behandling av personuppgifter i projekt enligt 11 och 12 §§ samt bestämmelserna om medgivande till behandling av personuppgifter enligt 13 § inte ska tillämpas på projekt som har inletts före ikraftträdandet. För sådana projekt ska dock övriga bestämmelser i lagen tillämpas.

KSLU § 95 Ansökan från Brottsofferjouren Västmanland om verksamhetsstöd för 2024

INLEDNING

Brottsofferjouren Västmanlands har inkommit med en ansökan om verksamhetsstöd för 2024.

Brottsofferjouren ska ge medmänskligt stöd till brottsdrabbade kommuninnevånare, dess anhöriga och vittnen och ge dem vägledning i rättsprocessen. Brottsofferjouren arbetar också aktivt tillsammans med såväl offentlig som annan ideell verksamhet på både lokal, regional och nationell nivå. Allt för att öka kunskapen om brottsoffers behov och rättigheter och för att bidra till förbättrade förutsättningar för målgrupperna. Föreningen omfattar samtliga tio av länets kommuner.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.1930, ansökan från Brottsofferjouren
Bilaga KS 2023.1931, bilagor till ansökan

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att till Brottsofferjouren Västmanland bevilja verksamhetsstöd om 137 886 kronor
för verksamhetsåret 2024, att tas ur kommunstyrelsens förfogande

Erik Hamrin (M) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att till Brottsofferjouren Västmanland bevilja verksamhetsstöd om 137 886 kronor
för verksamhetsåret 2024, att tas ur kommunstyrelsens förfogande.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

2023-05-15

Kommunstyrelsen

Sala kommun

Box 304

733 25 Sala

Ansökan om Sala kommuns stöd till Brottsofferjouren Västmanlands verksamhet 2024.

Brottsofferjouren Västmanlands uppdrag, syfte och mål framgår av bifogad verksamhetsplan.

Brottsofferjouren ska ge medmänskligt stöd till brottsdrabbade kommuninnevånare, dess anhöriga och vittnen och ge dem vägledning i rättsprocessen.

Föreningen omfattar samtliga tio av länets kommuner. Ert stöd avser att gagna just Era kommuninnevånare.

Brottsofferjouren arbetar också aktivt tillsammans med såväl offentlig som annan ideell verksamhet på både lokal, regional och nationell nivå. Allt för att öka kunskapen om brottsoffers behov och rättigheter och för att bidra till förbättrade förutsättningar för målgrupperna.

Vi äskar 6 kr/capita (**137 886 kr**) för verksamhetsår 2024

Västerås den 15 maj 2023

Brottsofferjouren Västmanland

Carolina Edlund
Verksamhetsledare

Förtydligande gällande äskande från er kommun.

Vi har – utifrån riktlinjer från vårt riksorgan Brottsofferjouren Sverige – enats om att för 6 kr/capita från respektive kommun kan vi fortsatt erbjuda samt ge god kvalitet av brottsofferstöd till respektive kommuninnevånare i Västmanland. För att få fortsätta Brottsofferjourarbete krävs att följa de minimikrav och riktlinjer som Brottsofferjouren Sverige tar fram. Ett krav från Brottsofferjouren Sverige är bland annat att det finns avlönad samordnande personal på varje jour- det för att kunna garantera brottsutsatta, vittnen och anhöriga likvärdigt stöd av god kvalitet oavsett var denne bor i länet eller i Sverige.

Personalkostnader är den post som utan konkurrens är den största och vi har tidigare skrivit att vi önskar kunna utöka vår personal vilket vi nu gjort, vi är numer 2 tjänster i stället för 1,5 tjänst som samarbetar med samordning av brottsofferstöd i Västmanland. Vi vill även nu när pandemins restriktioner äntligen är släppta kunna verka mer ute i kommunerna vilket är en del i vår verksamhetsplan.

De kommunala bidragen är- förutom ett mindre verksamhetsstöd från Brottsoffermyndigheten - de enda medlen vi har för att bedriva vår verksamhet.

Med hopp om ett fortsatt generöst om än adekvat bidrag från er kommun vill vi även passa på att påminna er om att vi gärna kommer till just Er kommun för att informera om vår verksamhet. Samtliga kommuner i Västmanland är lika viktiga för oss, större som mindre. Brottsutsatta, vittnen och anhöriga finns oberoende var du/vi bor.

Med vänlig hälsning,

Carolina Edlund, verksamhetsledare Brottsofferjouren Västmanland

Årsredovisning för
Brottsofferjouren i Västmanland
878001-4349

Räkenskapsåret
2021-01-01 - 2021-12-31

Innehållsförteckning:	Sida
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	2
Balansräkning	3-4
Noter	5

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Brottsofferjouren i Västmanland, 878001-4349, med säte i Västerås, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Verksamhet

Brottsofferjouren har till uppgift att lämna olika former av stöd till dig som utsatts för kriminella handlingar. Vi ser vår ideella verksamhet som ett komplement till samhällets insatser.

Främjande av ändamålet

Syftet med verksamhet är att ge stöd till brottsdrabbad i direkt anslutning till brottet och genom rättsprocessens olika faser. Detta görs genom att stödpersoner eller anställda hjälper den drabbade med stödsamtal, kontakter med polis, myndigheter, försäkringsbolag etc.

Flerårsöversikt

	2021	2020	2019	Belopp i kr 2018
Huvudintäkter	2 459 631	2 398 223	2 366 061	2 091 669
Övriga intäkter	17 123	32 648	20 914	13 314
Årets resultat	459 998	503 743	416 216	250 216
Soliditet, %	91	89	84	86

Förändringar i eget kapital

	Fritt eget kapital
Vid årets början	2 434 569
<i>Disposition enl årsstämmobeslut</i>	
Årets resultat	459 998

MS

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-01-01- 2021-12-31</i>	<i>2020-01-01- 2020-12-31</i>
Rörelseintäkter			
Medlemsavgifter		6 300	9 230
Bidrag	2	2 453 331	2 388 114
Gåvor		-	879
Övriga rörelseintäkter		17 123	32 648
Summa rörelseintäkter		2 476 754	2 430 871
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-522 158	-564 525
Personalkostnader	3	-1 494 493	-1 362 474
Summa rörelsekostnader		-2 016 651	-1 926 999
Rörelseresultat		460 103	503 872
Finansiella poster			
Räntekostnader och liknande resultatposter		-105	-129
Summa finansiella poster		-105	-129
Resultat efter finansiella poster		459 998	503 743
Bokslutsdispositioner			
Resultat före skatt		459 998	503 743
Skatter			
Årets resultat		459 998	503 743

MS

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-12-31</i>	<i>2020-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		593	29 288
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		170 686	37 005
Summa kortfristiga fordringar		171 279	66 293
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		3 000 687	2 697 294
Summa kassa och bank		3 000 687	2 697 294
Summa omsättningstillgångar		3 171 966	2 763 587
SUMMA TILLGÅNGAR		3 171 966	2 763 587

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-12-31</i>	<i>2020-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Fritt eget kapital</i>			
<i>Balanserat resultat</i>		2 434 569	1 930 826
<i>Årets resultat</i>		459 998	503 743
Summa fritt eget kapital		<u>2 894 567</u>	<u>2 434 569</u>
<i>Eget kapital</i>			
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		49 719	38 098
Skatteskulder		33 846	28 666
Övriga skulder		52 560	60 227
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		<u>141 274</u>	<u>202 027</u>
Summa kortfristiga skulder		<u>277 399</u>	<u>329 018</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>3 171 966</u>	<u>2 763 587</u>

MS

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Not 2 Bidrag

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Statliga bidrag	477 759	466 071
Kommunala bidrag	1 975 572	1 922 043
Summa	2 453 331	2 388 114

Not 3 Personal

Personal

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Medelantalet anställda	3	3
Summa	3	3

Underskrifter

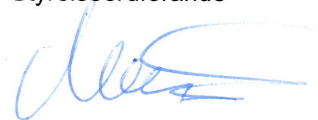
Västerås 2022- 02-22

Sonja Olofsson
Styrelseordförande

Elisabeth Kantor

Maria Westman

Anders Nygren

Sanela Cerimagic

Min revisionsberättelse har lämnats 2022- 03-02

Maria Stridell
Auktoriserad revisor

Kommentar:

Bolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på ordinarie årsstämma

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Brottsofferjouren i Västmanland
Org.nr. 878001-4349

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Brottsofferjouren i Västmanland för år 2021.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån

dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
  - utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
  - drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
  - utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Brottsofferjouren i Västmanland för år 2021 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen, eller
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och

där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Västerås den 1 mars 2022

Maria Stridell

Auktoriserad revisor

VERKSAMHETSPLAN

Brottsofferjouren Västmanland 2023

Föreningen, dess syfte och värdegrund

Brottsofferjourens (BOJ) Västmanland ändamål är att erbjuda och ge medmänskligt stöd, information och praktisk vägledning till brottsutsatta, vittnen och anhöriga. Brottsofferjourens insatser är ett komplement och ett alternativ till myndigheters stöd. Brottsofferjouren betonar aktiv samverkan med andra organisationer och myndigheter för att kontinuerligt utveckla stödet till brottsutsatta och stärka deras rättigheter.

Vår målsättning är att när invånare i Västmanlands län utsätts för brott, direkt eller indirekt, ska BOJ Västmanland vara en självklar stödkontakt.

Verksamheten skall vara väl känd och en självklar samarbetspart för samliga aktörer inom verksamhetsområdet. De stödsökande som har kontakt med BOJ Västmanland ska känna sig trygga och respekterade. Jouren ska ses som ett viktigt komplement till den offentliga sektorn vad gäller brottsofferstöd och brottsförebyggande arbete.

BOJ Västmanlands vision för länets brottsofferstöd är att alla som utsätts för brott ska få ett likvärdigt stöd när det gäller att hantera:

- rättsprocessens alla delar, inklusive polisutredning, skydds- och skadeståndsträgor samt försäkringssträgor,
- psykiska, fysiska, sociala och existentiella konsekvenser av brottet.

Verksamheten

Brottsdrabbade, vittnen och anhöriga i länet erbjuds stöd, vägledande information och råd före, under och efter rättsprocess. Stödet ges genom ideellt arbetande volontär samt jourens avlönade anställda.

Ideella stödpersoner inom BOJ Västmanland ger via telefon och i personliga möten samtalsstöd, praktiska råd och förmedlar vid behov även kontakt med till exempel försäkringsbolag, hjälporganisationer och myndigheter utifrån behov i det enskilda fallet. Stödet ges kostnadsfritt, kan ske anonymt och ett tystnadslöfte gäller. Det sker inga journalliknande anteckningar om den stödsökande, alla personuppgifter hanteras enligt dataaskyddsförordningen GDPR.

Ideella vittnesstödjare erbjuder information och stöd till målsäganden, vittnen och anhöriga som fått kallelse till förhandling i Västmanlands tingsrätt. Det händer att ett vittne eller en målsägande känner behov av stöd även i rättsalen. Då kan vittnesstödet deltaga som åhörare.

Unga brottsdrabbade, vittnen och anhöriga i Västerås ges stöd via en anställd socionom på Stödcentrum för unga brottsutsatta. I uppdraget för Stödcentrum för unga ingår även att arbeta förbyggande i skolor och på andra platser där barn och unga vistas. I övriga västmanländska kommuner är det kommunala verksamheter inom Individ- och familjeomsorgen som ger motsvarande stöd till samma målgrupp.

Fokusområden 2023

- Regelbundet lägga ut inlägg/sprida information om verksamheten på sociala medier med målsättning att nå ut till fler i länet som kan behöva vårt stöd
- Fortsätta arbetet med digital kvalitetsmätning via systemet Minerva i arbetet ingår att följa upp och utvärdera den information som ges via digital kvalitetsmätning,

Stödpersonverksamheten har en heltidsanställd samordnare som även är jourens verksamhetsledare och utöver det finns ytterligare en halvtidsfjänt föräld till verksamheten. Föreningen har mellan 10–15 aktiva stödpersoner som samliga arbetar över hela länet. Finansieringen sker främst via kommunala bidrag men också via Brottsoffermyndigheten.

Vittnesstödsverksamheten har en anställd samordnare, 50 %. Föreningen har mellan 10–15 aktiva vittnesstödare. Den administrativa delen av verksamheten hanteras på Brottsofferyourens kontor i Västerås och det ideella arbetet sker vid

Tre verksamhetsområden

- Inleda samtal angående förnyelse av IOP tillsammans med ny representant från Västerås stad, Christer Zegerra Eriksson, nuvarande överenskomme lö- per ut 31/12–23
- Boka minst en träff /är med samliga kommuner i länet för att beskriva verksamheten, i arbetet ingår att föra dialog om likvärdigt bidrag från varje kommun.
- Etablera kontakt med Region Västmanlands folkhälsofunktion för samverkan parallellt med att komma i kontakt med vålds- och brottsutsatta, till exempel kvinnokliniken och akutmottagningen.
- Informera om Brottsofferyouren Västmanlands verksamhet till anställda inom polismyndigheten Region Mitt (aspiranter inkluderat)
- Utföra Polisens informationskyldighet till vittnen
- (Förundersökningsörelsen som trädde i kraft 2022) har Brottsofferyouren Västmanland som mål att ge information till Polisen gällande möjligheten för vittnen att få stöd genom brottsofferyouren Västmanlands verksamhet.
- Inleda dialog och samverkan med Trygghetsamordnare i Västerås stad med utsatta områden i fokus.
- Komponentsutveckling i form av fortutbildningsfall för verksamhetens anställda inom området samtalsmetodik i syfte att öka kvaliteten på stödet till verksamhetens målgrupp.

Västmanlands tingsrätt. Finansiering av verksamheten sker genom projektmedel som ansöks årligen hos Brottsoffermyndigheten.

Stödcentrum för unga har en anställd socionom på heltid, arbetsplatsen ligger i polishuset nära polisens ungdomssektion. Denna del av verksamheten berör endast barn och unga boende i Västerås kommun och finansieras genom det ideburna offentliga partnerskap (IOP) som finns upprättat med Västerås Stad. I denna verksamhet arbetar ingen volontär.

Mål för förenings olika verksamhetsområden 2023

Stödpersonsverksamhet

- God samverkan med polis och övriga relevanta aktörer.
- Stödpersonsgruppen skall bestå av personer med relevant kompetens/erfarenhet och med ett förhållningssätt som kännetecknas av Brottsofferyourens värdegrund; empatisk, engagerad, trovärdig och ansvarskännande.
- Digitala utbildningsfall i form av stödpersonsträffar, webinarium med mera bör genomföras. Därutöver ska relevanta föreläsningar, studiebesök och kurser kunna erbjudas under verksamhetsåret.
- Ett uppföljningsamtal med samordnare skall erbjudas per år.

Vittnessödverksamhet

- God samverkan med Västmanlands tingsrätt och andra relevanta aktörer samt efterleva den lokala överenskommelsen om att vittnessöd alltid bör finnas i tingsrätten i samband med förhandlingar.
- Hög kompetens inom vittnessödsgruppen.
- Vittnessödsgruppen skall bestå av personer med relevant kompetens/erfarenhet och med ett förhållningssätt som kännetecknas av Brottsofferyourens värdegrund; empatisk, engagerad, trovärdig och ansvarskännande.
- Digitala utbildningsfall i form av vittnessödpersonsträffar, webinarium med mera bör genomföras. Därutöver ska relevanta föreläsningar, studiebesök och kurser kunna erbjudas under verksamhetsåret.

- Ansvaret för att Brottsförhållanden i Västra Götalands län ska uppdateras på relevant/aktuell information.
- Ansvaret för att Brottsförhållanden i Västra Götalands län ska uppdateras på relevant/aktuell information.
- Ansvaret för ekonomisk dialog med redovisnings- och revisionspartners.
- Ansvaret för verksamhetsrapportering till styrelsen.
- Samverka och hålla kontakt med relevanta, externa verksamheter.
- Värdegrund aktivt och kontinuerligt diskuteras.
- Ansvaret för regelbundna träffar för stödpersoner där Brottsförhållanden i Västra Götalands län ska uppdateras på relevant/aktuell information.
- Genomföra uppföljningssamtal med stödpersoner.
- Samordna och handleda stödpersoner.
- Gång/år.
- Kommunkontakt samt om möjligt fysiskt besök i respektive kommun i Västra Götalands län.
- Samordna stödpersonsverksamheten.
- Ansvaret för samordningen av föreningens verksamhetsområden.

Verksamhetsledare samt samordnare för stödpersoner

- Samordnare Stödcentrum för unga.
- Samordnare för vittnesstöd.
- Verksamhetsledare samt samordnare för vuxenstöd.

Brottsförhållanden i Västra Götalands län har tre heltidsanställda:

Anställd personal

- sociala medier.
- Arbeta för att sprida och öka kunskap om BOJ i Västra Götalands län i mötesplatser för unga.
- och unga vistas. Sådana platser kan b.l.a. vara fritidsgårdar, skola eller andra Stödcentrum ska verka i förebyggande syfte genom att besöka platser där barn arbetar med barn och unga i Västra Götalands län.
- God samverkan med polis, grund- och gymnasieskolor och övriga aktörer som Stödcentrum för unga

- Ett uppföljningssamtal med samordnare skall erbjudas per år.

- Samordnare för vittnesstöd**
- Samordna vittnesstödsverksamheten och vara BOJ's kontaktperson gentemot Västmanlands tingsrätt.
  - Ansvara för bemanning av vittnesstödjare i Västmanlands tingsrätt.
  - Ansvara för regelbundna träffar med vittnesstödjare där Brottsofferyourens värdegrund aktivt och kontinuerligt diskuteras.
  - Ansvara för rekrytering samt genomförande av grundutbildning av nya volontärer.
  - Ansvara för vidareutbildning/webbutbildning av vittnesstödjare och stödpersoner.
  - Ansvara för Brottsofferyouren Västmanlands Instagram och Facebookkonto för att sprida och öka kunskap om BOJ Västmanland i sociala medier.
- Samordnare, Stödcentrum för unga**
- Planera och genomföra arbetet med unga brottsdrabbade, vittnen och anhöriga.
  - Ge råd och stöd till målgruppen och vid behov lotsa vidare till andra relevanta verksamheter.
  - Samarbeta med polisens ungdomssektion samt andra relevanta aktörer.
  - Inga i styrgruppen för det Idéburna offentliga partnerskapet med Västerås stad
  - Ansvara för att upprätthålla skyldighet om tystnads- och anmälningsplikt.
  - Ge information till barn och ungdomar i skolor och på platser där barn och ungdomar vistas.
  - Representera verksamheten/föreningen vid träffar och samverkansforum med andra professionella aktörer som arbetar med barn- och unga.
  - Ansvara för Stödcentrum för unga Instagramkonto genom att sprida och öka kunskap om verksamheten i sociala medier.

Styrelsen
Styrelsens arbete skall präglas av kompetens, samarbetsförmåga, initiativkraft och framtidstro.

- **Arbetsgivaransvar för föreningens personal.**
Styrelsen är ansvarig för ett gott ledarskap, säkerställa att Brottsofferyouren Västmanland följer gällande lagar och avtal, säkerställa en god arbetsmiljö och genomföra medarbetarsamtal en gång per år.

- **Stabil ekonomi**

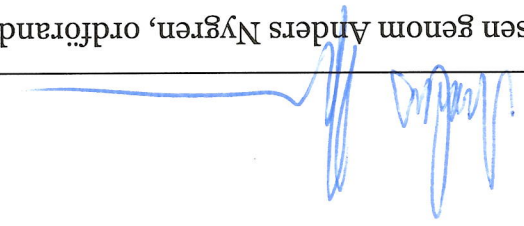
Styrelsen skall bevaka att verksamheten arbetar inom sina ekonomiska ramar och att medlen används så att de gagnar brottsoffer, vittnen och anhöriga.

Styrelsen skall även arbeta för enhetliga och längre samverkansavtal/IOP med länets samtliga kommuner.

- **Uppföljning av verksamhetens mål**

Styrelsen skall genomföra, förutom årsmöte, minst sex styrelsemöten under året. Säkerställa uppföljning/verksällande av verksamhetens uppsatta mål.

Styrelsen genom Anders Nygren, ordförande

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Brottsofferjouren Västmanland för 2022

Inledning

Brottsofferjouren Västmanland, BOJ, är en ideell förening som är politiskt och religiöst oberoende. Brottsofferjouren ger råd och stöd till brottsutsatta, anhöriga och vittnen och stödet är frivilligt och kostnadsfritt.

Samtliga inom BOJ har avgett tystnadslöfte för att i största mån skydda att uppgifter röjs gällande den hjälpsökande.

Arbetet bedrivs av volontärer som arbetar ideellt samt av anställd personal. I uppdraget ingår att lyssna och bekräfta den stödsökande samt att ge praktiska råd kring rättsprocess och ersättningsfrågor. Det finns även möjlighet att få stöd i Västmanlands tingsrätt för vittnen och målsäganden i samband med rättegång. I Västerås bedrivs dessutom Stödcentrum för unga i BOJ Västmanlands regi.

Verksamhetsberättelsen är en dokumentation och avstämning i förhållande till aktivitetsmålen i föreningens verksamhetsplan.

BOJ Västmanland är medlem i riksförbundet Brottsofferjouren Sverige. Föreningen har under året gett stöd till brottsdrabbade i samtliga 10 kommuner i Västmanland. Antalet medlemmar i föreningen uppgår till 75 st. varav 2 företag.

Styrelsens sammansättning

Ordförande	Anders Nygren
Vice ordförande	Elisabeth Kantor
Sekreterare	Maria Westman
Övriga ledamöter	Sofia Eriksson Sanela Cerimagic

Revisorer	Maria Stridell Klara Almroth båda från Klara siffror
Valberedning	Sanela Cerimagic

Styrelsen har under året haft 6 protokollförda sammanträden.

Fokus har bland annat lagts på:

- Att ständigt anpassa verksamheten efter aktuella Covid-19direktiv för att alltid nå ut till stödsökande på ett säkert och skyndsamt sätt,
- Att implementera ett digitalt ärendehanteringssystem,
- en effektiv och rationell administration relaterad till stor förening med bibehållen personalstyrka,
- att erhålla likvärdigt verksamhetsbidrag från respektive kommun,
- ett fortsatt nära samarbete med polisen, främst Brottsoffer- och personsäkerhetssektionen (BOPS),
- att säkerställa att arbetet inom jouren sker utifrån de styrdokument som finns upprättade,
- samt uppföljning av vårt idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Västerås stad.

Anställd personal

BOJ Västmanland har tre tillsvidareanställda.

- Verksamhetsledare och samordnare för vuxenstöd (100%)
- Samordnare vittnesstöd (50 %), administration verksamhet 50 %
- Samordnare Stödcentrum för unga (100%)

Stödpersonsverksamhet

Verksamheten ger stöd till brottsutsatta, vittnen och anhöriga. Stöd ges främst per telefon och kontakt med stödsökande sker skyndsamt, i regel inom ett dygn från att samordnare får kännedom om att stödsökande önskar kontakt. Kontakt sker alltid på ett respektfullt och professionellt sätt. Under första kvartalet av 2022 fortsatte BOJ Västmanland den Covid-19-anpassade verksamhet som skapades under 2020–2021 och tack vare att stödet främst sker per telefon har verksamheten kunnat fortlöpa utan några särskilda svårigheter och de som önskat stöd från verksamheten har erhållit det.

Även utbildning av nya volontärer har övergått till ett digitalt tillvägagångssätt. Under 2022 genomfördes en digital utbildning för blivande volontärer och den

arrangerades nationellt av Brottsofferjouren Sverige vilket resulterade i att jouren under 2022 fick fem nya stödpersoner, något som behövdes då det under pandemin var många av de som varit stödpersoner länge valde att avsluta sina uppdrag, det resulterade 2022 i att anställd personal utfört stor del av stödpersonsarbetet. Utifrån att det ej varit många aktiva volontärer har få stödpersonträffar hållits mer än de gemensamma volontärträffar som jouren arrangerat vis påsk, sommar och jul.

Vittnesstödsverksamhet

Verksamheten ger stöd och praktisk information till målsägande, vittnen och anhöriga vid Västmanlands tingsrätt. Brottsofferjourens mål med verksamheten är att vittnesstödet ska finnas på plats vid domstolen vid samtliga mål där vittnen och målsägande är kallade. Under året har antalet vittnesstödjare varit för få för att kunna leva upp helt till det målet. Dock fick verksamheten fem nya vittnesstödjare efter den digitala grundutbildningen, anordnad av Brottsofferjouren Sverige. I slutet av året genomfördes en övergång till digital statistikföring i ärendehanteringssystemet Minerva, vilket innebar att samtliga vittnesstödjare fick genomgå en digital utbildning inför lanseringen av det nya arbetssättet.

Under året har två avstämningsmöten mellan samordnare och kontaktperson på tingsrätten ägt rum, där den lokala överenskommelsen uppdaterades i början av året. Tillägg i överenskommelsen är att vittnesstödjarna inte längre verkar uppsökande på tingsrätten utan utgår från en disk placerad i vänthallen, enligt önskemål från domstolen.

Samordnaren deltog även vid en studieresa till Norge under hösten anordnad för Brottsofferjourens vittnesstödssamordnare. Samordnarna fick besöka Søndre Østfold tingrett i Fredrikstad och fick där möjlighet att lära mer om hur vittnesstödsverksamheten är organiserad i Norge. Vidare har vittnesstödssamordnaren under året deltagit vid digitala vittnesstödssamordnarmöten ledda av Frida Wheldon, verksamhetsutvecklare Rättsväsende vid Brottsofferjouren Sverige. Vid dessa möten utbyter deltagarna erfarenheter och diskuterar aktuella ämnen. Avslutningsvis, har vittnesstödssamordaren förlagt minst ett arbetspass vid domstolen i veckan.

Stödcentrum för unga

Verksamheten ger stöd till unga upp till 20 år i Västerås kommun som blivit utsatta för brott, bevittnat brott eller är anhörig till brottsutsatta. Under år 2022 har yrkesverksam på Stödcentrum genomfört en tredagars-utbildning till barnpilot och därefter regelbundet deltagit i den barnpilotsgrupp som Västerås kommun satt samman i syfte att träffa andra barnpiloter, dela erfarenheter, diskutera dilemman

samt stärka barnperspektivet i verksamheten.

Stödcentrum har fortsatt sam- och nätverka med aktörer som arbetar med målgruppen barn- och unga, så som bland annat Here4U, olika verksamheter inom Socialtjänsten, ungdomsmottagningen, familjecentrum, kuratorer på grundskolor i Västerås och Barnahus. Stödcentrum har även samverkat med Länsstyrelsen Västmanland inför, samt deltagit i en helkväll under arrangemanget Cityfestivalen i syfte att arbeta mot en trygg och säker Cityfestival.

Stödcentrum har tillsammans med Öppenvård ungdom startat upp en ny arbetsgrupp under året med medling som fokus. Ytterligare en arbetsgrupp med regelbundna arbetsgruppsträffar med fokus på unga tjejer som är utsatta/riskerar att utsättas för sugardejting och gängkriminalitet har startats upp under året tillsammans med ett tjugotal olika verksamheter som arbetar med målgruppen barn- och unga. Även en samverkansgrupp med Stödcentrum för unga i Örebro och Eskilstuna har startats och regelbundna digitala samt en fysisk träff har ägt rum i syfte att utbyta erfarenheter och arbetsmetoder kopplat till verksamheten och målgruppen barn- och unga.

Under året har Stödcentrum föreläst på grundskolor i Västerås (åk 6 – gymnasiet åk 3) på temat ”Unga och brott” samt ”nätbrott/nätetik”, vilket uppgick till totalt 11 tillfällen inkluderat en halvdag på en högstadieskolas temadag i syfte att presentera och ge information om verksamheten. Stödcentrum har även hållit en informationsföreläsning om verksamheten till Socialtjänsten i Västerås samt gett information om verksamheten vid två studiebesökstillfällen till socialpedagog- och fritidsledarstudenter.

Under året har Stödcentrum startat upp ett eget Instagramkonto i syfte att sprida information om Stödcentrums verksamhet till aktuell målgrupp samt till yrkesverksamma som arbetar med barn- och unga. Yrkesverksam på Stödcentrum har även medverkat i ett reportage i tidningen Brottsoffer på temat ”Barn- och unga i rättsprocessen”.

Medlemsträffar, utbildningar och konferenser

Det har även under 2022 erbjudits en rad webinarium, temadagar med mera som volontärer deltagit i, bl a arrangerade BOJ Sverige en temavecka med fokus brottsoffer, Brottsoffermyndigheten sände en digital föreläsning om barn och ungas utsatthet och Länsstyrelsens arrangerade seminariet ”Återfallsförebyggande arbete och våldsutövare i nära relation”. På den Internationella Brottsofferdagen anordnade Brottsoffermyndigheten som vanligt en heldagskonferens. Konferensen genomfördes digitalt och innehöll bl.a. föreläsning om kvinnors utsatthet för näthat samt hur brottsutsattas minne fungerar. Vidare, bjöd Brottsofferjouren Sverige in samtliga

volontärer till en digital konferens vid namn 'Tyst vittne' med anledning av den oro och rädsla många känner inför att vittna och där praktiska tips på bemötande och agerande för att öka känslan av trygghet diskuterades.

Under hösten arrangerades gemensamma volontärträffar med vittnesstödjare då Brottsofferjouren Västmanland besökte CMV, Centrum mot våld.

En påskträff anordnades för samtliga volontärer i jouren där bland annat några volontärer som valde att avsluta sina uppdrag efter lång och trogen tjänst tackades av. Det bjöds även in till sommarträff med middag på Officersmässen samt ett gemensamt julbord på Falkenbergiska kvarnen

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) och ekonomiska bidrag från kommunerna

Styrgruppen för vårt IOP med Västerås stad har haft två träffar under året, anledningen till enbart två träffar är att den person som är representant för Västerås stad avslutade sin tjänst under året och rekryteringen för ersättare blev ej klar innan årets slut.

BOJ Västmanland har även i år, genom äskande/ansökan om kommunbidrag, strävat efter att respektive kommun bidrar med likvärdigt belopp per kommuninvånare vilket i flertalet kommuner givit önskvärt resultat.

Information/marknadsföring

Tack vare att Brottsofferjouren Sverige gjorde en enorm, rikstäckande satsning på marknadsföring under 2022 har vi synts och hörts på många platser; på bussar, i TV, på radio, i sociala medier med mera.

Lokal annonsering skedde i den digitala versionen av tidningen Magazin24 samt finns med i den tryckta Kultur- och fritidsguiden, Kungsör.

Länsstyrelsen fanns tillsammans med BOJ Västmanland, Polisen och Länsbildningsförbundet i Västmanland även 2022 representerade på 60-plusmässan i Västerås i november, en välbesökt monter där information gavs om hur man dels kan skydda sig mot bedrägerier, dels vilken hjälp som finns att få om brott är begånget.

Under året har anställda informerat om BOJ Västmanlands verksamhet hos polisens Brottsoffer- och personsäkerhetsavdelning (BOPS) och vid Socialtjänstens mottagning vuxen.

Ekonomi

För år 2022 redovisas en vinst med 63 364 tkr.

Verksamheten har finansierats genom idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Västerås stad med 1 473 000 kr. Övriga kommuners föreningsbidrag under året har varit Fagersta 79 602 kr, Skinnskatteberg 26196 kr, Norberg 34 374 kr, Sala 137 867 kr, Hallstahammar 98400 kr, Köping 28 000 kr, Kungsör 50 000kr, Surahammar 60 552 kr och Arboga 14 000 kr. Verksamhetsbidrag från Brottsoffermyndigheten har uppgått till 110 000 kr för stödpersonsverksamheten och 330 000 till vittnesstödssamordningen samt ett verksamhetsbidrag på 35 000 kr till vittnesstödsverksamheten. Medlemsavgifterna har uppgått till 3800 kr.

Föreningens likviditet är god. Vid slutet av 2022 uppgick kassan till 3 316 989 kr.

Styrelsen föreslår årsstämman följande disponering av tillgängliga vinstmedel:

Balanserad vinst:	2 894 567 kr
Årets vinst:	63 364 kr

2 957 931 kr Balanseras i ny räkning

Statistik

Sammanlagt under 2022 gavs stöd till 942 stödsökanden totalt i BOJ Västmanlands regi (Stödcentrum för unga inkluderat).

Stödpersonsverksamheten stöttade 922 personer i Västmanland under år 2022. Könsfördelning var 588 (64%) kvinnor och 334 (36%) män.

Sett till kön är de tre vanligaste brottsrubriceringarna bland de vi stöttat misshandel, ofredande och olaga hot hos både män och kvinnor.

Stödcentrum för unga stöttade 97 stödsökanden under år 2022 Könsfördelningen 58 % kvinnor och 42 % män. Av årets ärenden var 74 brottsoffer, 1 vittne, 16 anhöriga till brottsoffer och 6 övriga stödinsatser.

Sett till brottstyp är det främst misshandel (13 ärenden) och våldtäkt (7 ärenden) kvinnliga stödsökanden har utsatts för, bland de manliga stödsökanden är det misshandel (18 ärenden) och olaga hot och rån (7 ärenden per respektive brottstyp) som är de brott som är överrepresenterade. Av de ärenden som inkommit till

Stödcentrum för unga har 3 ärenden varit av hedersrelaterad art, 6 ärenden har skett i nära relation och 9 ärenden har varit skolrelaterade ärenden.

Vittnesstödsverksamheten vid Västmanlands tingsrätt stöttade 366 personer under 2022: 83 målsägande, 180 vittnen, 81 anhöriga/vänner samt 22 tilltalade. Tiden vittnesstödarna lade ner på stöd vid domstolen uppgick till 345 timmar.

Avslut

Styrelsens tack

Våra stödpersoner och vittnesstödjare gör tillsammans med våra anställda en ovärderlig insats för människor i en utsatt och svår situation. Ett extra stort tack riktas till dem för deras insatser!

Ett varmt tack även till våra bidragsgivare (se rubrik Ekonomi) som gör det möjligt för oss att hålla en god kvalitet i vårt huvudsakligen ideella arbete. Vi vill även tacka våra bidragsgivare Länsförsäkringar Bergslagen, Västerås tidning, Magazin24 och Falkenbergiska kvarnen.

Tack riktas också till Kungsörs Kultur- och fritidsguide.

Västerås i februari 2023

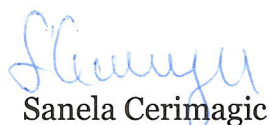
Anders Nygren

Elisabeth Kantor

Maria Westman

Sanela Cerimagic

Sofia Eriksson

Protokoll ordinarie årsmöte 2023, Brottsofferjouren Västmanland

Tid: 2023-03-22

Plats: Elite stadshotell Västerås

1. Brottsofferjouren Västmanlands ordförande Anders Nygren hälsade årsmötesdeltagarna välkomna.
2. Justering av röstlängd. Dagordning godkändes. Årsmötets behöriga utlysande godkändes.
3. Till ordförande för årsmötet valdes Olle Bohm och till sekreterare valdes Sanela Cerimagic.
4. Till protokolljusterare tillika rösträknare valdes Sofia Eriksson och Cecilia Brors.
5. Anders Nygren kommenterade verksamhetsberättelsen för 2022 och bokslutet för 2022 som därefter godkändes.
6. Olle Bohm kommenterade revisorernas berättelse som sedan godkändes.
7. Styrelsens förslag till resultat- och balansräkning godkändes.
8. Styrelsens förslag till resultatdisposition godkändes.
9. Årsmötet beslutade enligt revisorernas förslag att ge styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.
10. Årsmötet 2022 beslutade 2022 att medlemsavgifterna skulle vara 100 kr för enskild medlem, 300 kr för föreningsmedlem och 1000 kr för företagsmedlem. Årets årsmöte beslutade om oförändrade medlemsavgifter för 2023.
11. Styrelsens förslag till verksamhetsplan 2023 samt budget 2023 godkändes.
12. Årsmötet beslutade att styrelsen, enligt valberedningens förslag, skall bestå av fem ordinarie ledamöter och inga ersättare.

13. Till ordförande för brottsofferjouren Västmanland 2023 valdes Anders Nygren.
14. Till ledamöter valdes:
Elisabeth Kantor, vice ordförande, omval t o m 2024.
Maria Westman, ledamot, omval t o m 2024.
Sanela Cerimagic, ledamot, vald till 2023.
Sofia Eriksson, ledamot, vald till 2023.
15. Till revisorer valdes:
ordinarie: Maria Stridell, Klara siffror AB, 1 år
Suppleant, Klara Almroth, Klara siffror AB, 1 år
16. Till valberedning valdes:
Styrelsen Brottsofferjouren Västmanland med Sanela Cerimagic som sammankallande
17. Val av ombud och ersättare för ombud till förbundsstämman.
Ombud och ersättare skall vara förtroendevalda i föreningen.
Anders Nygren och Maria Vestman.
18. Behandling av inkomna motioner. Inga motioner inkomna
19. Anders Nygren tackade volontärer, anställda samt andra engagerade i Brottsofferjouren Västmanland för ett väl genomfört verksamhetsår.
20. Årsmötets ordförande avslutade mötet.

Vid protokollet

Sanela Cerimagic

Mötesordförande

Olle Böhm

Justerare

Sofia Eriksson

Cecilia Brors

Konstituerande möte i Brottsofferjouren Västmanland styrelse för 2023

- Tid:** 2023-03-22 (direkt efter föreningens årsmöte)
- Plats:** Elite stadshotellet Västerås
- Närvarande:** Anders Nygren
Sanela Cerimagic
Sofia Eriksson
- Frånvarande:** Elisabeth Kantor
Maria Westman
- § 1** Ordförande Anders Nygren öppnade mötet
- § 2** Att teckna föreningen valdes Anders Nygren och Sanela Cerimagic var och en för sig
- § 3** **Föreslagna styrelsemöten:**
2023-04-25, 2023-06-13, 2023-08-29, 2023-10-24,
2023-12-12

Vid protokollet

Sanela Cerimagic
Sekreterare/justerare

Anders Nygren
Ordförande

Årsredovisning för
Brottsofferjouren i Västmanland

878001-4349

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Innehållsförteckning:	Sida
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	2
Balansräkning	3-4
Noter	5

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Brottsofferjouren i Västmanland, 878001-4349, med säte i Västerås, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Verksamhet

Brottsofferjouren har till uppgift att lämna olika former av stöd till dig som utsatts för kriminella handlingar. Vi ser vår ideella verksamhet som ett komplement till samhällets insatser.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Inga väsentliga händelser under 2022

Främjande av ändamålet

Syftet med verksamhet är att ge stöd till brottsdrabbad i direkt anslutning till brottet och genom rättsprocessens olika faser. Detta görs genom att stödpersoner eller anställda hjälper den drabbade med stödsamtal, kontakter med polis, myndigheter, försäkringsbolag etc.

Flerårsöversikt

	2022	2021	2020	Belopp i kr 2019
Huvudintäkter	2 486 170	2 459 631	2 398 223	2 366 061
Övriga intäkter	12 054	17 123	32 648	20 914
Årets resultat	63 364	459 998	503 743	416 216
Soliditet, %	90	91	89	84

Förändringar i eget kapital

	Fritt eget kapital
Balanserat resultat vid årets början	2 894 567
Årets resultat	63 364
Totalt	2 957 931
Disposition enl årsstämmobeslut balanseras i ny räkning	2 957 931
Vid årets slut	2 957 931

ms

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-01-01- 2022-12-31</i>	<i>2021-01-01- 2021-12-31</i>
Rörelseintäkter			
Medlemsavgifter		3 800	6 300
Bidrag	2	2 475 005	2 453 331
Övriga rörelseintäkter		19 419	17 123
Summa rörelseintäkter		2 498 224	2 476 754
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-486 280	-522 158
Personalkostnader	3	-1 949 393	-1 494 493
Summa rörelsekostnader		-2 435 673	-2 016 651
Rörelseresultat		62 551	460 103
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 089	-
Räntekostnader och liknande resultatposter		-276	-105
Summa finansiella poster		813	-105
Resultat efter finansiella poster		63 364	459 998
Bokslutsdispositioner			
Resultat före skatt		63 364	459 998
Skatter			
Årets resultat		63 364	459 998

KS

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		9 227	593
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		23 269	170 686
Summa kortfristiga fordringar		<u>32 496</u>	<u>171 279</u>
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		3 316 989	3 000 687
Summa kassa och bank		<u>3 316 989</u>	<u>3 000 687</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>3 349 485</u>	<u>3 171 966</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>3 349 485</u>	<u>3 171 966</u>

ms

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Fritt eget kapital</i>			
<i>Balanserat resultat</i>		2 894 567	2 434 569
<i>Årets resultat</i>		63 364	459 998
Summa fritt eget kapital		<u>2 957 931</u>	<u>2 894 567</u>
<i>Eget kapital</i>			
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		38 025	49 719
Skatteskulder		42 189	33 846
Övriga skulder		71 876	52 560
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		<u>239 464</u>	<u>141 274</u>
Summa kortfristiga skulder		<u>391 554</u>	<u>277 399</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>3 349 485</u>	<u>3 171 966</u>

MS

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Not 2 Bidrag

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Statliga bidrag	475 000	477 759
Kommunala bidrag	2 000 005	1 975 572
Summa	2 475 005	2 453 331

Not 3 Personal

Personal

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Medelantalet anställda	3	3
Summa	3	3

ms

Underskrifter

Västerås 2023-

02-14

Anders Nygren
Styrelseordförande

Elisabeth Kantor

Maria Westman

Sofia Eriksson

Sanela Cerimagic

Min revisionsberättelse har lämnats 2023-02-22

Maria Stridell
Auktoriserad revisor

Kommentar:

Bolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på ordinarie årsstämma

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Brottsofferjouren i Västmanland
Org.nr. 878001-4349

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Brottsofferjouren i Västmanland för år 2022.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån

dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
  - utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
  - drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
  - utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Brottsofferjouren i Västmanland för år 2022 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och

där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Västerås den 22 februari 2023

Maria Stridell

Auktoriserad revisor

KOMMUNSTYRELSEN
Amanda Lindblad
Kommunalråd

Svar på nämndinitiativ från Tomas Bergling (M) m.fl.: Minskat stök och oväsen på Salas parkeringar nattetid

INLEDNING

Tomas Bergling (M) m.fl. väckte vid kommunstyrelsens sammanträde den 7 juni 2023 rubricerat initiativärende. Kommunstyrelsen beslutade att initiativärendet fick väckas och ska enligt riktlinje behandlas vid efterföljande sammanträde.

ÄRENDET

I nämndinitiativet "Minskat stök och oväsen på Salas parkeringar nattetid" beskrivs en upplevelse av ökad hög musik och annat oväsen nattetid som ofta äger rum på parkeringar i tätorten och som tillskrivs motorburen ungdom (MBU). Det som sker påverkar kommuninvånarna som bor eller vistas i närheten. Initiativtagaren vill att kommundirektören ska utreda och lämna förslag på åtgärder för att minska ordningsstörningarna i fråga, att planen ska presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde i november 2023, samt att återrapport lämnas vid kommunstyrelsens sammanträde i mars 2024.

På en nationell nivå har allt fler sammankomster med motorfordon har uppmärksammats där även olika typer av brotts- och otrygghetsproblem har identifierats. Eftersom eventuella utmaningar och problematiken ser olika ut mellan och inom olika kommuner är det väsentligt att alla som ska medverka i ett brottsförebyggande arbete har en god kunskap om lägesbilden, så att insatserna kan riktas mot de prioriterade problemens orsaker och ser till att insatserna följs upp. Viktigt att notera är att problematiken inte gäller alla som kan omnämnas som MBU.

Sala kommun har många motorintresserade ungdomar i kommunen sedan många år tillbaka. Likt den nationella situationen så har antalet A-traktorer ökat även i Sala. Ungdomarna samlas på olika platser i kommunen, de flesta belägna inom tätorten Sala. Platserna byts ut, ofta i samband med att kommunen och polisen riktar insatser mot kända platser. I Sala är den problematik som finns både hög ljudvolym, men även kopplad till alkohol och även narkotika.

Sala kommun arbetar aktivt med frågor kopplade till MBU, bland annat i Social Samverkansgrupp (SSG) och Effektiv Samverkan för Trygghet (EST). Samverkan sker mellan kommunens olika verksamhetsområden och med andra externa aktörer. Arbetet utvecklas löpande och nya samarbeten med andra aktörer har också tillkommit, till exempel med motorklubbar.

Fältgruppen är aktiva i frågorna. Förutom fältarbetet där de även möter motorintresserade ungdomar så ansvarar de även för den nystartade samverkansgruppen SSG gällande MBU. Med i gruppen är även den kommunala säkerhetssamordnaren, svenska kyrkan, kultur & fritid, polisen, socialtjänsten m.fl.

I de fall det är aktuellt arbetar socialtjänstens öppenvård med de ärenden som kommer dem till känna. Öppenvården samverkar regelbundet med säkerhetssamordnare, kommunpolis och Fältgruppen i frågan.

Sammanfattningsvis är det ett brett arbete som redan pågår inom flera olika delar av kommunens verksamhet, och tillsammans med andra, kopplat till problematiken som beskrivs i nämndinitiativet. Arbetet kommer att fortsätta framöver och det nya lokala Brottsförebyggande rådet (BRÅ) som startas under hösten kommer vara ett viktigt forum för arbetet med frågor som rör MBU i Sala kommun. Där kommer relevanta aktörer samlas som kan bidra till uppdaterade lägesbilder och en kontinuitet i arbetet med dessa frågor.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att kommunstyrelsen beslutar

att nämndinitiativet behandlas inom ramen för pågående arbete med frågor kopplade till MBU inom ramen för nya lokala BRÅ.

Amanda Lindblad (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Sammanträdesdatum
2022-06-07

Dnr 2023/597

KS § 98

Nämndinitiativ från Tomas Bergling (M) – Minskat stök och oväsen på Salas parkeringar nattetid

INLEDNING

Tomas Bergling (M) väcker rubricerat nämndinitiativ. Enligt initiativtagaren har det i Sala kommun den senaste tiden inkommit ett ökat antal rapporter gällande störningar från motorburen ungdom. Initiativtagaren yrkar att kommunstyrelsen uppdrar till kommundirektören att utreda och lämna förslag på åtgärder för att minska de ordningsstörningar som motorburen ungdom orsaker i Sala, att planen ska presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde i november 2023, samt att återrapport gällande genomförandet av dessa åtgärder lämnas vid kommunstyrelsens sammanträde i mars 2024.

Beslutsunderlag

Bilaga KS 2023.2371, nämndinitiativ från Tomas Bergling (M)

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att nämndinitiativet får väckas och lämnas över till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkande bifallet.

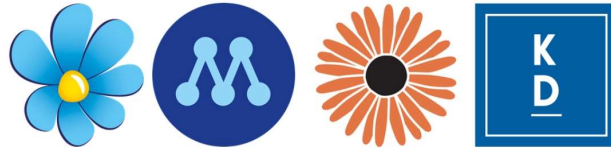
BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar att nämndinitiativet får väckas och lämnas över till kommunstyrelsen för beredning.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KOALITION SALA

Nämndsinitiativ:

Minskat stök och oväsen på Salas parkeringar nattetid.

Under den senaste tiden har vår kommun upplevt ett ökat antal rapporter gällande störningar från motorburen ungdom. Dessa störningar har huvudsakligen ägt rum på parkeringsplatser i staden, med särskild tonvikt på områdena runt Coop och Lidl.

Störningarna innefattar bland annat hög musik och allmänt oväsen som skapar obehag och oro för andra medborgare i kommunen. Dessa beteenden påverkar inte bara den lokala livskvaliteten utan bidrar också till att skapa en känsla av osäkerhet och otrygghet.

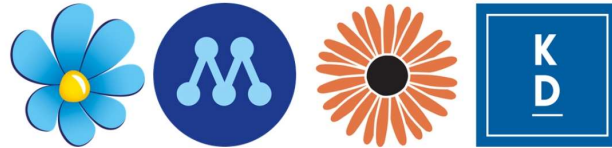
Det är därför nödvändigt att vidta åtgärder för att adressera denna situation. För att åstadkomma detta föreslår Koalition Sala nu att kommunstyrelsen beslutar engagera sig i frågan.

Kommundirektören ska där uppdras att ta initiativ till en samverkan mellan olika parter – inklusive exempel fastighetsägare, polisen och bevakningsfirmor – för att hitta sätt att stävja de störningar som orsakas av motorburen ungdom på parkeringsplatserna.

Detta initiativ kan omfatta en rad åtgärder, allt från att kommunen ordnar med platser där träffar kan ske eller mer engagemang från fältarna till ökad bevakning eller andra mer begränsande åtgärder. Målet med denna samverkan är att hitta lösningar som är hållbara, balanserade och respektfulla mot alla parter.

Kommundirektören ska därför inkomma med en plan för samverkan inom fem månader. Planen bör inkludera specifika åtgärder, tidslinjer och förväntade resultat. Denna plan ska sedan följas upp regelbundet för att säkerställa att den ger önskat resultat och justeras vid behov.

Koalition Sala avser följa utvecklingen noga och ser fram emot att ta del av kommundirektörens plan. Även i denna fråga behöver Salas kommun agera säkerställa lugn, ro och trygghet för våra medborgare.

KOALITION SALA

Mot den bakgrunden yrkar vi därför att kommunstyrelsen beslutar;

- att uppdra till kommundirektören att med utgångspunkt i initiativärendets text utreda och lämna förslag på åtgärder för att minska de ordningsstörningar som motorburen ungdom orsaker i Sala, samt
- att planen ska presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde i november 2023, samt,
- att återrapport gällande genomförandet av dessa åtgärder lämnas vid kommunstyrelsens sammanträde i mars 2024.

För Koalition Sala,

Tomas Bergling (M), ledamot kommunstyrelsen

Erik Hamrin (M), oppositionsråd

Magnus Edman (SD) gruppledare

Hanna Westman (SBä), partiledare

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2023 -05- 15	
Diarienum	Aktbilaga

Till Sala kommunstyrelse

2023-05-14

Ansökan om bidrag till genomförande av Händels Fyrverkerimusik i Sala 2 september 2023

Sala Blåsorkester planerar att traditionsenligt genomföra Händels Fyrverkerimusik i Stadsparken lördag 2 september 2023.

Händels Fyrverkerimusik uppfördes i Sala första gången 1993 och har framförts varje år sedan dess, med undantag för pandemiåren. Fyrverkerimusiken i Sala har blivit en tradition, mycket uppskattad av såväl salabor som tillrest publik. Konserten hålls i stadsparken och lockar varje gång stor publik, bestående både av åhörare som aktivt sökt sig till konserten men även många som stannar till spontant.

Sala Blåsorkester framför musiken tillsammans med inbjudna orkestrar och totalt brukar ungefär 100 musiker spela tillsammans. Arrangemanget är populärt även bland orkestrar i närområdet och gästorkestrarna för i höst är redan inbokade.

De praktiska arrangemangen sponsras delvis av företag inom Sala kommun och vissa arbeten läggs ut på ideella föreningar mot viss ekonomisk ersättning. Inbjudna orkestrar ska inte behöva ha några ekonomiska utlägg för sitt deltagande, varför vi erbjuder reseersättning och mat under dagen men ingen ersättning i form av gage.

För att kunna planera, administrera och genomföra ett så stort evenemang har vi varje år fått ekonomiskt stöd från Sala kommun. Vi räknar i år med att kunna hålla ungefär samma budget som förra året och baserat på detta beräknar vi att kostnaderna för årets Fyrverkerimusik kommer att bli ca 175 000 kr (se bifogad budget).

Sala Blåsorkester äskar därför om ekonomiskt stöd på 160 000 kr för att genomföra Händels Fyrverkerimusik i Sala år 2023.

För att kunna planera, göra bokningar samt bibehålla kontinuiteten i vår verksamhet behöver vi veta senast inom juni månad om kommunstyrelsen kan bevilja utbetalningen av bidrag. Beloppet behöver betalas ut senast i augusti 2023.

Vi ser det som en tillgång för kulturlivet i Sala och inte minst för det kommande 400-årsjubileet att ett så här stort arrangemang är en tradition i staden och vi hoppas att kommunstyrelsen beviljar tilläggsanslag så att Fyrverkerimusiken kan bli av i år.

Styrelsen för Sala Blåsorkester
Genom

Maria Melin, ordförande

Mail: melin.maria@hotmail.com

Tel: 070-3880689

Budget för Fyrverkerimusiken 2023

Polistillstånd	1 000
Inbjudan, noter	2 000
Hyra av replokal + stolar (Folkets Hus)	2 000
Annons/reklam	10 000
Mat (120 st à 100 kr)	12 000
Fika (120 st à 50 kr), smörgås och kaffe	6 000
Scen (central del med tak)	25 000
Ljud & ljus	15 000
Dirigent	15 000
Fyrverkeri	30 000
Blommor (sponsor Blomsterverkstan)	0
Reseersättning till orkestrar	10 000
Inhyrda musiker för instrument som saknas + vikarier	10 000
El + kopplingsplintar (SHE)	5 000
Elkablar (sponsor Ramirent)	0
Markskivor	9 000
Arvode konferencier	3 000
Ersättning till idrottsförening för hjälp med scen/tält	5 000
Totalt	160 000